

Τ.Ε.Ι ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
Τμήμα
ΕΚΔΟΣΕΩΝ & ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΓΜΗΜΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Κ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΛΕΣ

**ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ: Κωνσταντίνα Παπαϊωάννου
Βασιλική Παπαρούνα**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Ι

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Εισαγωγή	σελ.5
1.1 Αναπτυξιακός ρόλος των ΟΤΑ	σελ.8
1.2 Πολιτικές συνενώσεων	σελ.9
1.3 Η διαδικασία των συνενώσεων ως προωθητικό στοιχείο της Δημοκρατίας (Ν.2539/97)	σελ.10
1.4 Προϋποθέσεις για την επιτυχία των συνενώσεων	σελ.10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Επιχειρηματική δραστηριότητα και συμβατικές πολιτικές των ΟΤΑ	σελ.11
2.1 Ιστορική εξέλιξη επιχειρηματικής δραστηριότητας	σελ.11
2.2 Επιχειρηματική δραστηριότητα της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης	σελ.14
2.2.1 Αυτοτελής επιχειρηματική δραστηριότητα	σελ.15
2.2.2 Συμμετοχή ΟΤΑ σε επιχειρήσεις	σελ.17
2.3 Συμβασιακές πολιτικές της τοπικής αυτοδιοίκησης	σελ.20
2.3.1 Σχόλια – Παρατηρήσεις	σελ.23

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Σύμβαση διαδημοτικής συνεργασίας	σελ.30
1.1 Στόχοι	σελ.30
1.2 Αντικείμενο	σελ.30
1.3 Συμβαλλόμενοι φορείς	σελ.31
1.4 Περιεχόμενο	σελ.32
1.5 Χρηματοδότηση	σελ.32
1.6 Πλεονεκτήματα – Μειονεκτήματα	σελ.33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Σύνδεσμος	σελ.34
2.1 Συμβαλλόμενοι φορείς	σελ.34
2.2 Στόχοι	σελ.34
2.3 Χρηματοδότηση	σελ.34
2.4 Πλεονεκτήματα – Μειονεκτήματα	σελ.34
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Αναπτυξιακή εταιρεία	σελ.36
3.1 Στόχοι	σελ.36
3.2 Συμβαλλόμενοι φορείς	σελ.38
3.3 Χρηματοδότηση	σελ.39
3.4 Πλεονεκτήματα – Μειονεκτήματα	σελ.39

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Πρακτική εφαρμογή στην περιοχή Παμίσου του νομού Μεσσηνίας	σελ.40
1.1 Υφιστάμενη κατάσταση	σελ.41
1.2 Οι απόψεις των ΟΤΑ της Περιοχής	σελ.92
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Επιλογή κατάλληλου σχήματος διαδημοτικής συνεργασίας	σελ. 105
2.1 Σκοπιμότητα σύστασης της Εταιρείας	σελ.105
2.2 Γενικές πολιτικές δράσης	σελ.106
2.3 Ανάλυση στόχων	σελ.106
2.4 Οι λειτουργίες της Αναπτυξιακής Εταιρείας	σελ.108
2.5 Οι ειδικοί επιχειρησιακοί στόχοι της εταιρείας	σελ.111
2.5.1 Προγράμματα τεχνικής υποστήριξης των τοπικών φορέων	σελ.112
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	σελ.115
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	σελ.126

ΜΕΡΟΣ Ι

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Εισαγωγή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Επιχειρησιακή δραστηριότητα και συμβασιακές πολιτικές των ΟΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Από τις εκλογές του Οκτωβρίου 1998, οι νέοι δήμοι έπρεπε να συγκροτηθούν ως αναπτυξιακή θεσμοί. Αυτός ο στόχος αποτελούσε απαραίτητη προϋπόθεση για να ολοκληρωθεί η μεταρρύθμιση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης, για να αντιμετωπιστούν με επιτυχία οι αδυναμίες, οι αστοχίες και οι σκοπιμότητες της πρώτης φάσης και να αναδειχθούν τα ριζοσπαστικά της στοιχεία.

Η μεταρρύθμιση που επιχείρησε το ΥΠΕΣΔΑ προσδιοριζόταν από καταξιωμένες αρχές που κατευθυνόταν σε συγκεκριμένους στόχους.

Οι αρχές αυτές είναι οι ακόλουθες:

A. Η αρχή της συντονισμένης δράσης

Η αρχή της συντονισμένης δράσης σύμφωνα με το άρθρο 13 του Ν.2539/97 θεσμοθετεί τους πόρους και τα χρηματοδοτικά μέσα του Προγράμματος. Σ' αυτό επικεντρώνεται η ειδική φροντίδα της Πολιτείας που στοχεύει όχι μόνο στην κάλυψη βασικών προϋποθέσεων βιωσιμότητας της ίδιας της μεταρρύθμισης αλλά στην συνεχή διαδικασία απόδειξης στον κάθε πολίτη του οφέλους που επιδιώκεται με την ίδρυση νέων ΟΤΑ.

B. Η αρχή της κοινωνικής συναίνεσης

Αφετηρία της αρχής της κοινωνικής συναίνεσης είναι η θέση ότι η μεταρρύθμιση δεν απευθύνεται σε προεστούς. Απευθύνεται στον πολίτη, στον κάτοικο, στον δημότη. Η μεταρρύθμιση δεν είναι μόνο "λόγος" και "νόμος". Είναι κυρίως διάλογος και έργο. Γι' αυτό η υλοποίησή της αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο του διαλόγου με την κοινωνία.

Γ. Αρχή της αποτελεσματικής διοίκησης και της δημοκρατικής αντιπροσώπευσης

Με αυτή την μεταρρύθμιση συναρθρώνεται το θεσμικό οικοδόμημα της δημοτικής αποκέντρωσης έτσι ώστε η δημοτική αρχή να βρίσκεται διαρκώς πλησιέστερα στον πολίτη και να διασφαλίζει την αμεσότητα και την ποιότητα στην παροχή των υπηρεσιών.

Δ. Η αρχή της ενδοδημοτικής αναπτυξιακής ισορροπίας

Στόχος της μεταρρύθμισης είναι ο συνδυασμός και ταυτόχρονα η εγγύηση της έκφρασης των διαφορετικότητων που χαρακτηρίζουν κάθε χωριό του νέου ΟΤΑ. Παράλληλα, επιχειρείται η εξασφάλιση ενός ελάχιστου ορίου έργων που θα χωροθετούνται στους συνοικισμούς του νέου δήμου με ορθολογικά κριτήρια λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες σε υποδομές πρώτης σημασίας, όπως οδικό δίκτυο, δίκτυα ύδρευσης – αποχέτευσης, άρδευσης, κοινωνικό εξοπλισμό, πληθυσμό και χρονοαπόσταση από την έδρα του δήμου.

Ε. Αρχή της εγγυημένης αντιπροσώπευσης

Η αρχή της εγγυημένης αντιπροσώπευσης κατοχυρώνεται για να

διατηρήσουν και να συμμετάσχουν οι κάτοικοι όλων των χωριών στην συγκρότηση, την οργάνωση, και την λειτουργία του νέου δήμου. Να μπορούν έτσι να συμβάλουν με όρους ισηγορίας και αναλογίας στην αναγέννηση του κοινού τους τόπου.

Στ. Η αρχή της διατήρησης των διευκολύνσεων των κατοίκων στα Μικρά χωριά

Οι όροι διαβίωσης και επαγγελματικής δραστηριότητας στα μικρά και εγκαταλελειμμένα χωριά της υπαίθρου καθώς και η ανάγκη να παραμένει το παραγωγικό δυναμικό σ' αυτά οδήγησε την Πολιτεία να κατοχυρώσει ορισμένες διευκολύνσεις οικονομικής, ασφαλιστικής και φορολογικής φύσεως. Η μεταβολή των συνθηκών αυτών αποτελεί στόχο του προγράμματος "ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ". Η εξάλειψη πάντως αυτών των διευκολύνσεων τώρα θα είχε ως αποτέλεσμα την δυσμενή και άδικη αντιμετώπιση των κατοίκων εκείνων που επέμεναν να ζουν και να εργάζονται στα χωριά.

Η θεμελίωση της μεταρρύθμισης στις παραπάνω αρχές αποτελεί το αναγκαίο εφόδιο για την επίτευξη των ακολούθων στόχων:

✓ Εκσυγχρονισμός του διοικητικού συστήματος

Η ευαίσθητη θέση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης στο σύστημα την καθιστά σημαντικό παράγοντα για τον εκσυγχρονισμό του αλλά ταυτόχρονα προϋποθέτει και τον εκσυγχρονισμό της ίδιας της αυτοδιοίκησης. Η εναρμόνιση της τοπικής αυτοδιοίκησης με τις σύγχρονες διοικητικές ανάγκες των τοπικών κοινωνιών εξελίσσεται σε δύο κατευθύνσεις: προσαρμογή της εσωτερικής οργάνωσης και επαύξηση των λειτουργικών της δυνατοτήτων και προσαρμογή των ορίων άσκησης των αρμοδιοτήτων με τρόπον ώστε να παρουσιάζονται περισσότερα θετικά αποτελέσματα προς όφελος των κατοίκων.

Οι πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ της περιφέρειας θα πρέπει να καταστούν ικανοί, εκτός από αποτελεσματικοί διαχειριστές της σημερινής εξουσίας τους και δυναμικοί υποδοχείς νέου μεριδίου στην ανακατανομή της εξουσίας κέντρου και περιφέρειας, για να μπορέσει να καταστεί δυνατή η συγκρότηση της αποκεντρωμένης Πολιτείας, να ανοίξουν οι ορίζοντες πρωτοβουλίας και συμμετοχής στην κοινωνία και να δημιουργηθεί ένα κράτος στρατηγείο της ανάπτυξης. Έτσι με την συγκρότηση ισχυρών, βιώσιμων και λειτουργικών ΟΤΑ στην περιφέρεια, η αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων θα συναντήσει αποτελεσματικούς φορείς και θα δώσει στους κατοίκους τους την δυνατότητα να απολαύσουν υπηρεσίας αντίστοιχης ποιότητας με εκείνες που μπορούν να απολαμβάνουν οι κάτοικοι των πόλεων.

✓ Πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ νέου τύπου-θεσμική δομή σύγχρονων ανοικτών πόλεων

Η δομή ενός διοικητικού συστήματος και κυρίως όταν αυτό αντιστοιχεί σε πρωτοβάθμιες τοπικές κοινωνίες πρέπει να εναρμονίζεται με την κοινωνική, οικονομική και δημογραφική κατάσταση της περιοχής. Αυτήν πρέπει να λαμβάνει υπόψη γιατί αυτήν έχει ως πεδίο δράσης. Προς την κατεύθυνση αυτή η μεταρρύθμιση αξιοποιεί μία προσπάθεια ανασύνταξης του χωροταξικού και διοικητικού προτύπου της περιφέρειας. Πρόκειται για τις ανοικτές πόλεις.

Οι νέοι δήμοι αποτελούν την θεσμική οντότητα των ανοικτών πόλεων. Η πολυδιάσπαση του διοικητικού χώρου της ανοικτής πόλης δεν επιτρέπει, πέρα από ορισμένα όρια, την σύνθεση ενιαίας αντίληψης. Αυτό ακριβώς επιτυγχάνει η ενοποίηση του διοικητικού χώρου και η ανάδειξη της αιρετής διοικητικής αρχής η οποία θα έχει την πολιτική εντολή του συνόλου των κατοίκων της ανοικτής πόλης για

την δρομολόγηση κοινών αναπτυξιακών στόχων και την παροχή αποτελεσματικών υπηρεσιών.

Κύριο στοιχείο της ανάδειξης του προτύπου των ανοικτών πόλεων είναι η μη συγκέντρωση των εξυπηρετήσεων αναγκαστικά στο πολεοδομικό ή διοικητικό κέντρο. Αντίθετα ο κοινωνικός εξοπλισμός που καλύπτει κοινές ανάγκες κατανέμεται στις επιμέρους οικιστικές μονάδες με τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται η ισόρροπη συμμετοχή όλων των οικισμών στην λειτουργία της ανοικτής πόλης.

Το πρότυπο της ανοικτής πόλης δεν είναι μόνο πρότυπο οργάνωσης και λειτουργίας του χώρου ή της νέας τοπικής αυτοδιοίκησης είναι και καταξιώνεται ως πρόταση δημοκρατικής οργάνωσης και λειτουργίας της τοπικής κοινωνίας έτσι ώστε η ανοικτή πόλη και ο δήμος νέου τύπου να καθίστανται εστίες μιας ανοικτής τοπικής δημοκρατίας.

✓ **Αναβάθμιση του τοπικού συστήματος**

Η ανάδειξη των αιρετών αρχών σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης που έχουν εμπέλεια και αντιστοιχούν σε δυναμικές τοπικές κοινωνίες δημιουργεί όλες τις θετικές προϋποθέσεις για την κατάκτηση αντίστοιχου δυναμικού ρόλου στο πολιτικό σύστημα. Η ύπαρξη ενός ισχυρού σώματος πολιτικών λειτουργών σε τοπικό επίπεδο συμβάλλει στην αναζωογόνηση των πολιτικών και διοικητικών θεσμών αλλά και στην συνολική αναγέννηση του πολιτικού συστήματος.

✓ **Διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των ΟΤΑ**

Η διοικητική αυτοτέλεια που το Σύνταγμα αναγνωρίζει στους ΟΤΑ σύμφωνα με το άρθρο 102, παρ. 2, δεν περιορίζεται απλώς στην άμεση εκτελεστότητα των διοικητικών πράξεων. Αναφέρεται στην ικανότητά τους να αποφασίζουν και να είναι σε θέση να υλοποιήσουν τις αποφάσεις του, πράγμα που προϋποθέτει την κατάλληλη διοικητική οργάνωση και τα αναγκαία λειτουργικά μέσα. Σε περιπτώσεις όπου οι προϋποθέσεις αυτές είναι ουτοπικές είτε διότι οι δημογραφικές και οικονομικές τους δυνάμεις δεν επαρκούν είτε γιατί η πολυπλοκότητα των τοπικών υποθέσεων απαιτεί παρέμβαση σε ευρύτερο επίπεδο τότε ο στόχος της αυτοδιοίκησης για διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια δεν μπορεί να υλοποιηθεί.

✓ **Συντονισμός των τοπικών δημοσίων επενδύσεων**

Σκοπός του συντονισμού των τοπικών δημοσίων επενδύσεων δεν αναφέρεται μόνο στις καλύτερες προϋποθέσεις εφαρμογής της αναπτυξιακής πολιτικής από τους νέους δήμους αλλά έχει άμεσο πεδίο αναφοράς την εφαρμογή του Ειδικού Προγράμματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Π.Τ.Α.), το οποίο είναι καταρχήν πενταετούς διάρκειας αλλά μπορεί να επεκταθεί έως την επταετία.

Σήμερα ο στόχος του συντονισμού των τοπικών δημοσίων επενδύσεων έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η αποδοτικότερη αξιοποίησή τους προς όφελος των κατοίκων της περιφέρειας αποκτά πολύ μεγάλη σημασία. Αποτελεί μία απάντηση στις αρνητικές αναφορές προς την χώρα μας δηλ. εάν μπορέσει να αντεπεξέλθει σε όλες αυτές τις απαιτήσεις που απορρέουν από την οργάνωση των Ολυμπιακών αγώνων του 2004.

✓ **Νομιμότητα, διαφάνεια και κοινωνικός έλεγχος στην τοπική εξουσία**

Οι διοικητικές πράξεις και οι πράξεις οικονομικής διαχείρισης των ΟΤΑ δεν πρέπει να είναι μόνο νόμιμες αλλά πρέπει να αποδεικνύονται τέτοιες. Συνεπώς

πρέπει να ελέγχονται από τα αρμόδια κατά το Σύνταγμα και τους νόμους όργανα. Το Κράτος δεν οφείλει μόνο να ελέγχει την νομιμότητα αλλά διαμέσου αυτού του ελέγχου να εξασφαλίζει την ελευθερία πρωτοβουλίας και δράσης των δημοτικών και κοινοτικών αρχών και ταυτόχρονα να προστατεύει τους πολίτες από τις αυθαιρεσίες ή την καταχρηστική άσκηση της τοπικής εξουσίας. Ανάλογη σημασία έχει και ο διαχειριστικός έλεγχος δεδομένου μάλιστα ότι και αυτός εγγυάται την ορθολογική αξιοποίηση των πόρων. Χρέος της Πολιτείας είναι να κατοχυρώσει ή να καταστήσει αποτελεσματικότερη την διαχείριση των πόρων και να ενισχύσει τον κοινωνικό έλεγχο στην τοπική εξουσία.

Ο στόχος της νομιμότητας και της διαφάνειας συνδέεται ολοφάνερα με την εφαρμογή του Προγράμματος ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ επειδή η πραγμάτωσή του αποκτά νόημα όταν η ασκούμενη τοπική εξουσία έχει σημαντικό βάρος και το διακύβευμα της λυσιτελούς άσκησής της έχει επιβλαβέστερες προεκτάσεις για την κοινωνία.

1.1 Αναπτυξιακός Ρόλος των ΟΤΑ

Η τοπική αυτοδιοίκηση, ως αναπτυξιακός θεσμός, είναι φορέας σχεδιασμού και προγραμματισμού της τοπικής ανάπτυξης, στα πλαίσια των διαδικασιών του εθνικού προγραμματισμού και ταυτόχρονα από τους κύριους φορείς υλοποίησης αναπτυξιακών προγραμμάτων στην διοικητική της περιφέρειας.

Η αναπτυξιακή συγκρότηση των νέων δήμων και η διαμόρφωση μιας αναπτυξιακής ταυτότητας αποτελούν τις βασικότερες ίσως προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα αιρετά όργανα. Οι νέες διοικητικές και χωρικές περιφέρειες θα πρέπει να λειτουργήσουν ως ενιαίες ανθρωπογεωγραφικές ενότητες, να αναζητήσουν τις προτεραιότητες τους και να συμφωνήσουν σε ιεραρχημένες προτάσεις αναπτυξιακών παρεμβάσεων που θα εμπλέκουν τους τοπικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς φορείς.

Οι περισσότεροι δήμοι διαθέτουν πλέον τα απαραίτητα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά και μεγέθη (εργατικό, δυναμικό, παραγωγική βάση, φυσικοί πόροι), ώστε να έχει νόημα και αντικείμενο η εκπόνηση τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων και η υλοποίηση συγκεκριμένων έργων και δράσεων. Προσοχή πρέπει να δοθεί στη δημιουργία μηχανισμών υποστήριξης της τοπικής ανάπτυξης, υπηρεσίες προγραμματισμού, δημοτικές επιχειρήσεις.

Οι αντιπαραθέσεις για το περιεχόμενο και τις προτεραιότητες της τοπικής ανάπτυξης είναι σχεδόν αναμενόμενο να οξυνθούν, αφού έχουν αλλάξει τόσο τα υποκείμενα όσο και οι αντικειμενικές προϋποθέσεις που συγκροτούν τις τοπικές εναλλακτικές λύσεις.

Η «ενδογενής ανάπτυξη», η εμφάνιση νέων επενδυτικών προτάσεων στον κοινωνικό και τον ιδιωτικό τομέα, η διευκρίνιση των πλαισίων δράσης τους, αναδεικνύονται καλύτερα με τους νέους δήμους, αλλά το πελατειακό σύστημα, ο τοπικισμός και ο λαϊκισμός θα αντισταθούν και θα προσπαθήσουν να ενσωματώσουν κάθε αυτόνομη αναπτυξιακή πρωτοβουλία.

Στο πλαίσιο αυτό εκτιμάται ότι η οργάνωση αναπτυξιακών συνεδρίων και ημερίδων από τους νέους δήμους θα βοηθήσει την ομογενοποιήσει των τοπικών κοινωνιών και τον καθορισμό των προτεραιοτήτων ώστε να καταλήξουν σε συγκεκριμένες προτάσεις έργων και ενεργειών στα κοινοτικά προγράμματα θα πρέπει να επικεντρωθεί η προσοχή σε παρεμβάσεις που αντιμετωπίζουν κοινά

προβλήματα, αποφεύγουν τη λογική της διάσπασης των έργων και αναδεικνύουν τα πλεονεκτήματα κάθε περιοχής.

1.2 Πολιτικές Συνενώσεων

Το Υπουργείο Εσωτερικών από το 1984 είχε υιοθετήσει δύο πολιτικές για την αντιμετώπιση του προβλήματος του κατακερματισμού των Κοινοτήτων και των μικρών Δήμων: την πολιτική των εθελοντικών συνενώσεων και την πολιτική της διαδημοτικής/διακοινοτικής συνεργασίας.

- Η πρώτη υλοποιήθηκε μέσω των ρυθμίσεων και κινήτρων που προέβλεπαν οι νόμοι 1416/1984 (συνένωση με βάση τη γεινίαση των ΟΤΑ) και 1622/84 (συνένωση με βάση κριτήρια γεωγραφικών ενοτήτων).
- Η δεύτερη υλοποιήθηκε αντίστοιχα μέσω των νόμων 1416/1984 (αναπτυξιακοί σύνδεσμοι) και 2218/1994 (συμβούλια περιοχής), με κοινή βάση τον καθορισμό κριτηρίων γεωγραφικών ενοτήτων και με διαφοροποιό στοιχείο τον εθελοντικό ή υποχρεωτικό χαρακτήρα της συνεργασίας.

Ως γενικό συμπέρασμα προκύπτει ότι για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα του κατακερματισμού χρειάζεται:

- ↳ μία πολιτική με σαφείς και ξεκάθαρους στόχους
- ↳ ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα εφαρμογής της πολιτικής αυτής
- ↳ μία συστηματική παρακολούθηση της υλοποίησης του προγράμματος
- ↳ και τέλος μία συνεχής διαδικασία διαλόγου, ενημέρωσης και πληροφόρησης.

Με στόχο την επίτευξη συναίνεσης σε κεντρικό επίπεδο και την κινητοποίηση πολιτών, κοινωνικών ομάδων και φορέων στο τοπικό. Επιπλέον στην πολιτική αυτή πρέπει να συμμετέχει ενεργά το σύνολο της κεντρικής διοίκησης και του δημοσίου τομέα και να εφαρμόζει με συνέπεια ένα σύστημα, όχι μόνο κινήτρων αλλά και αντικινήτρων απαραίτητων για την επιτυχία της.

1.3 Η Διαδικασία των Συνενώσεων ως Προωθητικό Στοιχείο της Δημοκρατίας (Ν.2539/97)

Παρόλο που η πλειοψηφία των αιρετών ήταν ανέκαθεν υπέρ των συνενώσεων και τουλάχιστον διακηρυκτικά ένα σημαντικό κομμάτι του πολιτικού κόσμου, οι σχετικές θέσεις και προτάσεις, τόσο στο επίπεδο των επεξεργασιών όσο και στο επίπεδο των διεκδικήσεων, δεν είχαν συνδεθεί με την αναδιάρθρωση του διοικητικού χάρτη της χώρας και με αλλαγές στο εκλογικό σύστημα.

Οι λόγοι που επιβάλλουν την προώθηση των συνενώσεων δεν έχουν μόνο σχέση με την εξοικονόμηση πόρων, με την άνοδο της παραγωγικότητας και τη

βελτίωση της διοίκησης των ΟΤΑ, αλλά αντιμετωπίζουν ορισμένα βασικά προβλήματα:

- A)** Η συγκρότηση βιώσιμων και μεγαλύτερων ΟΤΑ, με βάση τις γεωγραφικές συνθήκες της χώρας, θα επιτρέψει στους περισσότερους νέους Δήμους να ανταποκριθούν στον διοικητικό και αναπτυξιακό ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ο λόγος αυτός άλλωστε αποτελεί το κύριο επιχείρημα των υποστηρικτών των συνενώσεων.
- B)** Οι συνενώσεις θα αναβαθμίσουν τη δημοκρατική λειτουργία της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης και των τοπικών κοινωνιών κατ'επέκταση. Οι χιλιάδες φθίνουσες Κοινότητες δεν αδυνατούν μόνο να παρέχουν υπηρεσίες στους πολίτες τους, αλλά επιπλέον υποβαθμίζουν την έννοια της λαϊκής συμμετοχής και της τοπικής δημοκρατίας σε τοπιστικές και οικογενειακές αντιπαραθέσεις. Το στοιχείο αυτό δεν έχει προσεχθεί και τονιστεί από τους υποστηρικτές των συνενώσεων και επιτρέπει στις αντίθετες απόψεις να επικαλούνται ανύπαρκτα επιχειρήματα.

Πρέπει όμως να γίνει σαφές ότι συνένωση σημαίνει ρήξεις με κατεστημένες αντιλήψεις σε τοπικό και κεντρικό επίπεδο, ανάδειξη νέων πολιτικών υποκειμένων που θα σηματοδοτήσουν το καινούργιο στις τοπικές κοινωνίες και θα ανατρέψουν τους παγκωμένους συσχετισμούς στο επίπεδο της αυτοδιοίκησης. Η υποβάθμιση του στοιχείου αυτού αποτελεί πολλές φορές την αιτία για τη στασιμότητα των συνενώσεων, πέρα από τις αδυναμίες των σχετικών πολιτικών.

1.4 Προϋποθέσεις για την επιτυχία των συνενώσεων

Οι προϋποθέσεις που κρίνονται απαραίτητες για την επιτυχία των συνενώσεων είναι οι ακόλουθες:

- i Να επιτευχθεί η μεγαλύτερη δυνατή πολιτική συμφωνία τόσο σε κεντρικό όσο και σε τοπικό επίπεδο. Το μέλλον των νέων Δήμων είναι στενά συνδεδεμένο με την πολιτική συγκρότηση των τοπικών τους κοινωνιών.
- ii Τα συλλογικά όργανα της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης (ΚΕΔΚΕ-ΤΕΔΚ) πρέπει να εμπλακούν στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και να αναλάβουν ουσιαστικό ρόλο τόσο στο σχεδιασμό της πολιτικής που θα υιοθετηθεί όσο και στην εφαρμογή του προγράμματος που θα την υλοποιήσει.
- iii Να αναθεωρηθούν οι νέοι ενοποιημένοι εκλογικοί κατάλογοι ώστε όλοι οι Έλληνες πολίτες, να ψηφίζουν στον τόπο που ζούν και εργάζονται μόνιμα. Η διαδικασία αυτή θα διευκολυνθεί αντικειμενικά με τις συνενώσεις.
- iv Τα οικονομικά κριτήρια που θα χορηγηθούν πρέπει να είναι επαρκή και να προέλθουν από την οριστική κατάργηση των αδιαφανών και πελατειακών κονδυλίων που μοιράζει, χωρίς αναπτυξιακά και κοινωνικά κριτήρια, η κεντρική διοίκηση.

Εφόσον τηρηθούν οι προϋποθέσεις αυτές, τουλάχιστον στο μεγαλύτερο μέρος τους, τότε μία πολιτική συνενώσεων θα είχε μεγάλες πιθανότητες επιτυχίας και το κυριότερο θα διαμορφώσει μη αναστρέψιμες καταστάσεις. Ας αναλάβουν όλοι, πολίτες, κόμματα, αιρετοί και εργαζόμενοι στην αυτοδιοίκηση τις ευθύνες τους. Η τοπική αυτοδιοίκηση του 2000 πρέπει να διαφέρει ριζικά από την σημερινή αυτοδιοίκηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΙΑΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

2.1 Ιστορική Εξέλιξη Επιχειρηματικής Δραστηριότητας

Η άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας από την τοπική αυτοδιοίκηση ήταν και είναι στενά συνυφασμένη όλα αυτά τα χρόνια με αντικειμενικούς παράγοντες (επίπεδο κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης, τεχνολογικές εξελίξεις, πολιτικά και διοικητικά γεγονότα, εμπόλεμες καταστάσεις) και με συγκεκριμένες θεσμικές και οικονομικές προϋποθέσεις (αρμοδιότητες, οικονομικοί πόροι, διοικητική αυτοτέλεια).

Οι ανάγκες αντιμετώπισης των προβλημάτων που δημιουργήσαν η πληθυσμιακή άνοδος και η συνεχής πολεοδομική επέκταση των αστικών κέντρων αποτέλεσαν τα κίνητρα ανάληψης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, κυρίως από τους δήμους, σε θέματα αστικών υποδομών, κάτω από τη θεσμική και διοικητική καθοδήγηση της κεντρικής διοίκησης. Οι δραστηριότητες αυτές ασκήθηκαν με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους και μόνο μεταπολεμικά υιοθετήθηκε σχεδόν αποκλειστικά, η νομική μορφή της επιχείρησης της αυτοδιοίκησης.

Η ύδρευση, η αποχέτευση, ο ηλεκτροφωτισμός, το φωταέριο, η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας για τις ανάγκες των πόλεων και τα εγγειοβελτιωτικά έργα στις αγροτικές περιοχές αποτέλεσαν τα πρώτα και τα κύρια αντικείμενα της επιχειρηματικής δραστηριότητας των ΟΤΑ για πάνω από ένα αιώνα. Η παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και γενικού οικονομικού συμφέροντος σε τοπικό επίπεδο, ασκήθηκε με ποικίλους τρόπους που συνοπτικά έχουν ως εξής:

- ↳ Παραχώρηση
- ↳ Μικτές οικονομικές επιχειρήσεις
- ↳ Συνεταιρισμός ΟΤΑ
- ↳ Ανάθεση με νόμο από το κράτος σε άλλους φορείς
- ↳ Απευθείας εκμετάλλευση
- ↳ Επιχειρήσεις της αυτοδιοίκησης

Η άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας από την τοπική αυτοδιοίκηση την περίοδο 1834-1951 ασκήθηκε με διάφορους τρόπους, στα περιορισμένα πλαίσια που καθόριζαν οι αρμοδιότητές της και οι κρατικοί έλεγχοι. Η παραχώρηση σε ιδιωτικούς φορείς του δικαιώματος να παρέχουν συγκεκριμένες κοινωφελείς υπηρεσίες αλλά και να αναλαμβάνουν την πλήρη άσκηση των αρμοδιοτήτων που συνδέονται με αυτές, επικράτησε για ένα περίπου αιώνα στους περισσότερους δήμους, ενώ η απευθείας εκμετάλλευση παρέμεινε περιθωριακή. Η έλλειψη οικονομικών πόρων και η ανύπαρκτη τεχνογνωσία σε θέματα αστικών υποδομών σε συνδυασμό με το γενικότερο ιδεολογικοπολιτικό κλίμα αποτέλεσαν τους κύριους παράγοντες που ώθησαν, με την επίσημη προτροπή του κράτους, τους ΟΤΑ σε αυτή τη λύση. Οι υπόλοιπες λύσεις υιοθετήθηκαν σε λίγες περιπτώσεις και οι μεν μικτές οικονομικές επιχειρήσεις κινήθηκαν στη λογική της παραχώρησης, ενώ οι

αναγκαστικοί συνεταιρισμοί ΟΤΑ και καταναλωτών παρουσίαζαν χαρακτηριστικά αποκεντρωμένης δημόσιας υπηρεσίας.

Μετά το 1920 η διεύρυνση των οικονομικών λειτουργιών του ελληνικού κράτους και η αύξηση της δημόσιας παρέμβασης στην οικονομία (ριζικές αλλαγές στην αγροτική οικονομία, διεύρυνση της εσωτερικής αγοράς μαζί με εκβιομηχάνιση) δεν οδήγησαν σε μία αυτόνομη επέκταση της επιχειρηματικής δραστηριότητας των ΟΤΑ. Οι τότε κυβερνήσεις επέλεξαν τη λύση της σύστασης αυτόνομων νομικών προσώπων στα οποία ανέθεταν την άσκηση αρμοδιοτήτων και την παροχή των σχετικών υπηρεσιών, ενώ οι δυνατότητες ελέγχου και παρέμβασης της αυτοδιοίκησης ήταν περιορισμένες. Αυτά τα νομικά πρόσωπα μετατράπηκαν αμέσως σε δημόσιους οργανισμούς προσανατολισμένους, οικονομικά και διοικητικά, στα υπουργεία και τις νομαρχίες που τους επόπτευαν. Οι σχέσεις τους με την τοπική αυτοδιοίκηση και την τοπική κοινωνία γενικότερα ήταν αποστασιοποιημένες και γραφειοκρατικές και τα αποτελέσματα της δράσης τους πενιχρά, όπως άλλωστε έδειχναν οι μόνιμες ελλείψεις σε αστικές υποδομές.

Ο κατακερματισμός που καθιερώθηκε στην τοπική αυτοδιοίκηση μετά το 1914, μαζί με τα προβλήματα συγκρότησης και οργάνωσης των ΟΤΑ στις νεοπροσαρτηθείσες περιφέρειες (Μακεδονία, Θράκη, Ήπειρος, Αιγαίο και Κρήτη) στις οποίες η τοπική αυτοδιοίκηση έκανε τα πρώτα της βήματα, δεν διευκόλυναν τη διαμόρφωση κοινών θέσεων ούτε επέτρεπαν ενιαίες λύσεις. Στις θεσμικές και διοικητικές αυτές αδυναμίες στηρίχθηκε η δημόσια διοίκηση και επέβαλε τις δικές της λύσεις, έχοντας ως προτεραιότητες τη συγκέντρωση και ομοιογενή οικοδόμηση του κρατικού μηχανισμού και την με ενιαίο τρόπο προώθηση των δημόσιων πολιτικών.

Κατά την χρονική περίοδο 1951-1980 τα μόνιμα προβλήματα της τοπικής αυτοδιοίκησης (κατακερματισμένη δομή, περιορισμένες αρμοδιότητες, ανυπαρξία οικονομικών πόρων, αυστηροί διοικητικοί έλεγχοι), οξύνονται τόσο από τις συνεχείς πολιτικές παρεμβάσεις με αυταρχικό περιεχόμενο, άλλωστε μεσολάβησε και η περίοδος της δικτατορίας, όσο και από τις δυσμενείς επιπτώσεις του μοντέλου οικονομικής ανάπτυξης που ακολουθήθηκε. Η οικονομική και πληθυσμιακή βάση των ΟΤΑ της περιφέρειας συρρικνώθηκε, ενώ η μεγέθυνση των αστικών κέντρων, κυρίως της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, δημιούργησε συνεχώς έντονα πολεοδομικά προβλήματα και μόνιμη ανεπάρκεια των αστικών υποδομών.

Στα πλαίσια αυτά η επιχειρηματική δραστηριότητα της αυτοδιοίκησης αντιμετωπίστηκε, τουλάχιστον μέχρι το 1975, είτε ως απειλή του συγκεντρωτικού μοντέλου διακυβέρνησης είτε ως περιορισμός των κεντρικών δημόσιων πολιτικών. Η παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και γενικού οικονομικού συμφέροντος σε τοπικό επίπεδο, θεωρήθηκε αρμοδιότητα εθνικών δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών ή αντικείμενο της νομαρχιακής διοίκησης. Ακόμα και όταν δεν υπήρχε αμφισβήτηση για συγκεκριμένες αρμοδιότητες της αυτοδιοίκησης π.χ. ύδρευση-αποχέτευση, η άσκησή τους εξαρτιόταν άμεσα από τις επιχορηγήσεις της κεντρικής διοίκησης και τους διοικητικούς ελέγχους της νομαρχίας.

Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό αυτής της περιόδου αφορά την παραγωγή νομοθεσίας, όχι μόνο από τις επιχειρήσεις των ΟΤΑ αλλά και για την αυτοδιοίκηση γενικά. Οι βασικές θεσμικές επιλογές κατοχυρώθηκαν με νόμους που ψηφίσθηκαν στην αρχή (1951-1954) και το τέλος (1980) της τριακονταετίας, όταν τα περιθώρια ευελιξίας και οι βαθμοί ελευθερίας του πολιτικοδιοικητικού συστήματος ήταν περισσότερα.

Τέλος, ο Δημοτικός & Κοινοτικός Κώδικας του 1980 σε συμβολικό επίπεδο σηματοδοτεί το τέλος μιας περιόδου κηδεμόνευσης και ελέγχου της αυτοδιοίκησης και την αρχή μιας νέας με διευρυμένες δυνατότητες παρέμβασης. Ειδικά για την

επιχειρηματική δραστηριότητα της αυτοδιοίκησης ξεκινάει ένα νέο πεδίο δράσης με μαζικές συστάσεις επιχειρήσεων από τους ΟΤΑ, ριζικές αλλαγές στο θεσμικό τους πλαίσιο και επέκταση των δραστηριοτήτων τους. Τα μόνιμα προβλήματα της αυτοδιοίκησης όμως παραμένουν και συνεχίζουν να αποτελούν εμπόδιο σε οποιαδήποτε προσπάθεια αναβάθμισης του πολιτικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού της ρόλου.

Ο νέος κώδικας επιχείρησε μία αναπροσαρμογή του θεσμικού πλαισίου της αυτοδιοίκησης, χωρίς όμως να προχωρήσει σε μία ριζική τομή. Διατήρησε το πλαίσιο των αποκλειστικών αρμοδιοτήτων και έδωσε δυνατότητα στους ΟΤΑ να διευρύνουν τις δραστηριότητές τους, καθιερώνοντας τις συντρέχουσες αρμοδιότητες ως ένα πεδίο κοινής παρέμβασης της κεντρικής διοίκησης και της αυτοδιοίκησης. Δεν προχώρησε δηλαδή σε μεταφορά αρμοδιοτήτων που θα αποτελούσε και την ουσιαστική λύση στο πρόβλημα του συγκεντρωτισμού, απλώς επέτρεψε στους ΟΤΑ να επεκταθούν σε νέα αντικείμενα. Κράτησε επίσης την ταξινόμηση των θυγατρικών φορέων των ΟΤΑ σε ιδρύματα, νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις, δίνοντας περισσότερο βάρος στην αλλαγή των άρθρων που αφορούσαν τις τελευταίες.

Ο ΔΚΚ του 1980 ίσχυσε ουσιαστικά μόνο για τρία χρόνια και υπέστη πολλές τροποποιήσεις και αλλαγές, ορισμένες μάλιστα από τις οποίες είχαν ριζικό χαρακτήρα. Το θεσμικό πλαίσιο των επιχειρήσεων διαφοροποιήθηκε σημαντικά και προέκυψαν νέες δυνατότητες άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας από τους ΟΤΑ, με τη συνεργασία φορέων, οικονομικών και κοινωνικών, της τοπικής κοινωνίας. Βελτιώθηκε ουσιαστικά το καθεστώς εποπτείας και ελέγχου, προώθησαν τη δημιουργία θεσμών συνεργασίας και αποδέσμευσαν τη δυναμική της αυτοδιοίκησης σε τοπικό επίπεδο, δεν έλυσαν τα βασικά προβλήματα της μεταφοράς αρμοδιοτήτων, του κατακερματισμού και των οικονομικών πόρων της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης. Η κατάσταση διαφοροποιήθηκε το 1994 με τη δημιουργία της δευτεροβάθμιας (νομαρχιακής) τοπικής αυτοδιοίκησης, τη μεταφορά ορισμένων αρμοδιοτήτων και την περαιτέρω βελτίωση του καθεστώτος εποπτείας και ελέγχων. Ο τελευταίος δημοτικός και κοινοτικός κώδικας του 1995, σαφώς βελτιωμένος και περισσότερο προωθημένος σε σχέση με τους προηγούμενους, που δεν θίγει παρά μόνο επιφανειακά τα δομικά προβλήματα της αυτοδιοίκησης,

2.2 Επιχειρηματική Δραστηριότητα της Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης

Οι δήμοι και οι κοινότητες συνιστούν δικές τους επιχειρήσεις ή συμμετέχουν σε επιχειρήσεις με άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα για : α) την εκτέλεση και εκμετάλλευση έργων που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού, β) την παραγωγή αγαθών ή υπηρεσιών που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού, γ) την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που έχουν σκοπό την πραγματοποίηση εσόδων-κερδών (άρθρο 277, παρ. 1 του Π.Δ.410/1995).

Η διατύπωση της κατευθυντήριας αυτής διάταξης επιτρέπει την επισήμανση δύο σημείων : Πρώτον, ότι ρητά θεωρείται το κέρδος ως σκοπός της επιχειρηματικής δραστηριότητας της τοπικής αυτοδιοίκησης. Δηλαδή, αντιμετωπίζεται η τελευταία ως οικονομικό υποκείμενο στις σημερινές συνθήκες οικονομίας της αγοράς. Δεύτερον, ότι διευρύνοντας η διάταξη τους σκοπούς της επιχειρηματικής δραστηριότητας της τοπικής αυτοδιοίκησης πέρα από το κέρδος, από τη μια πλευρά παρέχει στην

τελευταία τη δυνατότητα να χρησιμοποιεί το ευέλικτο σχήμα της επιχείρησης για τη επιδίωξη σκοπών ευρύτερα κοινωνικοοικονομικών και από την άλλη σηματοδοτεί μια πολιτική, όπου το κέρδος δεν είναι ο μοναδικός σκοπός της επιχείρησης, αλλά αυτή θεωρείται ως **παραγωγική μονάδα κοινωνικών αγαθών και υπηρεσιών**.

Η επιχειρηματική δραστηριότητα των ΟΤΑ ασκείται είτε με αυτοτελή δημιουργία επιχειρήσεων από έναν ή περισσότερους δήμους ή κοινότητες, είτε με συμμετοχή των ΟΤΑ σε επιχειρήσεις μαζί με άλλους εταίρους, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, έξω από το χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης.

2.2.1 Αυτοτελής Επιχειρηματική Δραστηριότητα

Η αυτοτελής επιχειρηματική δραστηριότητα των ΟΤΑ μπορεί να ασκείται είτε από ένα δήμο ή κοινότητα (αμιγής δημοτική ή κοινοτική επιχείρηση) είτε από περισσότερους δήμους ή κοινότητες (αμιγής διαδημοτική ή διακοινοτική επιχείρηση).

- **Αμιγής Δημοτική ή Κοινοτική επιχείρηση** (άρθρα 277-284 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, Π.Δ. 410/1995)

Έχει νομική, διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, αποτελώντας νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. Ιδρύεται και διαλύεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και πράξη της Περιφερειακής Διοίκησης. Προϋπόθεση της σύστασής της είναι η σύνταξη "πλήρους οικονομοτεχνικής μελέτης". Διοικείται από διοικητικό συμβούλιο (Δ.Σ.) που διορίζεται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Λειτουργεί με βάση κανονισμούς (υπηρεσιών, διαχείρισης και προσωπικού). Το προσωπικό της διέπεται από εργασιακή σχέση ιδιωτικού δικαίου.

Η γενικότερη εποπτεία της διοίκησης της επιχείρησης ασκείται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, το οποίο λειτουργεί σε μεγάλο βαθμό ως συνέλευση των εταίρων σε σχέση με την διοίκηση ή διαχείριση μίας εταιρείας. Ο διαχειριστικός έλεγχος ασκείται από δύο ελεγκτές με τα ειδικά προσόντα που ο νόμος (άρθρο 281) ορίζει. Προβλέπεται συμμετοχή των εργαζομένων, της μειοψηφίας του δημοτικού συμβουλίου και τοπικών κοινωνικών φορέων στο διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης (άρθρο 278 παρ. 1), καθώς και Γενικός Διευθυντής με ειδικά προσόντα (άρθρο 278 παρ. 2).

- **Αμιγείς Διαδημοτικές και Διακοινοτικές επιχειρήσεις** (άρθρο 285 του Π.Δ. 410/1995)

Οι επιχειρήσεις αυτές συνιστώνται από δύο ή περισσότερους δήμους ή κοινότητες, ύστερα από πλήρη οικονομοτεχνική μελέτη, με αποφάσεις των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων και πράξη της Περιφερειακής Διοίκησης. Είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Κάθε επιχείρηση διοικείται από διοικητικό συμβούλιο, στο οποίο εκπροσωπούνται οι δήμοι ή κοινότητες που συμμετέχουν, αν και όχι όλοι υποχρεωτικά. Στο Δ.Σ. μετέχει και εκπρόσωπος των εργαζομένων.

Για την εποπτεία του Δ.Σ. μπορεί να αποφασιστεί η σύσταση διαδημοτικού ή διακοινοτικού οργάνου με αναλογική, κατά τη συμμετοχή στο κεφάλαιο, εκπροσώπηση όλων των δήμων ή κοινοτήτων, που συμμετέχουν στη διαδημοτική ή διακοινοτική επιχείρηση. Το όργανο εποπτείας λειτουργεί, κατ'

αναλογία προς το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, ως εποπτικό όργανο της διαδημοτικής ή διακοινοτικής επιχείρησης.

Από τα προηγούμενα συνάγεται η **νομική, διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια** των διαδημοτικών ή διακοινοτικών επιχειρήσεων από τους δήμους ή τις κοινότητες, που συμμετέχουν σ' αυτές.

Τόσο στις αμιγείς δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις, όσο και στις αμιγείς διαδημοτικές ή διακοινοτικές επιχειρήσεις, εφαρμόζονται αναλογικά, πέρα από τις ειδικές ρυθμίσεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, οι διατάξεις της αστικής και εμπορικής νομοθεσίας (άρθρο 287 παρ. 2 του Π.Δ. 410/1995). Έχουν επίσης εκδοθεί στο Π.Δ. 520/1988 για τα βιβλία και στοιχεία που πρέπει να τηρούν οι επιχειρήσεις αυτές και η Υ.Α. 25027/1984 που ρυθμίζει όλες τις σχετικές λεπτομέρειες για την εφαρμογή των αντίστοιχων άρθρων.

- **Δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης-αποχέτευσης (Ν. 1069/1980)**

Οι Δ.Ε.Υ.Α. εντάσσονται στην κατηγορία των αμιγών δημοτικών Επιχειρήσεων, αλλά διέπονται από τις διατάξεις του νόμου 1069/1980 και συμπληρωματικά εφαρμόζονται σε αυτές οι σχετικές διατάξεις του Δ.Κ.Κ. Χαρακτηρίζονται ως νομικά πρόσωπα **ιδιωτικού δικαίου κοινωφελούς χαρακτήρα** και λειτουργούν σύμφωνα με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας.

- **Επιχειρήσεις τοπικών ραδιοφωνικών σταθμών**

Οι επιχειρήσεις αυτές συστήνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1730/1987 και του Π.Δ. 25/1988 (αφορούν το ραδιόφωνο και την τηλεόραση και τους όρους και τις προϋποθέσεις δημιουργίας και λειτουργίας ραδιοφωνικών σταθμών) και διέπονται από τις αντίστοιχες ρυθμίσεις για τις αμιγείς δημοτικές ή διαδημοτικές επιχειρήσεις. Αποτελούν "ιδιόμορφες" επιχειρήσεις των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ και συγκροτούν μία ιδιαίτερη κατηγορία τόσο θεσμικά όσο και οργανωτικά-λειτουργικά.

Η **ΚΕΔΚΕ** και οι **ΤΕΔΚ** επίσης έχουν τη δυνατότητα να συνιστούν δικές τους επιχειρήσεις, σύμφωνα με τους σκοπούς του άρθρου 277 παρ. 1, οι οποίες λειτουργούν με τη μορφή της αμιγούς Αναπτυξιακής Εταιρείας, εφαρμοζομένων αναλογικά των σχετικών διατάξεων.

Βέβαια, με δεδομένη την ιδιαιτερότητα του θεσμού των αμιγών επιχειρήσεων όλων των κατηγοριών, οι οποίες από το νόμο και το σκοπό τους είμαι μεν Ν.Π.Ι.Δ. και επιχειρήσεις, δεν υπάγονται όμως άμεσα στους τύπους των εμπορικών, ατομικών ή εταιρικών, επιχειρήσεων έχουν τεθεί ορισμένα θέματα ερμηνείας και πρακτικής κατά την ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του εμπορικού και αστικού δικαίου στην περίπτωση τους.

2.2.2 Συμμετοχή ΟΤΑ σε Επιχειρήσεις

Μπορούμε να διακρίνουμε την συμμετοχή των δήμων και κοινοτήτων σε επιχειρήσεις που δεν διέπονται από τον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα και σε επιχειρήσεις που διέπονται από αυτόν.

Συμμετοχή σε επιχειρήσεις που δεν διέπονται από τον Δημοτικό & Κοινοτικό Κώδικα.

Η συμμετοχή των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και σε άλλες εταιρείες, εκτός από αυτές που διέπονται από τον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα, προβλέπεται ρητά στην παρ. 6 του άρθρου 277 του Π.Δ. 410/1995.

Συγκεκριμένα, προβλέπεται η δυνατότητα συμμετοχής των ΟΤΑ σε **συνεταιρισμούς, ανώνυμες εταιρείες και εταιρείες μικτής οικονομίας**. Επίσης, προβλέπεται η συμμετοχή τους σε **κοινοπραξίες**.

Οι γενικοί όροι και προϋποθέσεις που τάσσονται για τη συμμετοχή δήμου ή κοινότητας σε επιχειρήσεις αυτών των τύπων, είναι ίδιοι με αυτούς που εφαρμόζονται και στις προηγούμενες περιπτώσεις. Δηλαδή, απαιτούνται πλήρης οικονομοτεχνική μελέτη, απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που ορίζει τα εισφερόμενα περιουσιακά στοιχεία, το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο, τους όρους συμμετοχής και αποχώρησης και τη συμμετοχή του ΟΤΑ στα όργανα της επιχείρησης.

Συμμετοχή σε επιχειρήσεις που διέπονται από τον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα

Επιχειρήσεις, εκτός από τις αμιγείς, που διέπονται από τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων είναι: α) Οι ανώνυμες εταιρείες δήμων ή κοινοτήτων με συνεταιρισμούς, β) Οι δημοτικές εταιρείες λαϊκής βάσης, γ) Δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις συνεταιριστικού χαρακτήρα, δ) Οι επιχειρήσεις του άρθρου 291.

• Ανώνυμες εταιρείες με συνεταιρισμούς (άρθρο 289 του Π.Δ.410/1995)

Οι επιχειρήσεις αυτές συνιστώνται από ΟΤΑ και Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΕΔΚ) με συνεταιρισμούς. Δυνατότητα συμμετοχής σ' αυτές έχουν ακόμη και οι φορείς του δημοσίου τομέα της παρ. 6 του άρθρου 1 του Ν. 1256/1982. Είναι ανώνυμες εταιρείες ιδιαίτερου νομικού τύπου.

Οι εταιρείες αυτές διέπονται βασικά από τη νομοθεσία για τις ανώνυμες εταιρείες (Κ.Ν. 2190/1920 κλπ.) σε συνδυασμό με τις ειδικές διατάξεις του Π.Δ. 410/1995. Για την αναλυτική ρύθμιση της σύστασης και λειτουργίας τους εκδόθηκε το Π.Δ. 80/1986 σε εκτέλεση της παρ. 4 του άρθρου 289 του Π.Δ 410/1995.

Η συμμετοχή των ΟΤΑ στις εταιρείες αυτές γίνεται κατά τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 277 του Π.Δ 410/1995 (οικονομοτεχνική μελέτη και απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που περιλαμβάνει όσα στοιχεία η διάταξη αυτή ορίζει).

Οι εταιρείες αυτές εκδίδουν μετοχές, κοινές και προνομιούχες. Όλες οι μετοχές τους είναι ονομαστικές και δεν εισάγονται στο χρηματιστήριο. Οι κοινές είναι και δεσμευμένες, οι δε προνομιούχες χωρίς δικαίωμα ψήφου. Η συμμετοχή των φορέων στην εταιρεία είναι η ακόλουθη:

- Στο τμήμα του κεφαλαίου που αποτελείται από κοινές μετοχές:
 - ⇒ ΟΤΑ και Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων: 35-65%
 - ⇒ Συνεταιρισμοί: το υπόλοιπο ποσοστό σε κεφάλαιο
 - ⇒ Αν συμμετέχουν και φορείς του δημοσίου τομέα, η συμμετοχή τους δεν μπορεί να υπερβεί το 20%.

- Περιορισμοί δεν ισχύουν ως προς τη συμμετοχή στις προνομιούχες μετοχές.

Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από 9-11 μέλη. Από αυτά, τρία ορίζονται από τους ΟΤΑ και τις Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων, τρία από τους συνεταιρισμούς, ένα από τους εργαζομένους, ένα από φορέα του Δημοσίου (αν το προβλέπει το καταστατικό) και τα υπόλοιπα μέλη από τη γενική συνέλευση των μετόχων. Το Π.Δ. 80/1986 ρυθμίζει αναλυτικά τον τρόπο σύγκλισης της γενικής συνέλευσης, εκπροσώπησης σ' αυτήν των φορέων-μετόχων, τις αποκλειστικές της αρμοδιότητες, τον τρόπο εκλογής των μελών του Δ.Σ., τη λειτουργία και τη θητεία τους. Επίσης, προβλέπεται ο θεσμός του Εποπτικού Συμβουλίου, κατ' αναλογία προς τις αντίστοιχες διατάξεις της νομοθεσίας για τους συνεταιρισμούς και στο Π.Δ. 80/1986 ρυθμίζεται αναλυτικά η σύνθεση και λειτουργία του.

Σημαντικό νεωτερισμό αποτελεί η πρόβλεψη, από το Π.Δ. 80/1986 (άρθρο 8), σύνταξης ανά πενταετία **προγράμματος εργασιών και προγράμματος επενδύσεων** της εταιρείας, που η γενική συνέλευση των μετόχων κάθε χρόνο ελέγχει την εφαρμογή τους και αποφασίζει τυχόν αναγκαίες τροποποιήσεις τους.

Οι επιχειρήσεις αυτής της κατηγορίας έχουν τα κίνητρα του άρθρου 291 του Π.Δ. 410/1995 και για την πρώτη πενταετία από την ίδρυσή τους τις φορολογικές απαλλαγές του άρθρου 304 του Π.Δ. 410/1995.

- **Δημοτικές Εταιρείες Λαϊκής Βάσης** (άρθρο 290 του Π.Δ. 410/1995)

Οι εταιρείες αυτές συνιστώνται από φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, συνεταιρισμούς και άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα. Διέπονται από τη νομοθεσία για τις ανώνυμες εταιρείες σε συνδυασμό με τις ειδικές διατάξεις του Π.Δ. 410/1995. Ισχύει επίσης και το Π.Δ. 80/1986, που εκδόθηκε σε εκτέλεση της παρ. 4 του άρθρου 290 του Π.Δ. 410/1995 και ρυθμίζει αναλυτικά τα της σύστασης και λειτουργίας τους. Είναι ανώνυμες εταιρείες ιδιαίτερου τύπου. Η συμμετοχή των ΟΤΑ και σ' αυτές τις εταιρείες γίνεται κατά τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 277 του Π.Δ. 410/1995 (οικονομοτεχνικής μελέτης και αποφάσεις των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων).

Εκδίδονται μετοχές κοινές και προνομιούχες. Όλες οι μετοχές είναι ονομαστικές και δεν εισάγονται στο χρηματιστήριο. Οι προνομιούχες είναι χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, τουλάχιστον με ποσοστό 35% της ονομαστικής αξίας των κοινών μετοχών της εταιρείας, μαζί με τους μετόχους-συνεταιρισμούς διατηρούν πάντοτε την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου. Καθένας από τους λοιπούς μετόχους μπορεί να έχει κοινές μετοχές σε ποσοστό όχι περισσότερο από 2% του μετοχικού κεφαλαίου.

Αν όμως στην εταιρεία μετέχουν μόνο ένας δήμος ή κοινότητα με άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τότε: α) Ο μεν δήμος ή κοινότητα-μέτοχος πρέπει να έχει κοινές μετοχές, που αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 35% του μετοχικού κεφαλαίου, καθένας δε από τους λοιπούς μετόχους κοινές μετοχές, όχι περισσότερο από 2% του μετοχικού κεφαλαίου, β) Τα φυσικά πρόσωπα-μέτοχοι πρέπει να είναι δημότες του δήμου ή της κοινότητας ή να κατοικούν στο Νομό στον οποίο υπάγεται ο δήμος ή η κοινότητα ή να κατάγονται από αυτόν.

Το Π.Δ. 80/1986 στο άρθρο 14 ρυθμίζει αναλυτικά τα της σύνθεσης, εκλογής και λειτουργίας του διοικητικού συμβουλίου. Επίσης, το άρθρο 13 ρυθμίζει τα της σύνθεσης, σύγκλισης και λειτουργίας της γενικής συνέλευσης. Προβλέπεται επίσης Εποπτικό Συμβούλιο, με τις ίδιες αρμοδιότητες, όπως και στις εταιρείες του άρθρου

289. Το Π.Δ. 80/1986 στο άρθρο 15 ρυθμίζει αναλυτικά τα του εποπτικού συμβουλίου.

Οι εταιρείες αυτές έχουν ως προς τα μερίσματα των μετοχών τους τη φορολογική μεταχείριση των μετοχών που έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο. Επίσης, έχουν τα κίνητρα του άρθρου 291 και για την πρώτη διετία από την ίδρυσή τους τις φορολογικές απαλλαγές του άρθρου 304 του Π.Δ. 410/1995.

2.3 Συμβασιακές Πολιτικές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Ο όρος συμβασιακές πολιτικές της αυτοδιοίκησης αφορά συγκεκριμένα **θεσμικά εργαλεία**, τα οποία παρέχουν δυνατότητες σύναψης συμβάσεων μεταξύ των οργανισμών και των φορέων της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, καθώς και των φορέων του δημόσιου, κοινωνικού και ιδιωτικού τομέα, με αντικείμενο την υλοποίηση αναπτυξιακών δράσεων ή την άσκηση αρμοδιοτήτων.

Οι θεσμοί αυτοί είναι οι εξής:

1. Οι Προγραμματικές Συμβάσεις
2. Οι Συμβάσεις Συνεργασίας
3. Οι Συμβάσεις Ανάθεσης
4. Οι Συμβάσεις Διαδημοτικής Συνεργασίας

Τα κύρια χαρακτηριστικά τους είναι τα ακόλουθα:

☞ Αποτελούν νέους τρόπους υλοποίησης πολιτικών από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οποίοι ανταποκρίνονται αφενός μεν στις διευρυμένες αρμοδιότητές τους ως διοικητικών, αναπτυξιακών και κοινωνικών θεσμών αφετέρου δε στις απαιτήσεις διαπραγμάτευσης και συμφωνίας με άλλους κεντρικούς ή τοπικούς φορείς που συνεπάγεται η άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών.

☞ Έχουν υιοθετήσει τη νομική μορφή της σύμβασης, αποτελούν δηλαδή συμφωνίες μεταξύ δύο ή περισσοτέρων μερών που συνεπάγονται, όταν συναφθούν, αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις.

☞ Δημιουργούν ένα νέο πλαίσιο συνεργασίας με τον ιδιωτικό και κοινωνικό τομέα της οικονομίας, το οποίο υπερβαίνει τις κλασσικές συναλλακτικές σχέσεις που έχουν ως αντικείμενο τα έργα και τις προμήθειες των ΟΤΑ.

☞ Ενισχύουν το περιεχόμενο και τις διαδικασίες του τοπικού, νομαρχιακού και περιφερειακού προγραμματισμού ως στοιχείου απαραίτητου για την υλοποίηση πολιτικών.

Για όλους τους παραπάνω λόγους τους έχει δοθεί ο χαρακτηρισμός των **θεσμικών εργαλείων**, τα οποία διευρύνουν τις δυνατότητες παρέμβασης των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης στις τοπικές οικονομίες και κοινωνίες.

Προγραμματικές Συμβάσεις

(άρθρο 35 του Δ.Κ.Κ και άρθρο 12, παρ. 6 του Κ.Ν.Α.)

Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας

1. Για τη μελέτη και εκτέλεση έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης μιας περιοχής και για την παροχή υπηρεσιών κάθε είδους οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και τα Νομαρχιακά Διαμερίσματα των Ενιαίων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, οι σύνδεσμοι Δήμων και Κοινοτήτων, οι ΤΕΔΚ, η ΕΝΑΕ, η ΚΕΔΚΕ, τα Ν.Π.Δ.Δ τα οποία συνιστούν ή στα οποία συμμετέχουν οι προαναφερόμενοι οργανισμοί και φορείς, οι δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης, τα δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με το Δημόσιο, μεταξύ τους ή και με φορείς του δημοσίου τομέα της παρ. 6 του άρθρου 1 του Ν. 1256/1982, μεμονωμένα ή από κοινού.
Στις προγραμματικές συμβάσεις που μετέχει το Δημόσιο, αυτό μπορεί να εκπροσωπείται και από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, στην οποία υλοποιείται η προγραμματική σύμβαση.
Στις προγραμματικές συμβάσεις επιτρέπεται η συμμετοχή επιχειρήσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, των Περιφερειακών Ταμείων, των επιμελητηρίων και των επιστημονικών φορέων δημοσίου δικαίου, των συνεταιρισμών και των ενώσεων συνεταιρισμών και των εργοδοτικών και εργατοϋπαλληλικών ενώσεων.
2. Στις προγραμματικές συμβάσεις απαραίτητα ορίζονται το αντικείμενο της σύμβασης, ο σκοπός και το περιεχόμενο των μελετών, των έργων, των προγραμμάτων ή των υπηρεσιών που αυτή αφορά, ο προϋπολογισμός τους, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της σύμβασης, οι πόροι από τους οποίους θα καλυφθούν οι αναλαμβανόμενες οικονομικές υποχρεώσεις και η διάρκεια της σύμβασης. Επίσης ορίζεται το όργανο παρακολούθησης της εφαρμογής της και οι αρμοδιότητές του, καθώς και οι ρήτρες σε βάρος του συμβαλλομένου που παραβαίνει τους όρους της προγραμματικής σύμβασης.
Με την προγραμματική σύμβαση επίσης ορίζεται ο συμβαλλόμενος ή ο τρίτος στον οποίο μπορεί να ανατεθεί η διαχείριση, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων του προγράμματος μετά την ολοκλήρωσή του, εφόσον προβλέπεται στάδιο διαχείρισης, εκμετάλλευσης και συντήρησής τους.
3. Οι συμβαλλόμενοι φορείς για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων μπορεί να χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, τον Τακτικό Κρατικό Προϋπολογισμό, από προγράμματα και πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλα εθνικά ή περιφερειακά προγράμματα και από τους προϋπολογισμούς των συμβαλλομένων φορέων. Είναι δυνατή η χρηματοδότηση των συμβαλλομένων και από φορείς του δημοσίου τομέα που δεν μετέχουν στην προγραμματική σύμβαση.
4. Για την υλοποίηση των προγραμματικών συμβάσεων και στα πλαίσια των συμφωνούμενων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων οργανισμών και φορέων, επιτρέπεται η απασχόληση προσωπικού του ενός συμβαλλομένου στον άλλον, καθώς και η παραχώρηση της χρήσης ακινήτων, εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και μέσων.
5. Εφόσον τα προβλεπόμενα στην προγραμματική σύμβαση έργα, εργασίες, προγράμματα και υπηρεσίες είναι πολιτισμικού χαρακτήρα, όπως ενδεικτικά η ανάδειξη, προστασία και συντήρηση μνημείων, οι παρεμβάσεις σε διατηρητέα ή παραδοσιακά κτίρια και οικισμούς, η διάσωση και διάδοση στοιχείων του πολιτισμού, η

ανέγερση και λειτουργία χώρων πολιτισμικών λειτουργιών, υποστήριξη δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων που αφορούν την επιστήμη, τα γράμματα και τις τέχνες και συμμετέχει ως συμβαλλόμενος το Υπουργείο Πολιτισμού, ισχύουν και τα ακόλουθα:

Α) Η προγραμματική σύμβαση καλείται "προγραμματική σύμβαση πολιτιστικής ανάπτυξης" και το δυνάμενο να επιβληθεί, κατά τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 82 του Π.Δ. 30/1996 ή της περίπτωσης 1 ε του άρθρου 217 του Π.Δ. 410/1995, τέλος ανταποδοτικού χαρακτήρα για τη χρηματοδότηση έργων, εργασιών, προγραμμάτων και υπηρεσιών της προγραμματικής σύμβασης, καλείται "Πολιτιστικό τέλος".

Β) Επιτρέπεται να συμφωνείται η συμμετοχή του Υπουργείου Πολιτισμού, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων, στο διοικητικό συμβούλιο επιχείρησης της αυτοδιοίκησης, η οποία συμμετέχει στην προγραμματική σύμβαση.

Με την κοινή υπουργική απόφαση, ΚΥΑ 38517, ΦΕΚ 713 Β' - 17/8/1995, ρυθμίστηκαν ορισμένα ζητήματα που αφορούν τις προγραμματικές συμβάσεις των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ με το Υπουργείο Πολιτισμού. Το κείμενο της απόφασης έχει ως εξής:

"Οι Δήμοι και οι Κοινότητες που συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με το Υπουργείο Πολιτισμού (ΥΠΠΟ), το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων (Τ.Α.Π.Α.) και άλλους φορείς, σχετικά με την εκπόνηση μελετών, την εκτέλεση έργων, προγραμμάτων προμηθειών και εν γένει δραστηριοτήτων του Τομέα Πολιτιστικής Κληρονομιάς, επιχορηγούνται από το ΥΠΠΟ ή το Τ.Α.Π.Α. για την υλοποίηση των κατά τα ανωτέρω ετησίων προγραμμάτων, όπως αυτά καταρτίζονται από τις Επιτροπές που λειτουργούν στα πλαίσια των προγραμματικών αυτών συμβάσεων.

Στις περιπτώσεις που οι Δήμοι ή οι Κοινότητες επιχορηγούνται από το Τ.Α.Π.Α το ετήσιο πρόγραμμα καθώς και ο προϋπολογισμός που το συνοδεύει, εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο του νομικού αυτού προσώπου το οποίο στη συνέχεια, επιχορηγεί το Δήμο ή την Κοινότητα, ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών."

Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης

Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, τα Νομαρχιακά Διαμερίσματα και τα νομικά τους πρόσωπα μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις, εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων του άρθρου 35 του Δ.Κ.Κ..

2.3.1 ΣΧΟΛΙΑ – ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Στόχοι

Οι στόχοι τους οποίους επιδιώκει ο θεσμός των προγραμματικών συμβάσεων, συνοπτικά είναι οι ακόλουθοι:

1. Η οικονομική και τεχνική στήριξη της τοπικής αυτοδιοίκησης, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας, για να εκτελέσει έργα, να υλοποιήσει προγράμματα ανάπτυξης και να παρέχει υπηρεσίες.
2. Ο ουσιαστικός συντονισμός της δράσης των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης με τους φορείς του δημόσιου τομέα (κεντρικούς και περιφερειακούς), με συνδικαλιστικούς φορείς και με τοπικούς, οικονομικούς-κοινωνικούς, φορείς.
3. Η επίτευξη συνεργασίας μεταξύ των παραπάνω φορέων στα πλαίσια μιας συμβατικής σχέσης και όχι με βάση τις ιεραρχικές σχέσεις της δημόσιας διοίκησης.
4. Η ένταξη των δραστηριοτήτων των φορέων σε ένα προγραμματικό πλαίσιο με κοινούς στόχους και συμβατικά καθορισμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις.
5. Η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ οργανισμών και φορέων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης.

Αντικείμενο

Οι προγραμματικές συμβάσεις συνάπτονται αποκλειστικά με σκοπό:

- Τη μελέτη και εκτέλεση έργων μίας περιοχής
- Τη μελέτη και εκτέλεση προγραμμάτων ανάπτυξης μίας περιοχής
- Την παροχή υπηρεσιών

Είναι σαφές ότι τα αντικείμενα αυτά καλύπτουν το σύνολο σχεδόν των προβλημάτων που αντιμετωπίζει μια γεωγραφική περιοχή (Δήμου –Κοινότητας ή Νομαρχίας) και στα πλαίσια των προγραμματικών συμβάσεων είναι δυνατή ή ολοκληρωμένη επίλυσή τους, με βάση όμως το νομικό πλαίσιο και τις αρμοδιότητες των συμβαλλομένων φορέων.

Η έννοια του έργου είναι καθορισμένη με επάρκεια, μέσω των σχετικών νομοθετικών ρυθμίσεων για τα δημόσια έργα και από τις αντίστοιχες πρακτικές των δημόσιων φορέων. Εφόσον ένα έργο αποτελεί το αντικείμενο μιας προγραμματικής σύμβασης θα πρέπει να προσδιορίζονται με σαφήνεια, τόσο τα κύρια τεχνικά του χαρακτηριστικά όσο και οι επιπτώσεις του στη συγκεκριμένη περιοχή.

Η έννοια αντίστοιχα των **προγραμμάτων ανάπτυξης** δεν είναι νομικά προσδιορισμένη, ούτε υπάρχει ένας μόνο επιστημονικός ορισμός που να την περιγράφει. Για αυτό το λόγο πρέπει να υιοθετηθεί η ευρύτερη δυνατή ερμηνεία, ως προς το περιεχόμενο και την μεθοδολογία κατάρτισης τους, στα πλαίσια πάντοτε της κάλυψης μιας συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής π.χ. τοπικά ή νομαρχιακά αναπτυξιακά προγράμματα, κλαδικά προγράμματα για συγκεκριμένες περιοχές, προγράμματα κοινωνικής ή πολιτιστικής ανάπτυξης, προγράμματα για το ανθρώπινο δυναμικό, κ.λ.π.

Η έννοια τέλος της **παροχής υπηρεσιών** έχει γενικό περιεχόμενο και αφορά όλες τις δράσεις που καλύπτουν οικονομικές και κοινωνικές ανάγκες της τοπικής κοινωνίας. Κατά συνέπεια η παροχή τους εξαρτάται από το νομικό και θεσμικό πλαίσιο που ρυθμίζει τις αρμοδιότητες των συμβαλλομένων φορέων.

Συμβαλλόμενοι Φορείς

Οι φορείς που δύνανται να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

1. Αυτοί που πρέπει να συμμετέχουν απαραίτητα σε μια προγραμματική σύμβαση, ώστε να είναι έγκυρη και τυπικά ορθή και χαρακτηρίζονται ως **κύριοι συμβαλλόμενοι**.
2. Αυτοί που η συμμετοχή τους είναι δυνητική και εξαρτάται από τη βούληση των κυρίων συμβαλλομένων και χαρακτηρίζονται ως **εκ τρίτου συμβαλλόμενοι**.

❶ Η πρώτη κατηγορία συμβαλλόμενων φορέων περιλαμβάνει από το ένα μέρος φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και από το άλλο φορείς του δημόσιου τομέα. Για να είναι έγκυρη λοιπόν μια προγραμματική σύμβαση θα πρέπει να συμμετέχουν τουλάχιστον ένας φορέας της τοπικής αυτοδιοίκησης και ένας φορέας του δημοσίου τομέα ή δύο φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ως φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης χαρακτηρίζονται οι ακόλουθοι:

- Οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης: Δήμοι – Κοινότητες, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις
- Σύνδεσμοι δήμων και κοινοτήτων, περιλαμβανομένων των αναπτυξιακών συνδέσμων και των συμβουλίων περιοχής.
- Η Ένωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας, η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΕΔΚΕ) και οι Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΕΔΚ)
- Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ)
- Δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα
- Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου τα οποία συνιστούν ή συμμετέχουν οι προηγούμενοι φορείς

Ως φορείς του δημοσίου τομέα, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου του Ν.1256/1982, χαρακτηρίζονται οι εξής:

- Κρατικές ή δημόσιες υπηρεσίες που εκπροσωπούνται από νομικό πρόσωπο του Δημοσίου
- Κρατικοί δημόσιοι οργανισμοί ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου

- Κρατικά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που χρηματοδοτούνται από το δημόσιο
- Τράπεζες και άλλες ανώνυμες εταιρείες, που το κεφάλαιό τους ελέγχεται από τα προηγούμενα νομικά πρόσωπα ή έχουν κρατικό προνόμιο ή κρατική επιχορήγηση
- θυγατρικές ανώνυμες εταιρείες, όλων των προηγούμενων νομικών προσώπων, που ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα από αυτά

② Η δεύτερη κατηγορία συμβαλλομένων φορέων (εκ τρίτου συμβαλλόμενοι) αναφέρεται κυρίως σε τοπικούς φορείς, οι οποίοι συγκεκριμένα είναι οι εξής:

- Επιχειρήσεις οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού
- Περιφερειακά Ταμεία Ανάπτυξης
- Συνεταιρισμοί (αγροτικοί, καταναλωτικοί, κ.α.) και ενώσεις συνεταιρισμών
- Επιμελητήρια όλων των κατηγοριών
- Επιστημονικοί φορείς δημοσίου δικαίου που δεν ανήκουν στον δημόσιο τομέα
- Εργοδοτικές και εργατοϋπαλληλικές ενώσεις (συνδικαλιστικοί φορείς)

Όταν στις προγραμματικές συμβάσεις συμμετέχει το Δημόσιο είναι δυνατό να εκπροσωπείται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας στην οποία υλοποιείται η σχετική σύμβαση.

Περιεχόμενο

Μια προγραμματική σύμβαση θα πρέπει υποχρεωτικά να περιέχει τα παρακάτω στοιχεία:

- ☞ Το συγκεκριμένο αντικείμενο (μελέτη-εκτέλεση έργου, παροχή υπηρεσίας, εκπόνηση-υλοποίηση προγράμματος ανάπτυξης)
- ☞ Τον σκοπό και το περιεχόμενο των μελετών, των έργων, των προγραμμάτων ή των υπηρεσιών που αφορά, καθώς και τον συγκεκριμένο προϋπολογισμό τους
- ☞ Τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων φορέων (περιγραφή της συγκεκριμένης συμβολής κάθε φορέα, καθώς και των δικαιωμάτων ή αξιώσεων που κατοχυρώνονται με την υλοποίηση της σύμβασης)
- ☞ Το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης του έργου ή υλοποίησης του προγράμματος ή τη διάρκεια της παροχής υπηρεσίας. Δεν αρκεί μάλιστα η αναφορά μόνο στον συνολικό χρόνο υλοποίησης, αλλά απαιτείται και αναλυτική περιγραφή των φάσεων του χρονοδιαγράμματος.

☞ Τους πόρους που θα διαθέτουν, με βάση τον συνολικό προϋπολογισμό του αντικειμένου της σύμβασης, από τους συμβαλλόμενους φορείς σύμφωνα και με το σχετικό χρονοδιάγραμμα.

☞ Στη σύμβαση επίσης προσδιορίζεται ο φορέας διαχείρισης, εκμετάλλευσης και συντήρησης των έργων μετά την ολοκλήρωσή τους, εφόσον βέβαια προβλέπονται οι αντίστοιχες ενέργειες. Ο φορέας αυτός μπορεί να είναι ένας από τους συμβαλλόμενους ή τρίτος που δεν συμμετέχει στη σύμβαση και υπάρχει ήδη ή πρόκειται να ιδρυθεί στο μέλλον. Στην περίπτωση αυτή εντάσσονται συνήθως οι φορείς που συμμετέχουν ως εκ τρίτου συμβαλλόμενοι, αλλά είναι δυνατή η εμπλοκή οποιουδήποτε τρίτου φορέα ακόμα και ιδιωτικού.

☞ Το όργανο (επιτροπή) παρακολούθησης: Η επιτροπή αυτή συγκροτείται από εκπροσώπους όλων των συμβαλλόμενων φορέων που της παρέχουν συγκεκριμένες αρμοδιότητες και καθορίζουν τους όρους λειτουργίας της. Αναλαμβάνει την παρακολούθηση τόσο της τήρησης των όρων της σύμβασης όσο και της υλοποίησης του αντικειμένου της. Διαδραματίζει ένα ρόλο συντονισμού και ελέγχου των φορέων και επιδιώκει την επίλυση των προβλημάτων που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της σύμβασης.

☞ Τις ρήτρες σε βάρος των συμβαλλόμενων που παραβιάζουν τους όρους της προγραμματικής σύμβασης.

Χρηματοδότηση

Οι πόροι που απαιτούνται για την εκτέλεση μιας προγραμματικής σύμβασης είναι δυνατόν να προέρχονται από:

1. Τους προϋπολογισμούς των συμβαλλόμενων φορέων. Με αυτό τον τρόπο υλοποιείται ο συντονισμός της δράσης τους και προωθείται η προγραμματισμένη συνεργασία τους
2. Τον τακτικό κρατικό προϋπολογισμό, ιδιαίτερα αν το αντικείμενο της σύμβασης αφορά την παροχή υπηρεσίας
3. Το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων (έργα-προγράμματα ανάπτυξης)
4. Προγράμματα και πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης
5. Άλλα εθνικά ή περιφερειακά προγράμματα
6. Φορείς του δημόσιου τομέα που δεν μετέχουν στην προγραμματική σύμβαση

Η συμμετοχή του τακτικού προϋπολογισμού, του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων και άλλων εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων αποτελεί ένα σημαντικό κίνητρο για την ενεργοποίηση του θεσμού των προγραμμάτων συμβάσεων. Η ένταξη επίσης των προγραμματικών συμβάσεων στις διαδικασίες υλοποίησης και συγχρηματοδότησης των κοινοτικών προγραμμάτων ή

πρωτοβουλιών, με τήρηση βέβαια των αντίστοιχων σε κάθε περίπτωση κοινοτικών διατάξεων, αποτελεί ένα επιπλέον κίνητρο.

Τέλος ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στη **δυνατότητα απασχόλησης προσωπικού** από τον ένα συμβαλλόμενο φορέα στον άλλο, στα πλαίσια βέβαια του νομικού καθεστώτος που διέπει τις εργασιακές σχέσεις κάθε φορέα και τα δικαιώματα των εργαζομένων, καθώς και στην **παραχώρηση της χρήσης ακινήτων, εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και άλλων μέσων**. Οι διευκολύνσεις αυτές επιλύουν σημαντικά οικονομικά και διαχειριστικά προβλήματα των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Συμπληρωματικά Στοιχεία

Κάθε προγραμματική σύμβαση, εκτός από τα υποχρεωτικά –σύμφωνα με το νόμο- στοιχεία (αντικείμενο, φορείς, περιεχόμενο και χρηματοδότηση), είναι δυνατόν να περιλαμβάνει και άλλους όρους, εφόσον υπάρχει κοινή συμφωνία των συμβαλλόμενων φορέων. Η εμπειρία και η πρακτική έχουν καθιερώσει την αναφορά σε ορισμένα θέματα, τα οποία αντιμετωπίζουν συγκεκριμένα λειτουργικά προβλήματα των προγραμματικών συμβάσεων. Η ενσωμάτωσή τους στο κείμενο της σύμβασης και η μετατροπή τους σε συμβατικούς όρους, δημιουργεί επιπλέον δικαιώματα και υποχρεώσεις για το σύνολο των συμβαλλόμενων φορέων. Τα πιο συνηθισμένα είναι τα εξής:

1. **Προοίμιο:** αναφέρεται στα προβλήματα –οικονομικά, κοινωνικά, κ.α- που αντιμετωπίζει μια περιοχή, στις πολιτικές που ακολουθούν οι συμβαλλόμενοι φορείς και στην σαφή τους βούληση να συνεργαστούν για την επίλυσή τους και περιγράφει με γενικούς όρους το αντικείμενο της σύμβασης. Περιλαμβάνει δηλαδή τους στόχους και την αιτιολογία της προγραμματικής συμφωνίας που επιτεύχθηκε μεταξύ τους.
2. **Δυνατότητες τροποποίησης:** Πολλές φορές είναι χρήσιμο να περιληφθούν στο κείμενο της προγραμματικής σύμβασης, οι όροι και οι προϋποθέσεις τροποποίησής της καθώς και η σύναψη συμπληρωματικών συμβάσεων για να αντιμετωπιστούν ζητήματα που δεν ήταν δυνατό να προβλεφθούν από την αρχή ή να επεκταθεί το αντικείμενό της, με βάση τις δυνατότητες που δημιουργεί η υλοποίησή του.

Τέλος, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 35 δημιουργείται μία ειδική κατηγορία Π.Σ. **οι προγραμματικές συμβάσεις πολιτιστικής ανάπτυξης**, στις οποίες συμμετέχει υποχρεωτικά το Υπουργείο Πολιτισμού και το αντικείμενό τους έχει οπωσδήποτε πολιτιστικό χαρακτήρα (πολιτιστικά έργα ή υπηρεσίες, πολιτιστικά προγράμματα ανάπτυξης). Οι συμβάσεις αυτές χρηματοδοτούνται από τους ΟΤΑ που συμμετέχουν και με την επιβολή ειδικού (δυνητικού) ανταποδοτικού τέλους και από το αντίστοιχο Υπουργείο. Αν επίσης συμμετέχουν, ως εκ τρίτου συμβαλλόμενες, επιχειρήσεις της αυτοδιοίκησης, τότε είναι δυνατόν στο διοικητικό τους συμβούλιο να συμμετέχει και εκπρόσωπος του Υπουργείου.

Σχέδια Προγραμματικών Συμβάσεων (Π.Σ)

Στη παράγραφο αυτή παρουσιάζονται δύο σχέδια προγραμματικών συμβάσεων, τα οποία έχουν χρησιμοποιηθεί από το Υπουργείο Εσωτερικών για

διευκόλυνση των ενδιαφερόμενων φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης. Το πρώτο σχέδιο αφορά Π.Σ με αντικείμενο τη μελέτη, κατασκευή και λειτουργία έργου και το δεύτερο Π.Σ με αντικείμενο την παροχή υπηρεσίας. Στη συνέχεια ακολουθεί ένα γενικό υπόδειγμα Π.Σ, που χρησιμοποιείται από την ΕΕΤΑΑ, το οποίο βέβαια προσαρμόζεται ανάλογα με το ειδικό περιεχόμενο κάθε σύμβασης.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Σύμβαση διαδημοτικής συνεργασίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Σύνδεσμος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Αναπτυξιακή Εταιρεία (Δημοτική Επιχείρηση)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΣΥΜΒΑΣΗ ΔΙΑΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

1.1 Στόχοι

Οι στόχοι τους οποίους επιδιώκει ο θεσμός των συμβάσεων διαδημοτικής συνεργασίας, συνοπτικά, είναι οι ακόλουθοι:

- Η προώθηση της συνεργασίας των οργανισμών της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης σε τοπικό επίπεδο.
- Η ενίσχυση των διαδικασιών προγραμματισμού σε τοπικό επίπεδο.
- Η αντιμετώπιση της πάσης φύσεως προβλημάτων, τα οποία εμποδίζουν συγκεκριμένους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης να ασκούν αρμοδιότητες τους ή να τις ασκούν πλημμελώς.
- Η επίτευξη οικονομιών κλίμακας που επιτυγχάνονται με την ανάθεση αρμοδιοτήτων στον πιο κατάλληλο φορέα τοπικής αυτοδιοίκησης.

Με τις συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας ενθαρρύνεται η συνεργασία των νέων Δήμων και Κοινοτήτων, με κοινά όρια (όμοροι ΟΤΑ), για να αντιμετωπιστούν προβλήματα άσκησης των αρμοδιοτήτων τους, να υλοποιηθούν παρεμβάσεις ευρύτερου επιπέδου σε μία συγκεκριμένη χωρική ενότητα, καθώς επίσης επιδιώκεται να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της κατάργησης των Συμβουλίων Περιοχής.

1.2 Αντικείμενο

Με τις συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού μπορούν να αναθέτουν την άσκηση αρμοδιοτήτων τους σε άλλους πρωτοβάθμιους οργανισμούς. Η ανάθεση αυτή μπορεί να αφορά επίσης την υποστήριξη της άσκησης συγκεκριμένης αρμοδιότητας.

Η έννοια της αρμοδιότητας για τους δήμους και τις κοινότητες αναφέρεται στην διοίκηση όλων των τοπικών υποθέσεων που αφορούν τα κοινωνικά και οικονομικά συμφέροντα, καθώς και τα πολιτιστικά και οικονομικά συμφέροντα, καθώς και τα πολιτιστικά και πνευματικά ενδιαφέροντα των κατοίκων τους.

Η ανάθεση της άσκησης μίας ή περισσοτέρων αρμοδιοτήτων δεν έχει καμία σχέση με την μεταφορά ή τη μεταβίβασή τους και σε κάθε περίπτωση εξακολουθεί να ισχύει το νομικό και το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει κάθε αρμοδιότητα. Η υποστήριξη της άσκησης διαφέρει από την ανάθεση και το αντικείμενό της είναι περιορισμένο και εξειδικευμένο, επειδή επιδιώκει την επίλυση συγκεκριμένων τεχνικών, οικονομικών και οργανωτικών προβλημάτων που δεν μπορεί να αντιμετωπίσει μόνος του ένας Δήμος ή μία Κοινότητα.

1.3 Συμβαλλόμενοι Φορείς

Για να συναφθεί μία σύμβαση διαδημοτικής συνεργασίας πρέπει να συντρέχουν οπωσδήποτε και οι τέσσερις παρακάτω προϋποθέσεις:

⇒ Να συμμετέχουν ως συμβαλλόμενοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης μόνο του πρώτου βαθμού.

⇒ Οι οργανισμοί που αναθέτουν μπορεί να είναι Δήμοι ή Κοινότητες, ενώ οι οργανισμοί που αναλαμβάνουν (ανάδοχοι) πρέπει να είναι μόνο Δήμοι. Δηλαδή από τους 1033 νέους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ όλοι μεν μπορούν να αναθέτουν αρμοδιότητες τους σε άλλους αλλά μόνο οι 900 Δήμοι μπορούν να είναι ανάδοχοι.

⇒ Οι συμβαλλόμενοι ΟΤΑ πρέπει να είναι οπωσδήποτε όμοροι, δηλαδή να έχουν κοινά όρια μεταξύ τους, ανεξάρτητα αν βρίσκονται στον ίδιο νομό.

⇒ Οι αποφάσεις των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων για τη σύναψη των συμβάσεων αυτών πρέπει να λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους.

Άρα λοιπόν στις συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας συμμετέχουν μόνο οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης του πρώτου βαθμού, ενώ από τους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης είναι δυνατό να συμμετέχουν προαιρετικά μόνο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου του Δήμου που αναλαμβάνει την άσκηση της αρμοδιότητας. Δεν είναι δυνατό να συμμετέχουν σύνδεσμοι, επιχειρήσεις ούτε βέβαια φορείς της δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης. Η συμμετοχή των τελευταίων απαιτεί τη σύναψη σύμβασης ανάθεσης.

Τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που συστήνουν οι Δήμοι, διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

Α) ιδρύματα και β) Λοιπά δημοτικά νομικά πρόσωπα.

Τα **ιδρύματα** συνιστώνται με προεδρικό διάταγμα, ύστερα από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, που ορίζει τα όργανα της διοίκησης, τους πόρους, την περιουσία και το όνομα, αφού τηρηθούν οι ειδικές διατάξεις που αφορούν κάθε κατηγορία ιδρυμάτων (π.χ. νοσοκομείο, βρεφοκομείο, ορφανοτροφείο, γηροκομείο).

Τα **λοιπά δημοτικά νομικά πρόσωπα** συνιστώνται με σκοπό την καλύτερη ικανοποίηση μιας τοπικής ανάγκης, μέσω της αυτόνομης οργάνωσης ορισμένης δημοτικής υπηρεσίας (π.χ. οργανισμός ύδρευσης, φιλαρμονική, θέατρο, πνευματικό κέντρο, ΚΑΠΗ, νεκροταφείο, κ.α.). Στη σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου ορίζονται το όνομα, ο σκοπός, η περιουσία και οι πόροι του νομικού προσώπου, ενώ η διοίκηση και η διαχείριση του ρυθμίζονται με κανονισμούς που εγκρίνει επίσης το συμβούλιο.

Οι διαφορές των δύο κατηγοριών αφορούν κυρίως το σκοπό και τις διαδικασίες σύστασής τους. Τα ιδρύματα έχουν κοινωφελή χαρακτήρα και για να συσταθούν, πέρα από την απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, απαιτείται η έκδοση προεδρικού διατάγματος από τον Υπουργό Εσωτερικών και τον αρμόδιο καθ' ύλην Υπουργό. Τα λοιπά δημοτικά νομικά πρόσωπα μπορούν να αναλάβουν οποιαδήποτε αρμοδιότητα των ΟΤΑ με κριτήριο την καλύτερη άσκησή της και συνιστώνται με απόφαση του αντίστοιχου συμβουλίου και πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας (πιο απλή διαδικασία).

1.3 Περιεχόμενο

Μια σύμβαση διαδημοτικής συνεργασίας θα πρέπει να περιέχει ορισμένα βασικά στοιχεία, απαραίτητα τόσο για την πληρότητα όσο και για την εγκυρότητά της:

- ▶ Τη συγκεκριμένη αρμοδιότητα, που η άσκησή της ή υποστήριξη της άσκησης ανατίθεται από τον ένα οργανισμό ή οργανισμούς στον άλλο.
- ▶ Τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων φορέων (αναλυτική περιγραφή του αντικειμένου της ανάθεσης, καθώς και των όρων και προϋποθέσεων άσκησης της αρμοδιότητας-τόπος άσκησης)
- ▶ Τη χρονική διάρκεια της ανάθεσης καθώς και τις προϋποθέσεις ανανέωσης ή παράτασης της ισχύος της
- ▶ Την απασχόληση προσωπικού των συμβαλλόμενων φορέων ή τη σύσταση προσθέτων θέσεων στον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας του ανάδοχου Δήμου
- ▶ Τη διάθεση εγκαταστάσεων, εξοπλισμού, οχημάτων, μέσων, ακινήτων για την εξυπηρέτηση του αντικειμένου της σύμβασης
- ▶ Τις οικονομικές υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων φορέων (ποιός φορέας και πως καλύπτει το κόστος άσκησης της αρμοδιότητας)
- ▶ Το όργανο παρακολούθησης της εφαρμογής της σύμβασης (Επιτροπή Παρακολούθησης)

Προβλέπεται επίσης η δυνατότητα έκδοσης απόφασης από τον Υπουργό Εσωτερικών με την οποία θα ρυθμίζονται όλες οι σχετικές λεπτομέρειες.

1.4 Χρηματοδότηση

Οι πόροι που απαιτούνται για την υλοποίηση μιας σύμβασης διαδημοτικής συνεργασίας, είναι δυνατόν να προέρχονται από **τρεις πηγές**, αφού πρώτα οι σχετικές δαπάνες διαχωριστούν σε **επενδυτικές** ή **λειτουργικές**:

1. Από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (Κ.Α.Π) των συμβαλλόμενων φορέων όσον αφορά τις λειτουργικές δαπάνες ή από τη Σ.Α.Τ.Α. όσον αφορά τις επενδυτικές.
2. Από τέλη, δικαιώματα ή εισφορές των συμβαλλόμενων φορέων που συνδέονται με τη συγκεκριμένη αρμοδιότητα (επενδυτικές ή και λειτουργικές δαπάνες)
3. Από πόρους του Ε.Π.Τ.Α. κυρίως για επενδυτικές δαπάνες.

Οι δαπάνες που προβλέπονται στη σύμβαση χαρακτηρίζονται ως **υποχρεωτικές** και αποδίδονται στον ανάδοχο Δήμο. Με αυτή τη ρύθμιση επιδιώκεται η τήρηση των οικονομικών δεσμεύσεων που αναλαμβάνουν τα συμβαλλόμενα δημοτικά ή κοινοτικά συμβούλια.

Το ερώτημα που προκύπτει με τις συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας αφορά την υποκατάσταση των συνδέσμων, ως θεσμοθετημένων μορφών

διαδημοτικής συνεργασίας, που αποτελούν αυτόνομα νομικά πρόσωπα με ιδιαίτερη οργάνωση και λειτουργία. Είναι γεγονός ότι οι συμβάσεις είναι περισσότερο ευέλικτες και δεν αποξενώνουν τους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ από την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους και η τελική απόφαση θα πρέπει να ληφθεί από τους ίδιους αφού σταθμιστούν όλα τα οικονομοτεχνικά δεδομένα ενός προβλήματος.

1,6 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ – ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Πλεονεκτήματα

- Στενότερη σχέση με δήμους
- Λιγότερη δαπανηρή και πιο σύντομη η διαδικασία σύστασης
- Μικρότερες δαπάνες λειτουργίας

Μειονεκτήματα

- Υπάρχει συμφωνημένο διοικητικό συμβούλιο
- Ο έλεγχος γίνεται από τους δήμους
- Μεγάλες δεσμεύσεις από διαδικασίες του Δημοσίου
- Κατάλληλη για επιτελικές δράσεις ή μικρής κλίμακας δραστηριότητες ή συντονιστικές ενέργειες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

2.1 Συμβαλλόμενοι φορείς

Δύο ή περισσότεροι δήμοι ή κοινότητες μπορούν με απόφαση καθενός από τα δημοτικά ή κοινοτικά τους συμβούλια να συστήσουν σύνδεσμο δήμων ή κοινοτήτων για την κοινή εκτέλεση και συντήρηση έργων, την προμήθεια μηχανημάτων και υλικών για την παροχή υπηρεσιών που ανήκουν στις αρμοδιότητές τους, καθώς και για το σχεδιασμό και την κατάρτιση προγραμμάτων και μεθόδων για την ανάπτυξη του ευρύτερου χώρου τους.

2.2 Στόχοι

Οι στόχοι του συνδέσμου είναι :

- ⇒ η κοινή εκτέλεση και συντήρηση έργων
- ⇒ η προμήθεια μηχανημάτων και υλικών για την παροχή υπηρεσιών
- ⇒ ο σχεδιασμός και η κατάρτιση προγραμμάτων και μεθόδων για την ανάπτυξη του ευρύτερου χώρου του.

2.3 Χρηματοδότηση

Η χρηματοδότηση του συνδέσμου γίνεται:

- ⇒ πρόσοδοι από την περιουσία του
- ⇒ ετήσιες εισφορές των δήμων και των κοινοτήτων
- ⇒ δωρεές, επιχορηγήσεις και εισφορές που παρέχει το δημόσιο ή άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή οργανισμοί και
- ⇒ πρόσοδοι από φόρους, τέλη και δικαιώματα που επιβάλλονται υπέρ του συνδέσμου.

2.4 Πλεονεκτήματα - Μειονεκτήματα

Πλεονεκτήματα

- Ευκολότερη χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

Μειονεκτήματα

- Ο σύνδεσμος αποτελεί Ν.Π.Δ.Δ και αυτό συνεπάγεται περιορισμένους οικονομικούς πόρους
- Απαιτήση μεγάλου χρονικού διαστήματος για την εκτέλεση των εργασιών

Θα μπορούσαν τα παραπάνω μειονεκτήματα να χαρακτηριστούν και ως πλεονεκτήματα

Συμπολιτεία

Μία πιο εξειδικευμένη μορφή συνδέσμου είναι η Συμπολιτεία. Με την παρ. 1 του άρθρου 12 προβλέπεται ότι δύο ή περισσότεροι όμοροι Δήμοι ή Κοινότητες, με συνολικό πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων, μπορεί να συνιστούν με αποφάσεις των Δημοτικών και Κοινοτικών Συμβουλίων τους, ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου Συμπολιτεία. Η Συμπολιτεία αποτελεί σύνδεσμο ΟΤΑ που την συγκροτούν, κατά την παρ. 3 του άρθρου 102 του Συντάγματος.

Σκοπός της Συμπολιτείας είναι :

⇒ Η συγκρότηση υπηρεσιών για την αποτελεσματική άσκηση αρμοδιοτήτων των μελών της

⇒ Η παροχή υπηρεσιών στους κατοίκους τους, ιδίως στους τομείς της τεχνικής υποστήριξης, της οικονομικής διαχείρισης και δημοτικής αστυνόμευσης.

Για νησιά με πληθυσμό μικρότερο των πενήντα χιλιάδων (50.000) κατοίκων η Συμπολιτεία, η οποία αποφασίζεται κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου να συσταθεί περιλαμβάνει υποχρεωτικά όλους τους Δήμους και τις Κοινότητες τουλάχιστον ενός νησιού.

Οι Συμπολιτείες σε καμία περίπτωση δεν υποκαθιστούν τη διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των συμμετεχόντων ΟΤΑ.

Η δημιουργία της Συμπολιτείας κατ' αρχάς είναι προαιρετική δεν είναι αναγκαστική. Αναγκαστική γίνεται όταν ένας Δήμος δεν μπορεί να ασκήσει αποτελεσματικά τις αρμοδιότητες που έχουν αποτελέσει σκοπό της Συμπολιτείας, όμως αρνείται να συμμετέχει σ' αυτήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Αναπτυξιακή Εταιρεία

3.1 Στόχοι

Σκοπός της εταιρείας είναι η συμβολή στην αξιοποίηση, ανάπτυξη, διαχείριση, συντήρηση και προστασία των φυσικών πόρων και γενικότερα στην ανάπτυξη του νομού όπου ανήκει η αναπτυξιακή εταιρεία και εφόσον της ζητηθεί άλλων περιοχών της Ελλάδος και ειδικότερα:

- Η εκπόνηση, εφαρμογή και διαχείριση επιχειρηματικών και επενδυτικών σχεδίων και προγραμμάτων για την αξιοποίηση των φυσικών και οικονομικών πόρων της περιοχής.
- Η μελέτη και εφαρμογή προγραμμάτων και έργων για την προστασία, την ανάπτυξη και τη διαχείριση πόρων για το φυσικό, το οικιστικό περιβάλλον, την αρχιτεκτονική και πολιτιστική κληρονομιά.
- Η οργάνωση δικτύου πληροφόρησης και επικοινωνίας στον τομέα τουρισμού και η οργάνωση συνεδρίων.
- Η συμβουλή στην εκπαίδευση και επιμόρφωση στελεχών της περιοχής.
- Η παροχή συμβουλών, τεχνικής υποστήριξης και ο συντονισμός των αναπτυξιακών πρωτοβουλιών διαφόρων οργανώσεων, σωματείων και λοιπών φορέων της περιοχής.
- Η αξιοποίηση των χρηματοδοτήσεων και επιχορηγήσεων από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους, η δυνατότητα σύναψης δανείων για την εκτέλεση έργων και προγραμμάτων που προωθούν τους σκοπούς της εταιρείας.
- Η διερεύνηση, η μελέτη και ο συντονισμός των διαδικασιών και των μηχανισμών για την παραγωγή, διανομή και παροχή τεχνογνωσίας, την ενημέρωση και παροχή πληροφοριών προς τις επιχειρήσεις ΟΤΑ και γενικότερα προς τους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τους φορείς του κοινωνικού τομέα.
- Η ενημέρωση και η συμβουλευτική υποστήριξη των επιχειρήσεων των ΟΤΑ των λοιπών φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και του κοινωνικού τομέα για την αξιοποίηση και την υλοποίηση διεθνών, κοινοτικών και εθνικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων.
- Η διερεύνηση, η μελέτη και ο συντονισμός διαδικασιών και μηχανισμών και η παροχή υπηρεσιών διαμεσολάβησης για προσφορά εργασίας και υπηρεσιών εξειδικευμένων, επιστημονικών, τεχνικών και διοικητικών στελεχών προς τις επιχειρήσεις ΟΤΑ και γενικότερα, φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης και φορείς κοινωνικού τομέα.
- Η παροχή υπηρεσιών επιστημονικού κυρίως χαρακτήρα και διαμεσολάβηση προς παροχή των υπηρεσιών αυτών από εξειδικευμένους επιστημονικούς και μελετητικούς φορείς, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, προς τις επιχειρήσεις ΟΤΑ και γενικότερα, φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και του ευρύτερου κοινωνικού τομέα.

- Η άσκηση δραστηριότητας και η παροχή υπηρεσιών αναλόγων με τα προηγούμενα εδάφια προς τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις ΜΜΕ του ιδιωτικού τομέα, στα πλαίσια της άσκησης του αναπτυξιακού ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης και των φορέων της και εφόσον εξασφαλισθούν από την εταιρεία ή τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης σχετικά προγράμματα και πόροι.
- Η προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης της περιοχής παρέμβασης και της ευρύτερης γύρω περιοχής, μέσα από διαδικασίες δημοκρατικού προγραμματισμού και με βάση τις σύγχρονες ανάγκες διαχείρισης του χώρου, του φυσικού πλούτου και των ανθρώπινων πόρων.
- Η δημιουργία των προϋποθέσεων για τη συνεχή και αυτοδύναμη ανάπτυξη της περιοχής παρέμβασης με βάση τις τοπικές δυνάμεις και γενικότερα η προώθηση της ενδογενούς ανάπτυξης.
- Η ανάδειξη του αναπτυξιακού ρόλου του κοινωνικού τομέα της οικονομίας.
- Η υποβοήθηση και προώθηση των τοπικών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών.
- Η προστασία του περιβάλλοντος κατά την προώθηση της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης και η αποκατάσταση του πιθανώς ήδη επιβαρημένου τοπίου από λατομικές ή άλλες εξορύξεις ή προσβολές, πυρκαγιές και υπερβόσκηση, καθώς επίσης και από την άμετρη χρήση τεχνικών, μεθόδων και μέσων που δημιουργεί μονοδρομικές και μη αντιστρέψιμες προσβολές του χώρου.
- Η διερεύνηση πιθανών χρηματικών σχημάτων για χρηματοδότηση των απαιτούμενων έργων για την ανάπτυξη της περιοχής.
- Η συμμετοχή σε προγραμματικές συμβάσεις και προγράμματα ανάπτυξης εθνικού και κοινοτικού επιπέδου.
- Η εκπόνηση μελετών και η επιμέλεια επίβλεψης όλων των έργων ανάπτυξης στην περιοχή.
- Η διαχείριση επενδυτικών προγραμμάτων που θα πραγματοποιηθούν στην περιοχή.
- Η υποβοήθηση του προγράμματος ανάπτυξης της περιοχής.
- Η μέριμνα για βελτίωση της υποδομής της περιοχής.
- Η κατασκευή οποιουδήποτε τεχνικού έργου.
- Η υποβοήθηση δημιουργίας προϋποθέσεων για την ενδογενή ανάπτυξη της περιοχής μέσω βελτίωσης του επιπέδου ενημέρωσης των πολιτικών και των τοπικών φορέων, και μέσω βελτίωσης / προσέλκυσης ανθρώπινου δυναμικού.

- Η υποβοήθηση δημιουργίας προϋποθέσεων για την ανάληψη και υλοποίηση νέων παραγωγικών πρωτοβουλιών στην περιοχή.
- Η μέριμνα για βελτίωση δυνατοτήτων και αποτελεσματικότητας των παραγωγικών μονάδων και γενικότερα των αναπτυξιακών φορέων της περιοχής.
- Η προώθηση της ανάπτυξης με παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος.
- Η διερεύνηση χρηματοδοτικών σχημάτων εθνικού και κοινοτικού επιπέδου και η αξιοποίηση υπαρχόντων προγραμμάτων ανάπτυξης.
- Η διαχείριση απορριμμάτων.
- Η συντήρηση και λειτουργία δικτύων ύδρευσης.
- Η συντήρηση και λειτουργία ηλεκτροφωτισμού.

Για την εκπλήρωση των σκοπών της η εταιρεία μπορεί να προβαίνει σύσταση νέων επιχειρήσεων ή να συμμετέχει σε υφιστάμενες επιχειρήσεις ή να συμβάλει στην ίδρυση νέων αναπτυξιακών φορέων μη κερδοσκοπικών ή να ιδρύει και να συνάπτει συμφωνίες με άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα. Τέλος, για την εκπλήρωση των σκοπών της η εταιρεία δύναται να χρησιμοποιεί κάθε πρόσφορο μέσο.

3.2 Συμβαλλόμενοι φορείς

Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οποίοι είναι δήμοι και κοινότητες μπορούν να συνιστούν δικές τους επιχειρήσεις ή να μετέχουν σε επιχειρήσεις που συνιστούν μαζί με άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα ή σε επιχειρήσεις που ήδη υπάρχουν :

- ⇒ για την εκτέλεση έργων που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού καθώς και την οικονομική εκμετάλλευση αυτών
- ⇒ για την παραγωγή αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού και
- ⇒ για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που έχουν σκοπό την πραγματοποίηση εσόδων.

3.3 Χρηματοδότηση

Η χρηματοδότηση της εταιρείας γίνεται:

- ⇒ πρόσοδοι από την περιουσία της
- ⇒ ετήσιες εισφορές των δήμων και των φυσικών ή νομικών προσώπων

- ⇒ δωρεές, επιχορηγήσεις και εισφορές που παρέχει το δημόσιο
- ⇒ πρόσοδοι από φόρους, τέλη και δικαιώματα που επιβάλλονται υπέρ της εταιρείας.

3.4 Πλεονεκτήματα – Μειονεκτήματα

Πλεονεκτήματα

- Έχει μεγαλύτερη ανεξαρτησία
- Το Δ.Σ εκλέγεται από γενική συνέλευση
- Είναι κατάλληλη για μεγάλα έργα
- Έχει μεγαλύτερες δυνατότητες έκπτωσης δαπανών, δανεισμού και χρήσης νέων χρηματοδοτικών εργαλείων
- Έχει καλύτερη εικόνα για ιδιώτες

Μειονεκτήματα

- Έχει μεγαλύτερη γραφειοκρατία
- Γίνεται αυστηρότερος έλεγχος από το Κράτος και τους αρκωτούς ελεγκτές

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ

ΕΦΑΛΛΙΟ 1: Πρακτική Εφαρμογή στην περιοχή Παμίσου
του Νομού Μεσσηνίας

ΕΦΑΛΛΙΟ 2: Εναλλακτικά σχήματα Διαδημοτικής συνεργασίας

ΕΦΑΛΛΙΟ 3: Συμπεράσματα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Πρακτική εφαρμογή στην περιοχή Παμίσου του Νομού Μεσσηνίας

1.1 Υφιστάμενη Κατάσταση

ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΟΣ

1. ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΥ

Ο Δήμος Άριος αποτελείται από τους κάτωθι Ο.Τ.Α. :

1. Κ. Άρις
2. Κ. Αλώνια
3. Κ. Άμμος
4. Κ. Ανεμόμυλος
5. Κ. Αριοχώρι
6. Κ. Ασπροπούλια

- Έδρα του νέου Δήμου είναι το Δ.Δ. Άρις
- Ο συνολικός πληθυσμός του νέου Δήμου με βάση την απογραφή του 1991 ανέρχεται στους 2.345 κατοίκους και καλύπτει έκταση 22.497 στρέμματα.
- Υπολογίζεται κατ' εκτίμηση ότι οι μόνιμοι κάτοικοι είναι σήμερα 2.500 και ο πληθυσμός σε περιόδους αιχμής είναι 5.000.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

2.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

- Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου απαριθμεί 1.000 άτομα, από αυτά 950 απασχολούνται στους τρεις βασικούς τομείς παραγωγής ενώ τα υπόλοιπα θεωρούνται άνεργοι.

Πίνακας 1

ΤΟΜΕΙΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
Πρωτογενής	1000	-
Δευτερογενής	300	15
Τριτογενής	50	10

Πηγή : Τεχνικό Δελτίο

- Η οικονομία της περιοχής βασίζεται κυρίως στην αγροτική παραγωγή με κυριότερες καλλιέργειες : ελιά, κηπευτικά, εσπεριδοειδή.

2.2 ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ

Πίνακας 2

	1995 ΠΟΥΠΟΛ.(ΕΚ.)	1996 ΠΡΟΥΠΟΛ. (ΕΚ.)	1997 ΠΡΟΥΠΟΛ. (ΕΚ.)
ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	111,12	117	132,24
ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	20	15	20
ΕΞΟΔΑ	125	159,5	196

Πηγή : Τεχνικό Δελτίο

3. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

3.1 ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Ο Ο.Τ.Α. απασχολεί συνολικά έξι (6) άτομα τα οποία όλα είναι Δευτεροβάθμιας Εκπέδευσης.

3.2 ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Ο Εξοπλισμός Πληροφορικής του Ο.Τ.Α. περιορίζεται σε δύο (2) FAX από τα οποία το ένα βρίσκεται στην έδρα του Δήμου.

4. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

4.1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ, ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ

Στην έδρα του Δήμου λειτουργούν οι παρακάτω υπηρεσίες :

- Κατάστημα Ε.Λ.Τ.Α.
- Αστυνομία
- Υποθηκοφυλακείο

4.2 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΙΤΙΣΜΟΥ

Στην ευρύτερη περιοχή του Ο.Τ.Α. λειτουργούν :

- Δύο (2) Αγροτικά Ιατρεία
- Γήπεδο ποδοσφαίρου

4.3 ΚΙΝΗΤΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Οι κινητές υπηρεσίες του Δήμου περιορίζονται στο Ταχυδρομείο και την Ιατρική Περιθαλψη.

Επίσης λειτουργούν στην ευρύτερη περιοχή του Ο.Τ.Α. έξι (6) Αγροτικοί Συνεταιρισμοί.

4.4 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στην ευρύτερη περιοχή του νέου Δήμου λειτουργούν :

- Ένα (1) Νηπιαγωγείο
- Δύο (2) Δημοτικά Σχολεία

Υπάρχουν τρεις (3) σχολικές υποδομές οι οποίες δεν λειτουργούν.

5. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

5.1 ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

- Το συνολικό μήκος του κύριου οδικού δικτύου είναι 25 χλμ. και είναι ασφαλτοστρωμένο. Διακρίνεται σε Εθνική οδό (4 χλμ.), Επαρχιακή οδό (6 χλμ.) και Κοινοτική οδό (15 χλμ.).
- Επισκευή χρειάζονται 10 χλμ. και αφορούν την Επαρχιακή και Κοινοτική οδό.

Οι αγροτικοί δρόμοι χρειάζονται διάνοιξη και χαλικόστρωση ενώ η κοινοτική οδοποιία βελτιώσεις.

5.2 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ

- Η συνολική έκταση του δικτύου ύδρευσης είναι 14,5 χλμ. και είναι κατασκευασμένο από αμιαντοσιμέντο (12,5 χλμ.) και πλαστικό (2 χλμ.).
- Η μέση ηλικία του δικτύου είναι γύρω στα 33 χρόνια και μπορεί να θεωρηθεί ήδη απαρχαιωμένο.
- Η κάλυψη του δικτύου είναι 100% σε όλα τα Δ.Δ. πλην του Δ.Δ. Άρι όπου η κάλυψη είναι 80%.
- Οι απώλειες ανέρχονται σε ποσοστό γύρω στο 10% με εξαίρεση το Δ.Δ. Άρι όπου οι απώλειες ανέρχονται στο 30%.
- Τοπογραφικό διάγραμμα ύδρευσης διαθέτει μόνο το Δ.Δ. Αλώνια ενώ υδρομετρητές έχουν όλα τα Δ.Δ.
- Όλα τα Δ.Δ. υδροδοτούνται από κοινό δίκτυο.
- Η υδροληψία σε όλα τα Δ.Δ. γίνεται μόνο από πηγές.

Πίνακας 3

Δ.Δ.	Έκταση (χλμ.)			Ηλικία (έτη)	Απώλειες (%)	Κάλυψη (%)	Επάρκεια (Ν/Ο)
	Αμιαντ.	Πλαστικό	Χάλυβας				
ΑΡΙΣ	5	1	-	35	30	80	N
ΑΛΩΝΙΑ	1	1	-	30	20	100	N
ΑΜΜΟΣ	2	-	-	31	10	100	N
ΑΝΕΜΟΜΥΛΟΣ	1	-	-	30	10	100	N
ΑΡΙΟΧΩΡΙ	2,5	-	-	40	10	100	N
ΑΣΠΡΟΠΟΥΛΙΑ	1	-	--	30	10	100	N

Πηγή : Τεχνικό Δελτίο

Το δίκτυο σε όλα τα Δ.Δ. χρειάζεται αντικατάσταση ενώ στην έδρα χρειάζεται και επέκταση.

5.3 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ

- Οι υποδομές αποχέτευσης σε όλα τα Δ.Δ. γίνεται με βόθρους σε ποσοστό 100%.
- Όλα τα Δ.Δ. διαθέτουν Αγωγό Ομβρίων με ποσοστό κάλυψης 20% και μήκους 1 χλμ.
- Η **διάθεση** των λυμάτων είναι επιφανειακή.

5.4 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

- Η **διαχείριση** των απορριμμάτων στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου γίνεται από το Δ.Δ. Θουρίας.
- Η προσωρινή **αποθήκευση** των απορριμμάτων γίνεται σε όλα τα Δ.Δ. με σακούλες ενώ η **αποκομιδή τους** γίνεται με απορριμματοφόρο όχημα μία φορά την βδομάδα.
- Η **διάθεση** των απορριμμάτων σε όλα τα Δ.Δ. γίνεται σε χώρους ημιελεγχόμενης διάθεσης.

6. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ ΕΡΓΑ

Τα έργα που έχουν προταθεί από τον Δήμο είναι :

Έργα Πρώτης Προτεραιότητας

Κατηγορία 1^η : Διοικητική υποδομή, των νέων Ο.Τ.Α. και μηχανολογικός εξοπλισμός.

1. Επέκταση Δημοτικού Καταστήματος Δήμου Άριος (προϋπολ. 20 εκ.).

Κατηγορία 2^η : Διακοινοτικά έργα συγκοινωνιακής υποδομής.

2. Βελτίωση κύριου οδικού δικτύου Δήμου Άριος (προϋπολ. 230 εκ.).
3. Κατασκευή νέου δρόμου προς Εθνική Οδό Τρίπολης - Καλαμάτας (προϋπολ. 85 εκ.).

Έργα Δευτερης Προτεραιότητας

Κατηγορία 3^η : Κατασκευή - Βελτίωση έργων ύδρευσης και προστασίας περιβάλλοντος.

4. Υποδομές ύδρευσης Δήμου Άριος (προϋπολ. 110 εκ.).
5. Μελέτη αποχέτευσης Δήμου Άριος και σύνδεση με Κεντρικό Αποχετευτικό Αγωγό (Κ.Α.Α.) του Δήμου Καλαμάτας (προϋπολ. 50 εκ.).

Κατηγορία 4^η : Υποδομές εκπαίδευσης.

6. Επισκευή - Συντήρηση σχολικών κτιρίων Δήμου Άριος (προϋπολ. 58 εκ.).

Κατηγορία 5^η : Βελτίωση και συμπλήρωση κοινωνικού εξοπλισμού.

7. Επισκευή αγροτικών κτιρίων Δ.Δ. και Ασπροπούλιας (προϋπολ. 60 εκ.).

Κατηγορία 6^η : Βελτίωση και συμπλήρωση της πολιτιστικής υποδομής.

8. Επισκευές ιδιόκτητων κτιρίων Δήμου Άριος (προϋπολ. 30 εκ.).

Κατηγορία 7^η : Βελτίωση και συμπλήρωση της αθλητικής υποδομής.

9. Αθλητικές υποδομές Δήμου Άριος (προϋπολ. 60 εκ.).

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΡΙΟΣ

Στόχος του συγκεκριμένου κεφαλαίου της εισηγητικής έκθεσης είναι να παρουσιαστούν μέσα από μία περιεκτική αναφορά τα αναπτυξιακά και άλλα δεδομένα της περιοχής του νέου Δήμου Άριος τα οποία επηρεάζουν τις επιλογές για την δημιουργία υπηρεσιών και τη στελέχωσή τους με κατάλληλες ειδικότητες. Για το σκοπό αυτό παρουσιάζονται συνοπτικά στοιχεία για:

• γεωγραφικά και πληθυσμιακά χαρακτηριστικά

Ο νέος δήμος Άριος συνολικής έκτασης 22.497 στρ. και πληθυσμού 2.345 κατοίκων προήλθε από την συνένωση των εξής κοινοτήτων:

Δ. ΑΡΙΟΣ

Δημοτικό Διαμέρισμα (τέως ΟΤΑ)	Πληθυσμός απογραφής 1991	Μορφολογία εδάφους
Κ. Άριος	1.354	Πεδινό
Κ. Αλωνίων	194	Πεδινό
Κ. Αρμου	224	Πεδινό
Κ. Ανεμόμυλου	126	Πεδινό
Κ. Ασπροπούλιας	153	Πεδινό
Κ. Αριοχωρίου	294	Πεδινό
ΣΥΝΟΛΟ	2.345	

Οι μόνιμοι κάτοικοι σήμερα είναι 2.500 κατ' εκτίμηση, ενώ στις περιόδους αιχμής (θερινοί μήνες) ο πληθυσμός ανέρχεται στους 5.000 περίπου.

• προσωπικό που στελεχώνει τους συνενωθέντες ΟΤΑ του νέου Δήμου Άριος

Προσωπικό Δημοσίου Δικαίου

Α/Α	Κλάδος	Αριθμός εργαζομένων	Δημοτικό Διαμέρισμα Απασχόλησης	Διαβάθμιση
-----	--------	------------------------	------------------------------------	------------

1.	ΔΕ1	1	Άρι	Α' Μέρους
2.	ΔΕ1	1	Αλωνίων	Β' Μέρους
3.	ΔΕ1	1	Άμμου	Α' Μέρους
4.	ΔΕ1	1	Αριοχωρίου	Α' Μέρους
5.	ΔΕ1	1	Ασπροπουλιάς	Β' Μέρους

Στο Δ.Δ. Άρι υπάρχει μια οργανική θέση εισπράκτορα ο οποίος έχει έδρα το Δημόσιο Ταμείο Καλαμάτας και στη μισθοδοσία του συμμετέχει ο δήμος Άριος αναλογικά. Ο γραμματέας του Δ.Δ. Άμμου εξυπηρετεί και τις ανάγκες του Δ.Δ. Ανεμόμυλου όπου υπάρχει κενή οργανική θέση (λόγω συνταξιοδότησης).

- **Τακτικά έσοδα ΟΤΑ κατά τα έτη 1996-1997**

ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ Δ. ΑΡΙΟΣ (1996-1997)

ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	1996	1997
ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	64.738.229	69.029.505
Σ.Α.Τ.Α	18.742.740	21.601.173
ΣΥΝ. ΤΑΚΤ. ΕΣΟΔ ΕΚΤΟΣ ΣΑΤΑ	83.480.969	90.630.678

- **Κτιριακή υποδομή-εξοπλισμό πληροφορικής-τεχνικό εξοπλισμό**

Προς το παρόν οι υπηρεσίες των κοινοτήτων στεγάζονται σε ιδιόκτητα κοινοτικά καταστήματα. Εξαιρέση αποτελεί η κοινότητα Ανεμόμυλου η οποία δε διαθέτει κοινοτικό κατάστημα. Στα πλαίσια του νέου Δήμου και λαμβάνοντας υπόψη ότι η έδρα του δήμου θα είναι ο Άρις, που διαθέτει τριώροφο νεόκτιστο κτίριο επιφάνειας 240 τ.μ., θα στεγαστούν οι κεντρικές υπηρεσίες του δήμου. Επίσης θα επισκευαστεί ιδιόκτητο ισόγειο κτίριο πλησίον του παραπάνω κτιρίου όπου θα στεγαστεί και θα συνεδριάζει το Δημοτικό Συμβούλιο.

Ο εξοπλισμός πληροφορικής περιορίζεται σε δύο FAX. Ο μηχανολογικός - τεχνικός εξοπλισμός είναι ανύπαρκτος πλην δύο φωτοτυπικών μηχανημάτων στο Δ.Δ. Άρι.

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

- **Οδικό δίκτυο**

Το συνολικό μήκος του κύριου οδικού δικτύου, δηλαδή αυτού που συνδέει τα Δ.Δ με την έδρα και μεταξύ τους είναι 25 χλμ ασφαλτοστρωμένο. Αυτό διαχωρίζεται σε:

1. Εθνική οδό : 4 χλμ
2. Επαρχιακή οδό : 6 χλμ
3. Κοινοτική οδό : 15 χλμ

Από τα 25 χλμ ασφαλτοστρωμένου οδικού δικτύου του ΟΤΑ χρειάζονται επισκευή τα 10 χλμ. Από αυτά τα 6 χλμ είναι Επαρχιακή οδός και τα υπόλοιπα 4 χλμ Κοινοτική οδός.

Η αγροτική οδοποιία απαριθμεί 50 χλμ.

Τα κυριότερα προβλήματα του οδικού δικτύου εστιάζονται στα εξής:

- α) Βελτίωση κοινοτικής οδοποιίας
- β) Διάνοιξη και χαλικόστρωση αγροτικών δρόμων.

• Ύδρευση-αποχέτευση

Το συνολικό μήκος του δικτύου ύδρευσης του ΟΤΑ είναι 14,5 χλμ. Από αυτά τα 12,5 χλμ είναι κατασκευασμένα από αμιαντοσιμέντο το οποίο θεωρείται επιβλαβές για τη δημόσια υγεία. Το υπόλοιπο δίκτυο έχει αντικατασταθεί από πλαστικούς σωλήνες.

Η μέση ηλικία του δικτύου κυμαίνεται στα 33 χρόνια, γεγονός που το καθιστά ήδη απαρχαιωμένο. Το δίκτυο καλύπτει σε ποσοστό 100% όλα τα Δ.Δ., εκτός του Δ.Δ. Άρι στο οποίο η κάλυψη είναι 80%. Το δίκτυο παρουσιάζει απώλειες που κυμαίνονται από 10% εκτός του Δ.Δ Άρι, όπου οι απώλειες ανέρχονται στο 30%.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η κάλυψη του δικτύου στο Δ.Δ Άρι δεν είναι πλήρης και υπάρχουν μεγάλες απώλειες λόγω παλαιότητας του δικτύου. Φυσικά εξασφαλίζεται η επάρκεια του δικτύου.

Η υδροληψία πραγματοποιείται μόνο από πηγές. Τα Δ.Δ. Άρι και Άμμου συμμετέχουν στο σύνδεσμο ύδρευσης των δήμων Καλαμάτας και Μεσσήνης ενώ τα υπόλοιπα Δ.Δ. (Αλώνια, Αριοχώρι, Ανεμόμυλος, Ασπροπουλιά) έχουν δημιουργήσει το σύνδεσμο ύδρευσης «Δροσιά». Στο σύνδεσμο συμμετέχει και υδροδοτείται το Δ.Δ. Πλατύ το οποίο ανήκει διοικητικά στο δήμο Αρφαρών. Ο σύνδεσμος ύδρευσης «Δροσιά» δεν έχει μόνιμο προσωπικό. Σε όλες τις περιοχές υπάρχουν υδρομετρητές με αποτέλεσμα να είναι εφικτή η οργάνωση της ορθής καταγραφής της καταναλισκόμενης ποσότητας νερού και ακολούθως η εφαρμογή μιας ορθής τιμολογιακής πολιτικής.

Δεν υφίσταται κεντρικό δίκτυο αποχέτευσης και η κάλυψη των υποδομών αποχέτευσης σε όλα τα Δ.Δ. γίνεται με βόθρους σε ποσοστό 100%. Τα όμβρια ύδατα καλύπτονται κατά 20% και η διάθεση είναι επιφανειακή.

• Καθαριότητα (αποκομιδή-διάθεση απορριμμάτων)

Η διαχείριση των απορριμμάτων της ευρύτερης περιοχής γίνεται από το Συμβούλιο Περιοχής της 4ης Εδαφικής Περιφέρειας και η διάθεση των απορριμμάτων γίνεται σε ημιελεγχόμενους χώρους, ενώ στην περιοχή δεν υπάρχει ΧΥΤΑ (Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων) και δεν είναι δυνατόν να υπάρξει λόγω της μορφολογίας του εδάφους (πεδινό).

Σε όλα τα Δ.Δ. ο τρόπος αποθήκευσης των απορριμμάτων γίνεται σε σακούλες και η τοποθέτηση αυτών σε κάδους. Η περισυλλογή τους γίνεται με το σύστημα κάδων - απορριμματοφόρων με τακτικότητα αποκομιδής μια φορά την εβδομάδα.

ΔΗΜΟΣ ΘΟΥΡΙΑΣ

1. ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΥ

Ο Δήμος Θουρίας προήλθε από τη συνένωση των παρακάτω Ο.Τ.Α. :

1. Κ. Θουρίας
2. Κ. Αιθαίας
3. Κ. Άμφειας
4. Κ. Άνθειας
5. Κ. Μικρομάνης
6. Κ. Πολιανής

- Έδρα του νέου Δήμου είναι η Θουρία.
- Ο συνολικός πληθυσμός του νέου Δήμου με βάση την απογραφή του 1991 ανέρχεται συνολικά στους 3.575 κατοίκους και καλύπτει έκταση 76.873 στρέμματα.
- Υπολογίζεται κατ' εκτίμηση ότι οι μόνιμοι κάτοικοι σήμερα είναι 3.890 ενώ ο πληθυσμός σε περιόδους αιχμής είναι 5.050.

Παρατηρείται μια αύξηση του πληθυσμού της τάξης του 30% τους καλοκαιρινούς μήνες.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

2.1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

- Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου απαριθμεί 2.660 άτομα, από αυτά 2.230 απασχολούνται στους τρεις βασικούς τομείς παραγωγής ενώ τα υπόλοιπα 430 θεωρούνται άνεργοι (ποσοστό ανεργίας 16%).

Πίνακας 1

ΤΟΜΕΙΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
Πρωτογενής	2.130	-
Δευτερογενής	380	13
Τριτογενής	-	-

Πηγή : Τεχνικό Δελτίο

- Η οικονομία της περιοχής βασίζεται στην αγροτική παραγωγή με κυριότερες καλλιέργειες την ελιά, τα σύκα, τα εσπεριδοειδή αλλά και στην κτηνοτροφία.

2.2. ΕΣΟΔΑ - ΕΞΟΔΑ

Πίνακας 2

	1995 προϋπολ. (εκ.)	1996 προϋπολ. (εκ.)	1997 προϋπολ. (εκ.)
ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	128,215	167,138	189,255
ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	17,786	26,200	54,500
ΕΞΟΔΑ	144,234	223,753	261,300

Πηγή : Τεχνικό Δελτίο

3. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

3.1. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Ο Ο.Τ.Α. απασχολεί συνολικά οκτώ (8) άτομα από τα οποία δύο (2) είναι Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης και οι υπόλοιποι έξι (6) είναι Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

3.2. ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Ο εξοπλισμός πληροφορικής του Ο.Τ.Α. περιορίζεται σε δύο (2) FAX.

3.3. ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Ο Ο.Τ.Α. διαθέτει ένα απορριμματοφόρο όχημα τύπου μήλου μικρό.

4. ΔΙΟΙΚΗΤΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

4.1. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ, ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ

Στην έδρα του Δήμου λειτουργούν οι παρακάτω υπηρεσίες :

- Ένα (1) κατάστημα Ε.Λ.Τ.Α.
- Ένα (1) Αστυνομικό Σταθμό
- Ένα (1) Αγρονομείο
- Δύο (2) Συμβολαιογραφία
- Δύο (2) Υποθηκοφυλακεία

4.2. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ , ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ.

Στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου λειτουργούν :

- Μία (1) Βιβλιοθήκη
- Τρία (3) Γήπεδα ποδοσφαίρου

4.3. ΚΙΝΗΤΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Οι κινητές υπηρεσίες είναι :

- Ταχυδρομείο
- Ιατρική Περιθαλψη
- Βιβλιοθήκη

Επίσης σε κάθε Δ.Δ. λειτουργεί ένας Αγροτικός Συνεταιρισμός.

4.4. ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Όσον αφορά τις υποδομές εκπαίδευσης του νέου Δήμου υπάρχουν και λειτουργούν :

- Τρία (3) Νηπιαγωγεία
- Πέντε (5) Δημοτικά Σχολεία
- Ένα (1) Γυμνάσιο
- Ένα (1) Λύκειο

Παρατηρείται η ύπαρξη σχολικών υποδομών που δεν λειτουργούν στα Δ.Δ. Ανθείας, Μικρομάνης και Πολιανής.

5. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

5.1. ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

- Το συνολικό μήκος του κύριου οδικού δικτύου είναι 34 χλμ. και διακρίνεται σε Εθνική Οδό (6 χλμ.), Επαρχιακή Οδό (27 χλμ.) και Κοινοτική Οδό (1 χλμ.).
- Το συνολικό μήκος του ασφαλτοστρωμένου κυρίου οδικού δικτύου είναι 30 χλμ. ενώ επισκευή χρειάζονται τα 20 χλμ.

Ιδιαίτερο πρόβλημα παρουσιάζουν οι δρόμοι του Δ.Δ. Ανθείας.

5.2. ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ

- Η συνολική έκταση του δικτύου ύδρευσης είναι 77 χλμ. Τα 21 χλμ. είναι κατασκευασμένα από αμιαντοσιμέντο, τα 51 χλμ. από πλαστικό και τα υπόλοιπα 5 χλμ. από χάλυβα.
- Η μέση ηλικία του δικτύου κυμαίνεται γύρω στα 30 χρόνια.
- Η κάλυψη του δικτύου είναι 100% σε όλα τα Δ.Δ. με εξαίρεση το Δ.Δ. Μικρομάνης με κάλυψη 80%.
- Οι απώλειες κυμαίνονται από 8% έως 25%
- Σε όλες τις παροχές υπάρχουν υδρομετρητές ενώ αποτύπωση δικτύου διαθέτει μόνο το Δ.Δ. Αιθιάς.
- Αυτόνομο δίκτυο έχουν τα Δ.Δ. Θουρίας και Άνθειας ενώ η υδροδότηση δεν επαρκεί μόνο για το Δ.Δ. Θουρίας.
- Η υδροληψία σε όλα τα Δ.Δ. γίνεται από πηγές και γεωτρήσεις.

Πίνακας 3

Δ.Δ.	Έκταση (χλμ.)			Ηλικία (έτη)	Απώλειες (%)	Κάλυψη (%)	Επάρκεια (Ν/Ο)
	Αμιαντ.	Πλαστικό	Χάλυβας				
ΘΟΥΡΙΑΣ	-	4	-	15	20	100	Ο
ΑΙΘΑΙΑΣ	-	14	-	10	8	100	N
ΑΜΦΕΙΑΣ	5	5	-	30	50	100	N
ΑΝΘΕΙΑΣ	4	15	5	30	10	100	N
ΜΙΚΡΟΜΑΝΗΣ	2	3	-	36	25	80	N
ΠΟΛΙΑΝΗΣ	10	10	-	35	10	100	N

Πηγή : Τεχνικό Δελτίο

Κρίνεται αναγκαία η αντικατάσταση και επέκταση του δικτύου σε όλα τα Δ.Δ.

5.3. ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ

- Η κάλυψη των υποδομών αποχέτευσης σε όλα τα Δ.Δ. γίνεται με βόθρους σε ποσοστό 100%.

- Αγωγό Ομβρίων διαθέτει το Δ.Δ Θουρίας με ποσοστό κάλυψης 20% και μήκος 4 χλμ. , το Δ.Δ. Αιθαίας με ποσοστό 20% και μήκος 1 χλμ. και το Δ.Δ. Μικρομάνης με ποσοστό 60% και μήκος 5 χλμ.
- **Κύριος αποδέκτης** των λυμάτων για τα Δ.Δ. Θουρίας και Αιθαίας είναι ο ποταμός / χείμαρος ενώ για το Δ.Δ. Μικρομάνης ο βιολογικός καθαρισμός της Καλαμάτας.

5.4. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

- Η **διαχείριση** απορριμμάτων της ευρύτερης περιοχής του Δήμου γίνεται από το Συμβούλιο Περιοχής 4^{ης} Εδαφικής Περιφέρειας.
- Η προσωρινή **αποθήκευση** και **αποκομιδή** στο Δ.Δ. Θουρίας γίνεται με σύστημα κάδων - απορριματοφόρων, με **τακτικότητα** 2 φορές / εβδομάδα ενώ για τα υπόλοιπα Δ.Δ. η αποθήκευση γίνεται σε σακούλες .
- Η **διάθεση** των απορριμμάτων γίνεται σε χώρους ημιελεγχόμενους και ανεξέλεγκτους.

6. ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

6.1. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Στο Δ.Δ. Θουρίας εδρεύει το Συμβούλιο Περιοχής 4^{ης} Εδαφικής Περιφέρειας.

Ο φορέας εκτελεί δύο (2) έργα τα οποία χρηματοδοτούνται από το Ε.Α.Π.Τ.Α. II και είναι τα ακόλουθα :

1. Διακοινοτική οδοποιία (προϋπολ. 90 εκ.)
2. Διαχείριση απορριμμάτων (προϋπολ. 58 εκ.)

7. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ ΕΡΓΑ

Τα έργα που έχουν προταθεί από το Δήμο είναι τα παρακάτω :

Έργα Πρώτης Προτεραιότητας

Κατηγορία 2^η : Διακοινοτικά έργα συγκοινωνιακής επικοινωνίας

1. Βελτίωση οδικού δικτύου Δήμου Θουρίας (προϋπολ. 360 εκ.)
2. Βελτίωση οδικού δικτύου Θουρίας - Αμφειας - Πολιανής (προϋπολ. 270 εκ.)
3. Βελτίωση οδικού δικτύου Θουρίας - Μικρομάνης (προϋπολ. 30 εκ.).
4. Βελτίωση οδικού δικτύου Θουρίας - Άνθειας (προϋπολ. 60 εκ.)

Έργα Δεύτερης Προτεραιότητας

Κατηγορία 3^η : Κατασκευή - Βελτίωση έργων ύδρευσης και προστασίας περιβάλλοντος.

5. Μελέτη εσωτερικών δικτύων αποχέτευσης των Δ.Δ. Δήμου Θουρίας (προϋπολ. 70 εκ.)
6. Βελτίωση δικτύων ύδρευσης (προϋπολ. 60).
7. Κατασκευή αγωγού ομβρίων υδάτων (προϋπολ. 75).

Κατηγορία 4^η : Υποδομές Εκπαίδευσης.

8. Υποδομές Εκπαίδευσης (προϋπολ. 27 εκ.).

Κατηγορία 8^η : Βελτίωση και συμπλήρωση των διακοινοτικών έργων που αφορούν πολεοδομικό σχεδιασμό, αναπλάσεις, αισθητικές παρεμβάσεις.

9. Πολεοδομικό σχέδιο πόλεως Θουρίας (προϋπολ. 50 εκ.).

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ – ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΘΟΥΡΙΑΣ

Στόχος του συγκεκριμένου κεφαλαίου της εισηγητικής έκθεσης είναι να παρουσιαστούν μέσα από μία περιεκτική αναφορά τα αναπτυξιακά και άλλα δεδομένα της περιοχής του νέου Δήμου Θουρίας, τα οποία επηρεάζουν τις επιλογές για την δημιουργία υπηρεσιών και τη στελέχωσή τους με κατάλληλες ειδικότητες. Για το σκοπό αυτό παρουσιάζονται συνοπτικά στοιχεία για:

- **γεωγραφικά και πληθυσμιακά χαρακτηριστικά**

Ο νέος Δήμος Θουρίας συνολικής έκτασης 76 992 στρ. και πληθυσμού 3 575 κατοίκων προήλθε από την συνένωση των εξής κοινοτήτων:

Δ. ΘΟΥΡΙΑΣ

Δημοτικό Διαμέρισμα (τέως ΟΤΑ)	Πληθυσμός απογραφής 1991	Μορφολογία εδάφους
Κ. Αιθίας	326	Π
Κ. Αμφείας	658	Ο
Κ. Ανθείας	487	Π
Κ. Θουρίας	735	Π
Κ. Μικρομάνης	1140	Π
Κ. Πολιανής	229	Ο
ΣΥΝΟΛΟ	3575	

* Ο: ορεινό, Π: πεδινό

Την δεκαετία του 80, οι κοινότητες αυξάνουν τον πληθυσμό τους κατά 7,26 % ενώ παράλληλα παρατηρείται και αύξηση του συνόλου του πληθυσμού του νομού καθώς και της επαρχίας Καλαμάτας (4,79%).

- **κοινωνικές υποδομές**

Στο νέο ενοποιημένο Δήμο Θουρίας δεν υπάρχει κανένα δημοτικό-νομικό πρόσωπο ή επιχείρηση.

- **προσωπικό που στελεχώνει τους συνενωθέντες ΟΤΑ του νέου Δήμου Θουρίας**

α) Προσωπικό Δημοσίου Δικαίου

Α/Α	Κλάδος	Ειδικότητα	Αριθμός εργαζομ.	Δημοτικό Διαμέρισμα Απασχόλησης	Διαβάθμισης
1.	ΔΕ1	Διοικ/κων	1	Θουρία	Α μέρος
2.	ΔΕ1	Διοικ/κων	1	Ανθεια	Α μέρος
3.	ΔΕ1	Διοικ/κων	1	Αμφεία	Α μέρος
4.	ΔΕ1	Διοικ/κων	1	Πολιανή	Β μέρος
5.	ΔΕ29	Οδηγών	1	Θουρίας	Β μέρος
6.	ΔΕ15	Εισπρακτ	1	Θουρίας	Α μέρος
7.	ΥΕ 16	Υδραυλ.	1	Θουρίας	-

β) Προσωπικό Ιδιωτικού Δικαίου

Α/Α	Κλάδος	Ειδικότητα	Αριθμός εργαζομένων	Δημοτικό Διαμέρισμα Απασχόλησης	Διαβάθμισης
1.		Εργ. Υδρευσ.	1	Αμφείας	Ωρομίσθιος

• Τακτικά έσοδα ΟΤΑ κατά τα έτη 1996-1997

ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ Δ. ΘΟΥΡΙΑΣ (1996-1997)

ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	1996	1997
ΣΥΝ. ΤΑΚΤ. ΕΣΟΔ ΕΚΤΟΣ ΣΑΤΑ	120 853 072	137 112 409

• κτιριακή υποδομή-εξοπλισμός πληροφορικής-τεχνικός εξοπλισμός

Στην έδρα του Δ. Θουρίας, δηλαδή στο Δ.Δ Θουρίας υπάρχει από δωρεά ένα διώροφο δημοτικό κατάστημα, συνολικής επιφάνειας 350 τ.μ. και έτους κατασκευής 1880, το οποίο χρειάζεται διαρρυθμίσεις χώρων, προμήθειες επίπλων για την στέγαση των υπηρεσιών του νέου Δ. Θουρίας. Συνολικά στο Δήμο Θουρίας ακόμα άλλα πέντε πρώην κοινοτικά καταστήματα: ένα στο Δ.Δ Ανθείας 120 τ.μ., ένα στο Δ.Δ Αιθαίας 70 τ.μ., ένα στο Δ.Δ Αμφείας 80 τ.μ., ένα στο Δ.Δ Μικρομάνης 50 τ.μ. και ένα στο Δ.Δ Πολιανής 50 τ.μ.

Ο εξοπλισμός πληροφορικής του νέου Δήμου περιλαμβάνει μόνο δύο FAX. Ο δε μηχανολογικός-τεχνικός εξοπλισμός του Δήμου Θουρίας αρκείται σε ένα απορριματοφόρο όχημα τύπου μύλου, μικρό (<=10 κ.μ.). Σύμφωνα με τον τεχνικό εξοπλισμό που θα δοθεί σε κάθε ΟΤΑ ο Δήμος αποκτά ένα όχημα πολλαπλών χρήσεων το οποίο θα μοιράζεται με το Δήμο Άρεως και το Δήμο Αρφαρών οι οποίοι με την σειρά τους θα παρέχουν ένα φορτωτή και ένα λεωφορείο 30 θέσεων αντίστοιχα.

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

• Οδικό δίκτυο

Δημοτικό Διαμέρισμα	Χρονοαπόσταση (λεπτά)*	Απόσταση		
		Άσφαλτος	Χωματόδρομος	ΣΥΝΟΛΟ
1. Θουρία	-	-	-	-
2. Αιθαία	2	1,2	-	1,5
3. Αμφεία	5	5	-	5
4. Ανθεία	5	2,5	-	2,5
5. Μικρομάνη	2	1	-	1
6. Πολιανή	30	15	-	15
		25		

Χρονοαπόσταση Δ.Δ από την έδρα (Θουρία)

Από το κύριο οδικό δίκτυο του ΟΤΑ 30 χλμ. είναι ασφαλτοστρωμένο. Από αυτά τα 15 χλμ. είναι επαρχιακή οδός και τα υπόλοιπα 5χλμ. Κοινοτικής οδού χρήζουν άμεσης επισκευής. Επίσης, στο Δήμο Θουρίας η αγροτική οδοποιία καλύπτει 230 χλμ. Όλα τα Δ.Δ απέχουν το πολύ 5 λεπτά από την έδρα του ΟΤΑ, με εξαίρεση τη Πολιανή που απέχει 30 λεπτά. Ο χρόνος αυτός μπορεί να ελαχιστοποιηθεί με βελτιώσεις των οδικών τμημάτων. Επίσης, βελτίωση χρειάζεται και η επαρχιακή οδός Θουρίας-Αμφείας-Πολιανής.

• Ύδρευση-αποχέτευση

Η συνολική έκταση του δικτύου είναι 76 χλμ. Παρόλο που η κάλυψη του δικτύου είναι 100% παρουσιάζονται κάποια ποσοστά απωλειών οι οποίες αγγίζουν το 10% στο Δ.Δ Ανθείας. Τα 21 χλμ. του δικτύου είναι κατασκευασμένα από αμιαντοσιμέντο το οποίο θεωρείται επιβλαβές για την δημόσια υγεία. Για αυτό κρίνεται αναγκαία η αντικατάσταση των δικτύων ύδρευσης κυρίως των Δ.Δ Θουρίας, Αμφείας, Αιθαίας και Ανθείας.

Η κάλυψη των υποδομών αποχέτευσης σε όλα τα Δ.Δ. γίνεται με βόθρους σε ποσοστό 100%. Το χωριστικό δίκτυο της Θουρίας περιλαμβάνει μόνο αγωγό ομβρίων υδάτων μήκους 4χλμ. της Αιθαίας 1 χλμ. και της Μικρομάνης αγωγό μήκους 5 χλμ. που όμως δεν είναι αρκετό για να παραλάβει όλα τα νερά της βροχής με αποτέλεσμα να πλημμυρίζει η Εθνική Οδός Καλαμάτας-Τρίπολης. Έτσι κρίνεται υποχρεωτική η κατασκευή αγωγού ομβρίων υδάτων.

- **Καθαριότητα (αποκομιδή-διάθεση απορριμμάτων)**

Η διαχείριση των απορριμμάτων της ευρύτερης περιοχής γίνεται από το Συμβούλιο της 4ης Εδαφικής Περιφέρειας. Τα απορρίμματα αποθηκεύονται προσωρινά σε σακούλες, εκτός από το Δ.Δ. Θουρίας που διαθέτει κάδους. Η αποκομιδή γίνεται δύο φορές την εβδομάδα από το απορριμματοφόρο. Η διάθεση των απορριμμάτων γίνεται σε χώρους ανεξέλεγκτης απόρριψης. Για αυτό υπάρχει άμεση ανάγκη εξεύρεσης χώρου εναπόθεσης απορριμμάτων (Χ.Υ.Τ.Α σε συνεργασία με γειτονικούς Δήμους).

ΔΗΜΟΣ ΑΡΦΑΡΩΝ

1. ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΥ

Ο Δήμος Αρφαρών προήλθε από την συνένωση των κάτωθι Ο.Τ.Α. :

1. Κ. Αρφαρών
2. Κ. Αγίου Φλώρου
3. Κ. Αγριλου
4. Κ. Βελανιδιάς
5. Κ. Βρωμόβρυσης
6. Κ. Πηδήματος
7. Κ. Πλατεώς
8. Κ. Σταματινού

- Έδρα του νέου Δήμου είναι τα Αρφαρά.
- Ο **συνολικός πληθυσμός** του νέου Δήμου με βάση την απογραφή του 1991 ανέρχεται στους 3.081 κατοίκους και καλύπτει έκταση 87.615 στρέμματα.
- Υπολογίζεται κατ' εκτίμηση ότι οι **μόνιμοι κάτοικοι** σήμερα είναι 3.094 ενώ ο πληθυσμός σε περιόδους αιχμής ανέρχεται στους 4.890.

Την καλοκαιρινή περίοδο ο πληθυσμός αυξάνεται σε ποσοστό 60%.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

2.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

- Ο **οικονομικά ενεργός** πληθυσμός του Δήμου απαριθμεί 1.578 άτομα, από αυτά 1.420 απασχολούνται στους τρεις βασικούς τομείς παραγωγής ενώ τα υπόλοιπα 158 θεωρούνται **άνεργοι** (ποσοστό ανεργίας 10%).

Πίνακας 1

ΤΟΜΕΙΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
Πρωτογενής	1.403	-
Δευτερογενής	101	7
Τριτογενής	-	-

Πηγή : Τεχνικά Δελτία

- Η **οικονομία** της περιοχής βασίζεται κυρίως στην αγροτική παραγωγή με κυριότερες καλλιέργειες την ελιά και τα σύκα ενώ αξιοσημείωτη είναι και η κτηνοτροφική παραγωγή.

2.2 ΕΣΟΔΑ -ΕΞΟΔΑ

Πινάκας 2

	1995 προϋπολ. (εκ.)	1996 προϋπολ. (εκ.)	1997 προϋπολ. (εκ.)
ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	119,13	143,2	168,47
ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	95,7	61,06	65,35
ΕΞΟΔΑ	202,42	185,27	196,4

Πηγή : Τεχνικό Δελτίο

3. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

3.1 ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Ο Ο.Τ.Α. απασχολεί συνολικά έξι (6) άτομα από τα οποία τα πέντε (5) είναι Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ενώ ένα (1) είναι Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης.

3.2 ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Ο εξοπλισμός πληροφορικής του Δήμου αποτελείται από μία συσκευή FAX, έναν Η/Υ και έναν εκτυπωτή.

Το λογισμικό που χρησιμοποιείται είναι α) επεξεργασία κειμένου και β) δημοτολόγιο τα οποία βρίσκονται στο Δ.Δ. Αγίου Φλώρου.

4. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

4.1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ, ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ.

Στην έδρα του Δήμου λειτουργούν οι παρακάτω υπηρεσίες :

- Κατάστημα Ο.Τ.Ε.
- Κατάστημα Ε.Λ.Τ.Α.
- Αστυνομία
- Συμβολαιογραφείο
- Υποθηκοφυλάκειο

4.2 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ.

Στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου λειτουργούν επίσης:

- Αγροτικό Ιατρείο
- Πνευματικό Κέντρο
- Δύο (2) Γήπεδα Ποδοσφαίρου

4.3 ΚΙΝΗΤΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Οι κινητές υπηρεσίες που λειτουργούν στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου περιορίζονται στο Ταχυδρομείο και την Ιατρική Περιθαλψη. Επίσης λειτουργούν δύο (2) Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και ένας Ραδιοφωνικός Σταθμός στην ευρύτερη περιοχή.

4.4 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στον νέο Δήμο υπάρχουν οι εξής λειτουργούσες εγκαταστάσεις για την εκπαίδευση :

- Ένα (1) Νηπιαγωγείο
- Δύο (2) Δημοτικά Σχολεία
- Ένα (1) Γυμνάσιο
- Ένα (1) Λύκειο

Οι παραπάνω σχολικές υποδομές λειτουργούν στα Δ.Δ. Αρφαρών και Πλατεώς ενώ στο Δ.Δ. Αγίου Φλώρου υπάρχει ένα κλειστό δημοτικό σχολείο.

5. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

5.1 ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

- Το συνολικό μήκος του κυρίου οδικού είναι 36 χλμ. το οποίο είναι ασφαλτοστρωμένο. Διακρίνεται σε Εθνική Οδό (5 χλμ.), Επαρχιακή οδό (4 χλμ.) και σε Κοινοτική οδό (27 χλμ.).
- Επισκευή χρειάζονται 22 χλμ. και αφορούν την Κοινοτική Οδό.

Θεωρούνται αναγκαίες οι επισκευές, διαπλατύνσεις και ασφαλτοστρώσεις του Επαρχιακού και Κοινοτικού οδικού δικτύου καθώς επίσης φωτισμός και σήμανση του Εθνικού δικτύου.

5.2 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ

- Η συνολική έκταση του δικτύου ύδρευσης είναι 93,6 χλμ. Το 26% του δικτύου (26,2 χλμ.) είναι κατασκευασμένο από αμιαντοσιμέντο ενώ το υπόλοιπο ποσοστό χωρίζεται σε πλαστικό (65,8 χλμ.) και χάλυβα (1,6 χλμ.).
- Η μέση ηλικία του δικτύου κυμαίνεται γύρω στα 10 χρόνια.
- Η κάλυψη του δικτύου κυμαίνεται από 80% έως 100% στα Δ.Δ. παρουσιάζοντας απώλειες σε ποσοστό από 5% έως 20%.
- Υδρομετρητές δεν διαθέτουν τα Δ.Δ. Βελανιδιάς, Πλατεώς και Σταματινού ενώ αποτύπωση δικτύου διαθέτουν μόνο τα Δ.Δ. Αγρίλου και Πλατεώς.
- Η υδροδότηση δεν επαρκεί για το Δ.Δ. Αρφαρών ενώ δεν υδροδοτούνται με κοινό δίκτυο τα Δ.Δ. Αρφαρών και Αγίου Φλώρου.
- Η υδροληψία γίνεται κυρίως από πηγές και γεωτρήσεις.

Δ.Δ.	Έκταση	Ηλικία	Απώλειες	Κάλυψη	Επάρκ
------	--------	--------	----------	--------	-------

	(χλμ.)			(έτη)	(%)	(%)	εια (N/O)
	Αμιαντ.	Πλαστικό	Χάλυβας				
ΑΡΦΑΡΩΝ	15	35	-	30	5	90	O
ΑΓΙΟΥ ΦΛΩΡΟΥ	0,2	10	-	10	15	100	N
ΑΓΡΙΛΟΥ	-	3	-	5	-	100	N
ΒΕΛΑΝΙΔΙΑ	-	2,8	0,6	12	20	90	N
ΒΡΩΜΟΒΡ ΥΣΗ	-	1,5	1	5	8	90	N
ΠΗΔΗΜΑΤΟ Σ	1	10	-	10	-	100	N
ΠΛΑΤΕΩΣ	10	2	-	2	10	90	N
ΣΤΑΜΑΤΙΝ ΟΥ	-	1,5	-	4	15	80	N

Πηγή : Τεχνικό Δελτίο

Στα Δ.Δ. Αρφαρών, Βρωμόβρυσης και Πηδήματος το δίκτυο ύδρευσης χρειάζεται επέκταση.

5.3 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ

- Η κάλυψη των υποδομών αποχέτευσης σε όλα τα Δ.Δ. γίνεται με βόθρους σε ποσοστό 100% με εξαίρεση το Δ.Δ. Πλατεώς το οποίο έχει ποσοστό κάλυψης 95%.
- **Κεντρικό Αποχετευτικό Αγωγό** διαθέτει μόνο το Δ.Δ. Αγίου Φλώρου με ποσοστό κάλυψης 100% και μήκος 4 χλμ. και Αγωγό Ομβρίων υδάτων με ποσοστό 10% και μήκος 1 χλμ.
- **Κύριος αποδέκτης** των λυμάτων στο Δ.Δ. Αγίου Φλώρου είναι ο Βιολογικός Καθαρισμός.

5.4 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

- Η **διαχείριση** των απορριμμάτων της ευρύτερης περιοχής του Ο.Τ.Α. γίνεται από το Συμβούλιο Περιοχής σε συνεργασία με το Δ.Δ. Θουρίας.
- Η προσωρινή **αποθήκευση** των απορριμμάτων για τα Δ.Δ. Αρφαρών και Αγίου Φλώρου γίνεται σε κάδους και σακούλες ενώ στα υπόλοιπα Δ.Δ. γίνεται σε σακούλες.
- Η **αποκομιδή** των απορριμμάτων για τα Δ.Δ. Αρφαρών, Αγίου Φλώρου, Πηδήματος και Πλατεώς γίνεται με απορριμματοφόρο με τακτικότητα αποκομιδής 1 φορά / εβδομάδα.
- Η **διάθεση** των απορριμμάτων στα παραπάνω Δ.Δ. γίνεται σε χώρους ημιελεγχόμενους.

Στα Δ.Δ. Αγρίλου, Βελανιδιάς, Βρωμόβρυσης και Σταματινού δεν υπάρχει τρόπος διαχείρισης των απορριμμάτων και η διάθεσή τους γίνεται σε χώρους ανεξέλεγκτους.

6. ΕΡΓΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΚΤΕΛΕΙ Ο Ο.Τ.Α.

Ο Δήμος εκτελεί ένα έργο «Αποχέτευση του Αγίου Φλώρου» μέσω του προγράμματος ΕΑΠΤΑ Ι το οποίο δεν έχει ολοκληρωθεί και έχει συνολικό προϋπολογισμό 200 εκ.

7. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ ΕΡΓΑ

Τα έργα που έχουν προταθεί από το Δήμο είναι τα παρακάτω :

Έργα Πρώτης Προτεραιότητας

Κατηγορία 1^η : Διοικητική υποδομή, εκσυγχρονισμός των Ο.Τ.Α. και μηχανολογικός εξοπλισμός.

1. Κατασκευή Δημοτικού Καταστήματος Δήμου Αρφαρών (προϋπολ. 110 εκ.).
2. Επισκευή Κοινοτικών Καταστημάτων Δήμου Αρφαρών (προϋπολ. 25 εκ.).

Κατηγορία 2^η : Διακοινοτικά έργα συγκοινωνιακής επικοινωνίας.

3. Βελτίωση κυρίου οδικού δικτύου Αρφαρών - Βελανιδιά - Άγριλος (προϋπολ. 180 εκ.).
4. Βελτίωση κυρίου οδικού δικτύου Αρφαρών - Βρωμόβρυση - Σταματινού (προϋπολ. 60 εκ.).
5. Εθνική Οδός Τρίπολης - Καλαμάτας - Πλατύ (προϋπολ. 50 εκ.).
6. Βελτίωση κυρίου οδικού δικτύου Σταματινού - Πελεκιτό - Ανω Αρφαρά (προϋπολ. 100 εκ.).
7. Βελτίωση κυρίου οδικού δικτύου Άνθειας - Άγριλος - Βελανιδιά - Σταματινού - Βρομόβρυση - Εθνική Οδός (προϋπολ. 240 εκ.).

Έργα Δεύτερης Προτεραιότητας

Κατηγορία 3^η : Κατασκευή - Βελτίωση έργων ύδρευσης και προστασίας του περιβάλλοντος.

8. Ολοκλήρωση αποχέτευσης Δ.Δ. Αγίου Φλώρου (προϋπολ. 50 εκ.).
9. Μελέτη εσωτερικών δικτύων αποχέτευσης - βιολογικού καθαρισμού (προϋπολ. 100 εκ.).
10. Μελέτη προστασίας ανάδειξης πηγών Δ.Δ. Πηδήματος, Αγίου Φλώρου (προϋπολ. 15 εκ.).
11. Βελτίωση υποδομών ύδρευσης Δήμου Αρφαρών (προϋπολ. 48 εκ.).

Κατηγορία 4^η : Υποδομές εκπαίδευσης.

12. Επεκτάσεις - Συντηρήσεις σχολικών κτιρίων Δήμου Αρφαρών (προϋπολ. 55 εκ.).

Κατηγορία 7^η : Βελτίωση και συμπλήρωση της αθλητικής υποδομής.

13. Αθλητικές υποδομές Δήμου Αρφαρών (προύπολ. 230 εκ.).

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ – ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΡΦΑΡΩΝ

Στόχος του συγκεκριμένου κεφαλαίου της εισηγητικής έκθεσης είναι να παρουσιαστούν μέσα από μία περιεκτική αναφορά τα αναπτυξιακά και άλλα δεδομένα της περιοχής του νέου Δήμου Αρφαρών, τα οποία επηρεάζουν τις επιλογές για την δημιουργία υπηρεσιών και τη στελέχωσή τους με κατάλληλες ειδικότητες. Για το σκοπό αυτό παρουσιάζονται συνοπτικά στοιχεία για:

- **γεωγραφικά και πληθυσμιακά χαρακτηριστικά**

Ο νέος Δήμος Αρφαρών συνολικής έκτασης 87 165 στρ. και πληθυσμού 3 081 κατοίκων προήλθε από την συνένωση των εξής κοινοτήτων:

Δ. ΑΡΦΑΡΩΝ

Δημοτικό Διαμέρισμα (τέως ΟΤΑ)	Πληθυσμός απογραφής 1991	Μορφολογία εδάφους
Κ. Αρφαρών	1 247	Π
Κ. Πηδήματος	411	Ο
Κ. Πλατέως	520	Π
Κ. Βελανιδιάς	112	Π
Κ. Βρωμοβρύσης	158	
Κ. Αγρίλου	211	Π
Κ. Φλώρου	294	
Κ. Σταματινού	128	Ο
ΣΥΝΟΛΟ	3 081	

* Ο: ορεινό, Π: πεδινό

Τους καλοκαιρινούς μήνες ο πληθυσμός αυξάνεται σε ποσοστό 58% περίπου, εξαιτίας της επιστροφής των ετεροδημοτών από τα αστικά κέντρα στον τόπο καταγωγής τους.

- **κοινωνικές υποδομές**

Στο νέο ενοποιημένο Δήμο Αρφαρών υπάρχει

- ένα πνευματικό κέντρο
- ένα γήπεδο ποδοσφαίρου στο Δ.Δ Αρφαρών (κοινοτικού-νομικού καθεστώτος).

- **προσωπικό που στελεχώνει τους συνενωθέντες ΟΤΑ του νέου Δήμου Αρφαρών**

α) Προσωπικό Δημοσίου Δικαίου

Α/Α	Κλάδος	Ειδικότητα	Αριθμός	Δημοτικό Διαμέρισμα	Διαβάθμισης
-----	--------	------------	---------	---------------------	-------------

			εργαζομ.	Απασχόλησης	
1.	ΔΕ1	Διοικ/κων	2	Αρφαρά	Β μέρος
2.	ΥΕ		1	» »	
3.	ΔΕ1	Διοικ/κων	1	Αγ. Φλώρου	Β μέρος
4.	ΔΕ1	Διοικ/κων	1	Βελανιδιάς	Β μέρος
5.	ΔΕ1	Διοικ/κων	1	Πηδήματος	Β μέρος

- **Τακτικά έσοδα ΟΤΑ κατά τα έτη 1996-1997**

ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ Δ. ΑΡΦΑΡΩΝ (1996-1997)

ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	1996	1997
ΣΥΝ. ΤΑΚΤ. ΕΣΟΔ ΕΚΤΟΣ ΣΑΤΑ	122 139 950	131 153 363

- **κτιριακή υποδομή-εξοπλισμός πληροφορικής-τεχνικός εξοπλισμός**

Στην έδρα του Δ. Αρφαρών, δηλαδή στο Δ.Δ Αρφαρών υπάρχει ένα κτίριο 120 τ.μ. και έτους κατασκευής 1966, στο οποίο πρόκειται να στεγαστούν οι υπηρεσίες του νέου Δήμου. Για την εύρυθμη λειτουργία του Δήμου απαιτείται όμως ένας μεγαλύτερος χώρος. Υπάρχει επίσης ένα πρώην κοινοτικό κατάστημα στο Δ.Δ Πηδήματος επιφάνειας 100 τ.μ. και έτους κατασκευής 1968.

Ο εξοπλισμός πληροφορικής του νέου Δήμου περιορίζεται σε ένα FAX, ένα Η/Υ και έναν εκτυπωτή. Το λογισμικό που χρησιμοποιείται αφορά την α) επεξεργασία κειμένου και β) δημοτολόγιο.

Ο μηχανολογικός εξοπλισμός είναι ανύπαρκτος. Σύμφωνα όμως με τον τεχνικό εξοπλισμό που θα δοθεί σε κάθε ΟΤΑ ο Δήμος αποκτά ένα λεωφορείο 30 θέσεων.

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

- **Οδικό δίκτυο**

Δημοτικό Διαμέρισμα	Χρονοαπόσταση (λεπτά)*	Απόσταση		
		Άσφαλτος	Χωματόδρομοι	ΣΥΝΟΛΟ
1. Αρφαρών	-	-	-	-
2. Πηδήματος	5	4	-	4
3. Πλατέως	20	4	-	4
4. Βελανιδιάς	25	8	-	8
5. Βρωμονερίου	15	5	-	5
6. Αγρίλου	3	2	-	2
7. Αγ. Φλώρου	5	4	-	4
8. Σταματινού	15	6	-	6
ΣΥΝΟΛΟ		33		33

Χρονοαπόσταση Δ.Δ από την έδρα (Αρφαρά)

Μεγάλο μέρος του δικτύου και συγκεκριμένα το σύνολο της κοινοτικής οδού χρειάζεται επισκευή σε μήκος 22χλμ. Όσο αναφορά το δευτερεύον οδικό δίκτυο, δηλαδή αυτό που συνδέει τους οικισμούς με τα Δ.Δ είναι 30 χλμ. Επίσης η αγροτική οδοποιία απαριθμεί 360χλμ.

• Ύδρευση-αποχέτευση

Η συνολική έκταση του δικτύου είναι 94 χλμ. Παρόλο που η κάλυψη του δικτύου κυμαίνεται μεταξύ 90% και 100% το δίκτυο ύδρευσης κρίνεται ως μη επαρκές για την εξυπηρέτηση των υπάρχουσών αναγκών και κρίνεται απαραίτητη η επέκτασή του. Παρουσιάζονται απώλειες που αγγίζουν το 10-20%. Τα 28 χλμ. του δικτύου είναι κατασκευασμένα από αμιαντοτσιμέντο το οποίο θεωρείται επιβλαβές για την δημόσια υγεία.

Η κάλυψη των υποδομών αποχέτευσης σε όλα τα Δ.Δ. γίνεται με βόθρους σε ποσοστό 100%. Εξάιρεση αποτελεί το Δ.Δ. Πλατέως όπου το ποσοστό κάλυψης με βόθρους κυμαίνεται γύρω στο 95%. Στο Δήμο Αρφαρών δεν υπάρχει μονάδα επεξεργασίας λυμάτων.

• Καθαριότητα (αποκομιδή-διάθεση απορριμμάτων)

Η διαχείριση των απορριμμάτων της ευρύτερης περιοχής γίνεται από το Συμβούλιο 4ης Εδαφικής Περιφέρειας σε συνεργασία με το Δήμο Θουρίας για τα περισσότερα Δ.Δ. Η αποκομιδή γίνεται μία φορά την εβδομάδα από το απορριμματοφόρο. Η διάθεση των απορριμμάτων γίνεται σε έναν ημιελεγχόμενο χώρο ο οποίος δεν έχει δυνατότητα επέκτασης. Τα παραπάνω στοιχεία δεν ισχύουν για τα Δ.Δ Αγρίλου, Βελανιδιάς, Σταματινού και Βρωμόβρυσης όπου εκτός από την προσωρινή αποθήκευση σε σακούλες δεν υπάρχει κάποιος τρόπος αποκομιδής και διάθεσης των απορριμμάτων.

ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ

1. ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΥ

Ο Δήμος Ανδρούσας αποτελείται από τους κάτωθι Ο.Τ.Α. :

1. Δ. Ανδρούσας με τον οικισμό Βασιλάδα
2. Κ. Αγγιλιάς
3. Κ. Αμφιθέας με τον οικισμό Κουκωρράχι
4. Κ. Ελληνοεκκλησιάς
5. Κ. Εύας με τον οικισμό Καλαμαρά
6. Κ. Καλαγερόραχης
7. Κ. Μαγγανιακού
8. Κ. Πολύλοφου

- Έδρα του νέου Δήμου είναι η Ανδρούσα.
- Ο **συνολικός πληθυσμός** του νέου Δήμου με βάση την απογραφή του 1991 ανέρχεται στους 3.158 κατοίκους και καλύπτει έκταση 54.466 στρέμματα.
- Υπολογίζεται κατ' εκτίμηση ότι οι **μόνιμοι κάτοικοι** σήμερα είναι 2.740 ενώ ο πληθυσμός σε περιόδους αιχμής ανέρχεται στους 4.500.

Την καλοκαιρινή περίοδο ο πληθυσμός αυξάνεται σε ποσοστό 60%.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

2.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

- Ο **οικονομικά ενεργός** πληθυσμός του Δήμου απαριθμεί 1.650 άτομα, από αυτά 1.613 απασχολούνται στους τρεις βασικούς τομείς παραγωγής ενώ τα υπόλοιπα 37 θεωρούνται άνεργοι
- Παρατηρείται σχετικά μικρό ποσοστό ανεργίας 2,2%.

Πίνακας 1

ΤΟΜΕΙΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
Πρωτογενής	1.493	-
Δευτερογενής	40	5
Τριτογενής	80	-

Πηγή : Τεχνικά Δελτία

- Η οικονομία της περιοχής βασίζεται κυρίως στην αγροτική παραγωγή με με κυριότερες καλλιέργειες την ελιά, τα σύκα και την σταφίδα ενώ αξιοσημείωτη είναι και η κτηνοτροφική παραγωγή.

2.2 ΕΣΟΔΑ - ΕΞΟΔΑ

Πινάκας 2

	1995 προϋπολ. (εκ.)	1996 προϋπολ. (εκ.)	1997 προϋπολ. (εκ.)
ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	103,709	115,716	167,253
ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	13,246	54,307	74,631
ΕΞΟΔΑ	172,206	281,824	271,828

Πηγή : Τεχνικό Δελτίο

3. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

3.1 ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Ο Ο.Τ.Α. απασχολεί συνολικά οκτώ (8) άτομα από τα οποία τέσσερα (4) είναι Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και τέσσερα (4) Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης.

3.2 ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Ο Δήμος διαθέτει δύο (2) FAX, έναν (1) Η/Υ, και έναν (1) εκτυπωτή.

Το λογισμικό που χρησιμοποιείται είναι : α) Επεξεργασία Κειμένου, β) Δημοτολόγιο, γ) Διαχείριση Τελών.

4. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

4.1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ, ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ.

Στην έδρα του Δήμου λειτουργούν οι παρακάτω υπηρεσίες:

- Ένα (1) κατάστημα Ο.Τ.Ε.
- Ένα (1) κατάστημα Ε.Λ.Τ.Α.
- Αστυνομία
- Συμβολαιογραφείο
- Υποθηκοφυλακείο

4.2 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ.

Στην έδρα του Δήμου λειτουργούν επίσης:

- Αγροτικό Ιατρείο
- Παιδικός Σταθμός
- Βιβλιοθήκη

- Γήπεδο Ποδοσφαίρου
- Γήπεδο Μπάσκετ
- Στίβος 350 μ.

4.3 ΚΙΝΗΤΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Οι κινητές υπηρεσίες που λειτουργούν στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου είναι :

- Ταχυδρομείο
- Ιατρική Περίθαλψη
- Ειρηνοδικείο
- Μεταβατικό Μονομελές Πρωτοδικείο

Επίσης λειτουργούν οκτώ (8) Αγροτικοί Συνεταιρισμοί στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου.

4.4 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στον νέο Δήμο υπάρχουν οι εξής λειτουργούσες εγκαταστάσεις για την εκπαίδευση :

- Δύο (2) Νηπιαγωγεία
- Έξι (6) Δημοτικά Σχολεία
- Ένα (1) Γυμνάσιο
- Ένα (1) Λύκειο

5. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

5.1 ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

- Το **συνολικό μήκος** του κυρίου οδικού δικτύου είναι 24 χλμ. το οποίο είναι ασφαλτοστρωμένο και διακρίνεται σε Επαρχιακή οδό 15 χλμ. και Κοινοτική οδό 9 χλμ.
- Το μεγαλύτερο μέρος του δικτύου χρειάζεται επισκευή σε μήκος 22,5 χλμ.

5.2 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ

- Η **συνολική έκταση** του δικτύου ύδρευσης είναι 83 χλμ. Το 46% του δικτύου (38 χλμ.) είναι κατασκευασμένο από αμιαντοσιμέντο ενώ το υπόλοιπο ποσοστό είναι κατασκευασμένο από πλαστικό (45 χλμ.).
- Η **μέση ηλικία** του δικτύου κυμαίνεται περίπου στα 20 χρόνια παρουσιάζοντας μεγάλες ηλικιακές διακυμάνσεις.
- Το δίκτυο **καλύπτει** σε ποσοστό 80% έως 100% τα Δ.Δ. παρουσιάζοντας απώλειες της τάξης του 10% με 20%.
- **Υδρομετρητές** διαθέτουν όλα τα Δ.Δ. ενώ **αποτύπωση δικτύου** δεν διαθέτει κανένα Δ.Δ.
- Μόνο το Δ.Δ. Μαγγανιακού υδροδοτείται από **κοινό δίκτυο** με άλλους Ο.Τ.Α. ενώ η **υδροδότηση** δεν επαρκεί στο Δ.Δ. Καλαγερόραχης.
- Η **υδροληψία** γίνεται κυρίως από πηγές και γεωτρήσεις.

Δ.Δ.	Έκταση (χλμ.)			Ηλικία (έτη)	Απώλειες (%)	Κάλυψη (%)	Επάρκεια (N/O)
	Αμιαντ.	Πλαστικό	Χάλυβας				
ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ	18	12	-	37	15	100	N
ΑΓΡΙΛΙΑΣ	2	-	-	34	20	100	N
ΑΜΦΙΘΕΑΣ	6	2	-	34	10	100	N
ΕΛΛΗΝΟΕΚΚΛΗΣΙΑΣ	5	10	-	5	10	80	N
ΕΥΑΣ	6	4	-	34	15	80	N
ΚΑΛΟΓΕΡΟΡΡΑΧΗΣ	1	3	-	17	5	80	O
ΜΑΓΓΑΝΙΑΚΟΥ	-	12	-	2	10	70	N
ΠΟΛΥΛΟΦΟΥ	-	2	-	2	10	100	N

Οι παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν στο δίκτυο είναι αντικατάσταση και επέκταση.

5.3 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ

- Η κάλυψη των υποδομών αποχέτευσης σε όλα τα Δ.Δ. γίνεται με βόθρους σε ποσοστό 100%.
- Σε όλα τα Δ.Δ. η διάθεση των λυμάτων είναι επιφανειακή.

Αποχετευτικό δίκτυο δεν διαθέτει κανένα Δ.Δ.

5.4 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

- Η διαχείριση των απορριμμάτων της ευρύτερης περιοχής του Ο.Τ.Α. γίνεται από τον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο «Σαμαρίνα».
- Η προσωρινή αποθήκευση και αποκομιδή των απορριμμάτων σε όλα τα Δ.Δ. γίνεται με σύστημα κάδων - απορριμματοφόρων με τακτικότητα αποκομιδής 1 φορά /εβδομάδα.
- Η διάθεση των απορριμμάτων στα Δ.Δ. Ελληνοεκκλησιάς, Καλογερόραχης, Μαγγανιακού και Πολύλοφου γίνεται σε χώρους ανεξέλεγκτους ενώ στα υπόλοιπα Δ.Δ. η διάθεση γίνεται σε ημιελεγχόμενο χώρο.

6. ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

6.1 ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Στο Δήμο έχουν συσταθεί τρία Νομικά Πρόσωπα τα οποία είναι :

- Δημοτική Βιβλιοθήκη Ανδρούσας
- Εθνικό Στάδιο Ανδρούσας

- Σχολικά Επιτροπή Δημοτικού - Γυμνασίου - Λυκείου Αυλώνας

6.2 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Στο Δ.Δ. Ανδρούσας του Δήμου εδρεύει το Συμβούλιο Περιοχής 17^{ης} Εδαφικής Περιφέρειας και αποτελείται από τα Δ.Δ. του νεοσύστατου Δήμου όπως επίσης και από Δ.Δ. του Δήμου Ιθώμης και της Κοινότητας Τικόρφου.

Ο φορέας δεν έχει προσωπικό ενώ ο εξοπλισμός πληροφορικής του περιορίζεται σε ένα FAX.

6.3 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

Ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος «Σαμαρίνα» εδρεύει στο Δ.Δ. Ανδρούσας και απασχολεί συνολικά τρία (3) άτομα από τα οποία ένα (1) είναι Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και δύο (2) είναι Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης.

Ο Τεχνικός Εξοπλισμός του φορέα περιορίζεται σε ένα (1) απορριμματοφόρο όχημα τύπου μήλου μικρό.

Ο φορέας εκτελεί ένα έργο «Διακοινοτική Οδοποιία» μέσω του ΕΑΠΤΑ II με προϋπολογισμό 50 εκ. το οποίο δεν έχει ολοκληρωθεί.

7. ΕΡΓΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΚΤΕΛΕΙ Ο Ο.Τ.Α.

Το έργο το οποίο εκτελεί ο Δήμος με συνολικό προϋπολογισμό 50 εκ. και δεν έχει ολοκληρωθεί είναι «Βελτίωση υδρευτικού δικτύου» στο Δ.Δ. Ανδρούσας και χρηματοδοτείται από το ΕΑΠΤΑ II.

8. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ ΕΡΓΑ

Τα έργα που έχουν προταθεί από το Δήμο είναι τα παρακάτω :

Έργα Πρώτης Προτεραιότητας

Κατηγορία 1^η : Διοικητική υποδομή, εκσυγχρονισμός των Ο.Τ.Α. και μηχανολογικός εξοπλισμός.

1. Ανακαίνιση υπάρχοντος Δημοτικού Καταστήματος Δήμου Ανδρούσας (προϋπολ. 50 εκ.).

Κατηγορία 2^η : Διακοινοτικά έργα συγκοινωνιακής επικοινωνίας.

2. Βελτίωση δρόμου γεφύρι Μαμι (22^η Εθνική Οδό) Ανδρομονάστηρο Δ.Δ. Μαγγανιακού (προϋπολ. 50 εκ.).
3. Βελτιώσεις - Αποπερατώσεις τμημάτων κυρίου οδικού δικτύου Δήμου Ανδρούσας (προϋπολ. 180 εκ.).
4. Βελτίωση 23^{ης} Επαρχιακής Οδού από την παράκαμψη, από την 7^η Επαρχιακή Οδό ως την συνάντηση με την 22^η Επαρχιακή Οδό μέσω Αμφιθέας, Αγγιλιάς, Ανδρούσας, Καλογεργερόρραχης και Ελληνοεκκλησιάς (προϋπολ. 200 εκ.).

Έργα Δεύτερης Προτεραιότητας

Κατηγορία 3^η : Κατασκευή - Βελτίωση έργων ύδρευσης και προστασίας του περιβάλλοντος.

5. Βελτίωση δικτύου ύδρευσης Δήμου Ανδρούσας (προϋπολ. 60 εκ.).
6. Αντικαταστάσεις - Επεκτάσεις δικτύου ύδρευσης Δήμου Ανδρούσας (προϋπολ. 95 εκ.).
7. Κατασκευή δικτύου αποχέτευσης ομβρίων υδάτων Δήμου Ανδρούσας (προϋπολ. 30 εκ.).

Κατηγορία 5^η : Βελτίωση και συμπλήρωση κοινωνικού εξοπλισμού.

8. Κατασκευή Κ.Α.Π.Η Δήμου Ανδρούσας (προϋπολ. 50 εκ.).
9. Ανακαίνιση ακινήτων Δήμου Ανδρούσας για λειτουργία Βρεφονηπιακών - Παιδικών σταθμών (προϋπολ. 40 εκ.).

Κατηγορία 6^η : Βελτίωση και συμπλήρωση της πολιτιστικής υποδομής.

10. Βελτίωση πολιτιστικών υποδομών Δήμου Ανδρούσας (προϋπολ. 22 εκ.).

Κατηγορία 7^η : Βελτίωση και συμπλήρωση της αθλητικής υποδομής.

11. Αθλητικές υποδομές Δήμου Ανδρούσας (προϋπολ. 100 εκ.).

Έργα Τρίτης Προτεραιότητας

Κατηγορία 8^η : Βελτίωση και συμπλήρωση των διακοινοτικών έργων που αφορούν πολεοδομικό σχεδιασμό, αναπλάσεις, αισθητικές παρεμβάσεις.

12. Αναπλάσεις σε περιοχές με αρχαιολογικά μνημεία (προϋπολ. 60 εκ.).
13. Αναπλάσεις κοινόχρηστων χώρων Δήμου Ανδρούσας (προϋπολ. 120 εκ.).
14. Πολεοδομικός σχεδιασμός Δ.Δ. Μαγγανιακού (προϋπολ. 60 εκ.).
15. Αξιοποίηση τοπίων ιδιαίτερης φυσικής ομορφιάς (προϋπολ. 60 εκ.).
16. Μελέτη Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος Δήμου Ανδρούσας (προϋπολ. 10 εκ.).

Κατηγορία 9^η : Μικρά έργα αγροτικών υποδομών.

17. Αγροτική οδοποιία στο νέο Δήμο (προϋπολ. 60 εκ.).

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ -ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ-ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ

Στόχος του συγκεκριμένου κεφαλαίου της εισηγητικής έκθεσης είναι να παρουσιαστούν μέσα από μία περιεκτική αναφορά τα αναπτυξιακά και άλλα δεδομένα της περιοχής του νέου Δήμου Ανδρούσας τα οποία επηρεάζουν τις επιλογές για την δημιουργία υπηρεσιών και τη στελέχωσή τους με κατάλληλες ειδικότητες. Για το σκοπό αυτό παρουσιάζονται συνοπτικά στοιχεία για:

- **Γεωγραφικά και πληθυσμιακά χαρακτηριστικά**

Ο νέος δήμος Ανδρούσας συνολικής έκτασης 54 466 στρ. και πληθυσμού 3 141 κατοίκων προήλθε από την συνένωση των εξής κοινοτήτων:

Δ. ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ

Δημοτικό Διαμέρισμα (τέως ΟΤΑ)	Πληθυσμός απογραφής 1991	Μορφολογία εδάφους
Κ. Ανδρούσας	780	Η/Ο
Κ. Αγριλιάς	137	Η/Ο
Κ. Πολύλοφου	171	Η/Ο
Κ. Καλογεροράχης	202	Η/Ο
Κ. Μαγγανιακού	183	Η/Ο
Κ. Αμφιθέας	512	Π
Κ. Εύας	822	Π
Κ. Ελληνοεκκλησιάς	334	Η/Ο
ΣΥΝΟΛΟ	3141	

- Ο: ορεινό, Η/Ο: ημιορεινό, Π: πεδινό, Μ: Μειονεκτικό

Εκτιμάται πως ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου είναι 2740 κάτοικοι, ο οποίος κατά τους καλοκαιρινούς μήνες εκτιμάται πως αγγίζει τους 4500 κατοίκους.

- **κοινωνικές υποδομές**

Στο νέο ενοποιημένο Δήμο Ανδρούσας εντάσσονται τα εξής δημοτικά-νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις.

Δημοτικά/νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις	Δημοτικό Διαμέρισμα
Δημοτική βιβλιοθήκη	Ανδρούσας
Εθνικό Στάδιο Ανδρούσας	Ανδρούσας
Σχολική Επιτροπή*	Ανδρούσας
Σχολική Επιτροπή*	Εύας

*Αποφασίζει για την διαχείριση των πιστώσεων που διατίθενται για τις λειτουργικές ανάγκες του σχολείου.

- **προσωπικό που στελεχώνει τους συνενωθέντες ΟΤΑ του νέου Δήμου Ανδρούσας**

α) Προσωπικό Δημοσίου Δικαίου

Α/Α	Κλάδος	Ειδικότητα	Αριθμός εργαζομένων	Δημοτικό Διαμέρισμα Απασχόλησης	Διαβάθμισης
-----	--------	------------	---------------------	---------------------------------	-------------

1.	ΔΕ1	Διοικητικών	1	Ανδρούσας	Α' μέρος
2.	ΥΕ1	Κλητήρας	1	Ανδρούσας	Α' μέρος
3.	ΔΕ1	Διοικητικών	2	Εύα	Α' μέρος
4.	ΔΕ1	Διοικητικών	1	Ελληνοεκκλησιά	Β' μέρος
5.	ΔΕ1	Διοικητικών	1	Αμφιθέας	Β' μέρος
6.	ΔΕ1	Διοικητικών	1	Πολύλοφος	Β' μέρος

- **Τακτικά έσοδα ΟΤΑ κατά τα έτη 1997-1998**

ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ Δ. ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ (1997-1998)

ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	1997	1998
ΣΥΝ. ΤΑΚΤ. ΕΣΟΔ. ΕΚΤΟΣ ΣΑΤΑ	128 406 908	177.595.234

- **κτιριακή υποδομή-εξοπλισμός πληροφορικής-τεχνικός εξοπλισμός**

Στην έδρα του Δ. Ανδρούσας, δηλαδή στο Δ.Δ. Ανδρούσας υπάρχει ένα ιδιόκτητο διώροφο δημοτικό κατάστημα, πρόσφατα ανακαινισμένο, συνολικής επιφάνειας 750 τ.μ. και έτους κατασκευής 1930.

Συνολικά στο Δήμο Ανδρούσας υπάρχουν άλλα πέντε πρώην κοινοτικά καταστήματα: ένα κτίριο παραχωρημένο στο Δ.Δ. Αγριλιάς συνολικής επιφάνειας 20 τ.μ. (έτος κατασκευής 1950), ένα διώροφο ιδιόκτητο κτίριο στο Δ.Δ. Αμφιθέας επιφάνειας 130 τ.μ. (έτος κατασκευής 1968), ένα ιδιόκτητο κτίριο στο Δ.Δ. Ελληνοεκκλησιάς επιφάνειας 80 τ.μ. (έτος κατασκευής 1920), ένα διώροφο ιδιόκτητο κτίριο στο Δ.Δ. Εύας 170 τ.μ. (έτος κατασκευής 1900), ένα λυόμενο κοινοτικό κατάστημα στο Δ.Δ. Κολογεροράχης 40 τ.μ. και ένα ιδιόκτητο κτίριο στο Μαγγανιακού 49 τ.μ. (έτος κατασκευής 1975).

Ο εξοπλισμός πληροφορικής του νέου Δήμου περιορίζεται σε τρία FAX (ένα στο Δ.Δ. Ανδρούσας ένα στο Αμφιθέας και ένα στο τέως Συμβούλιο Περιοχής), ένας Η/Υ με έναν εκτυπωτή που βρίσκονται στο Δ.Δ. Ελληνοεκκλησιάς και ένα φωτοτυπικό μηχάνημα. Το λογισμικό που χρησιμοποιείται αφορά την επεξεργασία κειμένου την διαχείριση τελών και του δημοτολογίου αλλά δεν υπάρχει λογισμικό που να αφορά την μισθοδοσία. Ο Δήμος Ανδρούσας διαθέτει ένα απορριματοφόρο. Σύμφωνα με τον εξοπλισμό που θα δοθεί σε κάθε ΟΤΑ, ο Δήμος Ανδρούσας θα αποκτήσει έναν διαμορφωτή ένα ημιφορτηγό ενώ από κοινού με την Ιθώμη θα έχει ένα λεωφορείο 30 θέσεων και ένα απορριματοφόρο.

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

• Οδικό δίκτυο

Ανάγκες οδικού δικτύου για επικοινωνία

Δημοτικό Διαμέρισμα	Χρονοαπόσταση (λεπτά)*	Απόσταση		
		Άσφαλτος	Χωματόδρομος	ΣΥΝΟΛΟ
1. Ανδρούσα	-	-	-	-
2. Αγριλιά	3	3	-	3
3. Αμφιθέα	5	4	-	4
4. Ελληνοεκκλησιά	15	6,5	-	6,5
5. Εύα	3	2,5	-	2,5
6. Καλογεροράχη	5	3	-	3
7. Μαγγανιακού	20	10	-	10
8. Πολυλόφου	20	8,5	-	8,5

Χρονοαπόσταση Δ.Δ. από την έδρα (Ανδρούσα)

Το συνολικό μήκος του κύριου οδικού δικτύου δηλαδή αυτό που συνδέει τα Δ.Δ. με την έδρα και μεταξύ τους είναι 37,5χλμ. ασφαλτοστρωμένο. Επίσης η αγροτική οδός είναι 80χλμ. και η Δασική Οδός 3χλμ. Συνοπτικά το οδικό δίκτυο διαχωρίζεται σε:

- Επαρχιακή Οδός 21χλμ.
- Κοινοτική Οδός 25χλμ.
- 8 χλμ. Χωματοδρόμος (Πολύλοφος και Μαγγανιακό)
- Αγροτική Οδός 80χλμ.
- Δασικές Οδοί 3χλμ.

Το μεγαλύτερο μέρος του δικτύου χρειάζεται επισκευή σε μήκος 22,5 χλμ. Από αυτά τα 15χλμ. είναι επαρχιακή και τα υπόλοιπα 7,5χλμ. κοινοτική οδός. Η μέση χρονική απόσταση των Δ.Δ. από την έδρα είναι περίπου 15 λεπτά. Αυτό οφείλεται στην μέτρια κατάσταση του οδικού δικτύου που επιβάλλει την ανάγκη εκτεταμένων επισκευών.

• Ύδρευση-αποχέτευση

Η συνολική έκταση του δικτύου ύδρευσης είναι 83χλμ. Το μεγαλύτερο ποσοστό αυτού θεωρείται απαρχαιωμένο. Η κάλυψη του δικτύου είναι 100% στα Δ.Δ. Ανδρούσης, Αγριλιάς, Αμφιθέας, Πολυλόφου και 80% στα υπόλοιπα και παρουσιάζει απώλειες σε ποσοστό 10%-20%. Η υδροληψία γίνεται κυρίως από πηγές και γεωτρήσεις.

Η κάλυψη των υποδομών αποχέτευσης γίνεται με βόθρους σε ποσοστό 100%. Σε όλα τα Δ.Δ. γίνεται με επιφανειακή δίαθεση των λυμάτων .

- **Καθαριότητα (αποκομιδή-διάθεση απορριμμάτων)**

Η διαχείριση των απορριμμάτων της ευρύτερης περιοχής γίνεται από τον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο ΣΑΜΑΡΙΝΑ. Η διάθεση των απορριμμάτων γίνεται σε ημιελεγχόμενο χώρο εκτός από τα Δ.Δ. Ελληνοεκκλησιάς, Μαγγανιακού, Καλογεροράχης και Πολυλόφου όπου η διάθεση γίνεται σε χώρο ανεξέλεκτης απόρριψης. Η περισυλλογή των απορριμμάτων γίνεται με σύστημα κάδων-απορριμματοφόρου.

ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ

1. ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΥ

Ο Δήμος Ιθώμης αποτελείται από τους κάτωθι Ο.Τ.Α. :

1. Κ. Βαλύρα
2. Κ. Αριστοδημείου
3. Κ. Αρσινόης
4. Κ. Ζερμπισίων με τον οικισμό Κογχύλι
5. Κ. Κεφαλινού
6. Κ. Λάμπαινας
7. Κ. Μαυροματίου με τον οικισμό Πετράλωνα
8. Κ. Ρευματιά

- Έδρα του νέου Δήμου είναι η Βαλύρα.
- Ο **συνολικός πληθυσμός** του νέου Δήμου με βάση την απογραφή του 1991 ανέρχεται στους 2.880 κατοίκους και καλύπτει έκταση 90.428 στρέμματα.
- Υπολογίζεται κατ' εκτίμηση ότι οι **μόνιμοι κάτοικοι** σήμερα είναι 1.700 ενώ ο πληθυσμός σε περιόδους αιχμής ανέρχεται στους 2.450.

Την καλοκαιρινή περίοδο ο πληθυσμός αυξάνεται σε ποσοστό 45% εξαιτίας της ιδιαίτερα αυξημένης τουριστικής κίνησης η οποία οφείλεται στο φυσικό κάλος της περιοχής αλλά και στις αρχαιότητες στο Μαυρομάτι Ιθώμης.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

2.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

- Ο **οικονομικά ενεργός** πληθυσμός του Δήμου απαριθμεί 1.290 άτομα, από αυτά 1.075 απασχολούνται στους τρεις βασικούς τομείς παραγωγής ενώ τα υπόλοιπα 215 θεωρούνται άνεργοι (ποσοστό ανεργίας 20%).

Πίνακας 1

ΤΟΜΕΙΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
Πρωτογενής	860	-
Δευτερογενής	75	14
Τριτογενής	140	40

Πηγή : Τεχνικά Δελτία

- Η οικονομία της περιοχής βασίζεται κυρίως στην αγροτική παραγωγή με κυριότερες καλλιέργειες την ελιά, τα αμπέλια και τα σύκα ενώ αξιοσημείωτη είναι και η κτηνοτροφική παραγωγή.

2.2 ΕΣΟΔΑ -ΕΞΟΔΑ

Πινάκας 2

	1995 προϋπολ. (εκ.)	1996 προϋπολ. (εκ.)	1997 προϋπολ. (εκ.)
ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	111,350	145,580	157,605
ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	47,316	38,139	20,196
ΕΞΟΔΑ	245,655	269,886	270,675

Πηγή : Τεχνικό Δελτίο

3. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

3.1 ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Ο Ο.Τ.Α. απασχολεί συνολικά εννέα (9) άτομα όλα κατηγορίας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης οι οποίοι εκτελούν χρέη γραμματέων.

3.2 ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Ο εξοπλισμός πληροφορικής του Δήμου περιορίζεται σε τέσσερα (4) FAX.

4. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

4.1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ, ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ.

Στο Δήμο δεν λειτουργούν διοικητικές υπηρεσίες, υπηρεσίες δικαιοσύνης και δημόσιας τάξης.

4.2 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ.

Στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου λειτουργούν επίσης:

- Δύο (2) Αγροτικά Ιατρεία
- Βιβλιοθήκη
- Γήπεδο Ποδοσφαίρου

4.3 ΚΙΝΗΤΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Οι κινητές υπηρεσίες που λειτουργούν στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου είναι :

- Ταχυδρομείο
- Ιατρική Περίθαλψη
- Βιβλιοθήκη

Επίσης λειτουργούν πέντε (5) Αγροτικοί Συνεταιρισμοί στην ευρύτερη περιοχή.

4.4 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στον νέο Δήμο υπάρχουν οι εξής λειτουργούσες εγκαταστάσεις για την εκπαίδευση :

- Ένα (1) Νηπιαγωγείο
- Δύο (2) Δημοτικά Σχολεία

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι σε σύνολο οκτώ (8) Δ.Δ. λειτουργούν μόνο δύο Δημοτικά Σχολεία στα Δ.Δ. Βαλύρας και Μαυρομάτι Ιθώμης.

Υπάρχουν συνολικά εννέα (9) κλειστές σχολικές μονάδες στο νέο Δήμο Ιθώμης.

5. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

5.1 ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

- Το συνολικό μήκος του κυρίου οδικού 40 χλμ. και διακρίνεται σε Επαρχιακή οδό (14 χλμ.) και σε Κοινοτική οδό (26 χλμ.).
- Το συνολικό μήκος του ασφαλτοστρωμένου κυρίου οδικού δικτύου είναι 40 χλμ. και χρειάζεται επισκευή.

5.2 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ

- Η συνολική έκταση του δικτύου ύδρευσης είναι 31,42 χλμ. Το 67% του δικτύου (21,22 χλμ.) είναι κατασκευασμένο από αμιαντοτσιμέντο ενώ το υπόλοιπο ποσοστό είναι κατασκευασμένο από πλαστικό (10,2 χλμ.).
- Η μέση ηλικία του δικτύου κυμαίνεται γύρω στα 23 χρόνια.
- Η κάλυψη του δικτύου κυμαίνεται από 60% έως 90% στα Δ.Δ. παρουσιάζοντας απώλειες που κυμαίνονται από 10% έως 20%.
- Υδρομετρητές δεν διαθέτουν τα Δ.Δ. Αρσινόη και Ρευματιά ενώ αποτύπωση δικτύου διαθέτουν μόνο τα Δ.Δ. Βαλύρας και Λάμπαινας.
- Η υδροδότηση δεν επαρκεί για τα Δ.Δ. Αρσινόη και Μαυρομάτι Ιθώμης ενώ δεν υδροδοτούνται με κοινό δίκτυο τα Δ.Δ. Αρσινόη και Ρευματιά.
- Η υδροληψία γίνεται κυρίως από πηγές και γεωτρήσεις.

Πίνακας 3

Δ.Δ.	Έκταση (χλμ.)			Ηλικία (έτη)	Απώλειες (%)	Κάλυψη (%)	Επάρκεια (N/O)
	Αμιαντ.	Πλαστικό	Χάλυβας				
ΒΑΛΥΡΑ	3,72	0,7	-	35	15	75	N

ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΕΙΟ	5	-	-	35	20	90	N
ΑΡΣΙΝΟΗ	2,5	-	-	25	10	80	O
ΖΕΡΜΠΙΣΙΑ	3	-	-	20	20	80	N
ΚΕΦΑΛΙΝΟΥ	2	2	-	20	20	80	N
ΛΑΜΠΑΙΝΑ	3	1	-	35	20	90	N
ΜΑΥΡΟΜΑΤΙ ΙΘΩΜΗΣ	2	0,5	-	27	20	70	O
ΡΕΥΜΑΤΙΑ	-	1,5	-	17	20	60	N

Πηγή : Τεχνικό Δελτίο

Σε όλα τα Δ.Δ. το δίκτυο ύδρευσης χρειάζεται αντικατάσταση και επέκταση.

5.3 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ

- Η κάλυψη των υποδομών αποχέτευσης σε όλα τα Δ.Δ. γίνεται με βόθρους σε ποσοστό 100%.
- Αγωγό Ομβρίων υδάτων διαθέτει το Δ.Δ. Βαλύρας με ποσοστό κάλυψης 10% και μήκος 2 χλμ.
- Κύριος αποδέκτης των λυμάτων σε όλα τα Δ.Δ. είναι το ποτάμι / χείμαρος.

5.4 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

- Η διαχείριση των απορριμμάτων της ευρύτερης περιοχής του Ο.Τ.Α. γίνεται από :
 1. Σύνδεσμο
 2. Αναπτυξιακό Σύνδεσμο «Σαμαρίνα»
 3. Ιδιώτες
 4. Δήμο Μελιγαλά
- Η προσωρινή αποθήκευση και αποκομιδή των απορριμμάτων για τα Δ.Δ. Βαλύρας και Αρσινόης γίνεται με σακούλες ενώ στα υπόλοιπα Δ.Δ. γίνεται με κάδους.
- Η αποκομιδή των απορριμμάτων για το Δ.Δ. Βαλύρας και Αριστοδήμειου γίνεται από ιδιώτη ενώ στα υπόλοιπα Δ.Δ. γίνεται με απορριμματοφόρο με τακτικότητα 1 φορά / εβδομάδα.
- Η διάθεση των απορριμμάτων σε όλα τα Δ.Δ. γίνεται σε χώρους ανεξέλεγκτους.

6. ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

6.1 ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Στην έδρα του Δήμου έχουν συσταθεί δύο (2) Νομικά Πρόσωπα και είναι τα παρακάτω :

1. Κοινοτική Βιβλιοθήκη Βαλύρας
2. Σχολική Επιτροπή Δημοτικού Σχολείου Βαλύρας

7. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ ΕΡΓΑ

Τα έργα που έχουν προταθεί από το Δήμο είναι τα παρακάτω :

Έργα Πρώτης Προτεραιότητας

Κατηγορία 1^η : Διοικητική υποδομή, εκσυγχρονισμός των Ο.Τ.Α. και μηχανολογικός εξοπλισμός.

1. Κατασκευή Δημαρχείου στο Δ.Δ. Βαλύρας (προϋπολ. 91 εκ.).

Κατηγορία 2^η : Διακοινοτικά έργα συγκοινωνιακής επικοινωνίας.

2. Βελτίωση 24^{ης} Επαρχιακής Οδού Λάμπαινα - Μαυρομάτι - Ιθώμης - Αλλαγή μέχρι Εθνικής Οδού Καλαμάτας - Τρίπολης (προϋπολ. 730 εκ.).
3. Κατασκευή δρόμου Βάλυρα - Αγίου Φλώρου Δήμου Αρφαρών (προϋπολ. 49 εκ.).
4. Βελτίωση - Ασφαλτόστρωση οδικού δικτύου στο Δήμο Ιθώμης (προϋπολ. 70 εκ.).

Έργα Δεύτερης Προτεραιότητας

Κατηγορία 3^η : Κατασκευή -Βελτίωση έργων ύδρευσης και προστασία του περιβάλλοντος.

5. Αντικατάσταση - Επέκταση στο δίκτυο ύδρευσης Δήμου Ιθώμης (προϋπολ. 130 εκ.).
6. Μελέτη δικτύου αποχέτευσης ακαθάρτων - επεξεργασίας λυμάτων για το νέο Δήμο (προϋπολ. 30 εκ.).
7. Κατασκευή Χ.Υ.Τ.Α. στο Δήμο Ιθώμης (προϋπολ. 530 εκ.).

Κατηγορία 4^η : Υποδομές εκπαίδευσης

8. Προσθήκη στον δημοτικό σχολειό Βαλύρας (προϋπολ. 22 εκ.).

Κατηγορία 5^η : Βελτίωση και συμπλήρωση του κοινωνικού.

9. Κοινωνικός εξοπλισμός στο νέο Δήμο (προϋπολ.27 εκ.).

Κατηγορία 7^η : Βελτίωση και συμπλήρωση της αθλητικής υποδομής.

10. Αθλητικές υποδομές στο Δήμο Ιθώμης (προϋπολ. 55 εκ.).

Κατηγορία 8^η : Βελτίωση και συμπλήρωση των διακοινοτικών έργων που αφορούν πολεοδομικό σχεδιασμό, αναπλάσεις, αισθητικές παρεμβάσεις.

11. Μελέτη πολεοδομικού σχεδιασμού Δήμου Ιθώμης (προϋπολ. 30 εκ.).

Έργα Τρίτης Προτεραιότητας

Κατηγορία 8^η

12. Αναπλάσεις στο Δήμο Ιθώμης (προϋπολ. 44 εκ.).

13. Μελέτη περιπατικού τουρισμού στη Λάμπαινα (προϋπολ. 15 εκ.).
 14. Μελέτη διερεύνησης εναλλακτικών καλλιεργειών (προϋπολ. 25 εκ.).

Κατηγορία 9^η : Μικρά έργα αγροτικών υποδομών.

15. Συντήρηση αρδευτικού δικτύου (προϋπολ. 300 εκ.).

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ –ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ -ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΙΘΩΜΗΣ

Στόχος του συγκεκριμένου κεφαλαίου της εισηγητικής έκθεσης είναι να παρουσιαστούν μέσα από μία περιεκτική αναφορά τα αναπτυξιακά και άλλα δεδομένα της περιοχής του νέου Δήμου Ιθώμης, τα οποία επηρεάζουν τις επιλογές για την δημιουργία υπηρεσιών και τη στελέχωσή τους με κατάλληλες ειδικότητες. Για το σκοπό αυτό παρουσιάζονται συνοπτικά στοιχεία για:

- **γεωγραφικά και πληθυσμιακά χαρακτηριστικά**

Ο νέος Δήμος Χιλιχωρίων συνολικής έκτασης **90,428** στρ. και πληθυσμού **2.880** κατοίκων προήλθε από την συνένωση των εξής κοινοτήτων:

Δ. Ιθώμης

Δημοτικό Διαμέρισμα (τέως ΟΤΑ)	Πληθυσμός Απογραφής 1991	Μορφολογία Εδάφους
Κ. Ζερμπίσσιων	212	Ο
Κ. Λάμπαινας	290	ΠΕΔ
Κ. Αριστοδημείου	368	ΠΕΔ
Κ. Μαυροματίου Ιθώμης	405	Ο
Κ. Αρσινόης	241	Ο
Κ. Κεφαληνού	191	Ο
Κ. Βαλύρας	1.038	ΠΕΔ
Κ. Ρευματίας	135	Ο
ΣΥΝΟΛΟ	2.880	

* Ο=Ορεινό, ΠΕΔ=Πεδινό

Τους καλοκαιρινούς μήνες εκτιμάται ότι ο πληθυσμός αυξάνεται σε ποσοστό 50% περίπου, εξαιτίας της ιδιαίτερα αυξημένης τουριστικής κίνησης (ελληνικός, αλλά κυρίως ξένος πληθυσμός).

- **κοινωνικές υποδομές**

Υπάρχει ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος «ΣΑΜΑΡΙΝΑ» με έδρα την Ανδρούσα, στον οποίο ανήκουν εκτός των άλλων και τα Δ.Δ. Αριστοδημείου και Λάμπαινας, που

συνενώνονται στο νέο δήμο Ιθώμης. Σκοπός του συνδέσμου είναι η αναβάθμιση των συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων της 17^{ης} Εδαφικής Περιφέρειας.

Στο Μελιγαλά εδρεύει το Σ.Π. της 6^{ης} Εδαφικής Περιφέρειας που αποτελείται από 25 μέλη (Δημοτικά Διαμερίσματα). Σε αυτόν ανήκουν και τα Δ.Δ. Βαλύρας, Ζερμπισίων, Μαυροματίου, Αρσινόης, Κεφαλινού και Ρευματιάς του νέου δήμου Ιθώμης.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ – ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ
1. Δημοτική Βιβλιοθήκη	Δ.Δ. Βαλύρα
2. Σχολική Επιτροπή Δημοτικού Σχολείου	Δ.Δ. Βαλύρα

- προσωπικό που στελεχώνει τους συνενωθέντες ΟΤΑ του νέου Δήμου Ιθώμης

α) Προσωπικό Δημοσίου Δικαίου

Α/Α	Κλάδος	Ειδικότητα	Αριθμός εργαζομ.	Δημοτικό Διαμέρισμα Απασχόλησης	Διαβάθμισης
1.	ΔΕ1	Διοικ/κων	1	Μαυρομάτι Ιθώμης	Β μέρος
2.	ΔΕ1	Διοικ/κων	1	Λάμπαινα	Β μέρος
3.	ΔΕ1	Διοικ/κων	1	Αρσινόη	Β μέρος
4.	ΔΕ1	Διοικ/κων	1	Ζερμπίσινα	Β μέρος
5.	ΔΕ1	Διοικ/κων	1	Βαλύρα	Α μέρος

- Τακτικά έσοδα ΟΤΑ κατά τα έτη 1996-1997

ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ Δ. ΙΘΩΜΗΣ (1996-1997)

ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	1996	1997
ΣΥΝ. ΤΑΚΤ. ΕΣΟΔ. ΕΚΤΟΣ ΣΑΤΑ	62.700.908	67.178.575

- κτιριακή υποδομή-εξοπλισμός πληροφορικής-τεχνικός εξοπλισμός

Στην έδρα του νέου ΟΤΑ (Βαλύρα) υπάρχει κτίριο επιφάνειας 65 τμ. Ιδιόκτητο, το οποίο κάλυπτε τις ανάγκες της τέως κοινότητας. Φυσικό είναι η συγκεκριμένη κτιριακή υποδομή να μην καλύπτει τις ανάγκες του νέου δήμου.

Ο εξοπλισμός πληροφορικής περιορίζεται σε τέσσερα FAX, τα οποία μοιράζονται τα δημοτικά διαμερίσματα Βαλύρας, Ζερμπισίων, Κεφακλινού και Μαυρομάτι. Επιτακτική ανάγκη είναι η επάνδρωση του νέου δήμου Ιθώμης με σύγχρονο εξοπλισμό πληροφορικής, όπως Η/Υ, εκτυπωτή, Ploters για τη σωστή οργάνωση και λειτουργία του.

Η πρόταση κατανομής τεχνικού εξοπλισμού δίνει στο νέο δήμο, ένα λεωφορείο 30 θέσεων και ένα απορριματοφόρο. Από κοινού θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί, ο

διαμορφωτήρας και το ημιφορτηγό που δίνεται στο δήμο Ανδρούσας, στα πλαίσια της διαδημοτικής συνεργασίας.

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

• Οδικό δίκτυο

Το συνολικό μήκος του κύριου οδικού δικτύου , δηλαδή αυτό που συνδέει τα Δημοτικά Διαμερίσματα μεταξύ τους και με την έδρα είναι 28 χλμ. ασφαλτοστρωμένο.

Στο σύνολο του το δίκτυο χρειάζεται βελτίωση, επισκευή, διαπλατύνσεις. Όσον αφορά στο δευτερεύον οδικό δίκτυο του ΟΤΑ, δηλαδή αυτό που συνδέει τους οικισμούς με τα Δ.Δ. είναι 9 χλμ. Η αγροτική οδοποιία απαριθμεί 270 χλμ., ενώ οι δασικές οδοί απαριθμούν 70 χλμ.

Το δίκτυο (κύριο και δευτερεύον) είναι βατό κατά τους χειμκερινούς μήνες. Υπάρχει ένα τμήμα μήκους 7 χλμ., το οποίο παρουσιάζει παγετό το χειμώνα.

Η χρονική απόσταση των Δ.Δ. με την έδρα παρουσιάζει αποκλίσεις που κυμαίνονται από 3 λεπτά του Δ.Δ. Λάμπαινας, έως 75 λεπτά του Δ.Δ Ρευματίας.

• Ύδρευση-αποχέτευση

Η μέση ηλικία του δικτύου κυμαίνεται στα 23 χρόνια. Η κάλυψη του δικτύου κυμαίνεται σε ποσοστό 60-90% ανάλογα με το Δ.Δ. και παρουσιάζει απώλειες της τάξης του 10-20% κ;αθιστώντας επαρκή σε ορισμένες περιπτώσεις (Βα;λύρα, Αριστοδημείου), αλλά αναεπαρκή σε άλλες (Αρσινόη, Μαυροματίου) την ύδρευση. Η υδροληψία γίνεται κυρίως από πηγές και γεωτρήσεις. Συνολικά το δίκτυο ύδρευσης χρειάζεται επεκτάσεις και αντικαταστάσεις.

Η κάλυψη των υποδομών αποχέτευσης σε όλα τα Δ.Δ. γίνεται με βόθρους σε ποσοστό 100%. Υπάρχει σε ποσοστό 10% δίκτυο αποαχέτευσης ομβρίων στη Βαλύρα, μήκους 2 χλμ. Κύριος αποδέκτης των λυμάτων είναι οι ποταμοί.

- **Καθαριότητα (αποκομιδή-διάθεση απορριμμάτων)**

Η διαχείριση των απορριμμάτων γίνεται από τον Α.Σ. «ΣΑΜΑΡΙΝΑ», από ιδιώτη και από το Δήμο Μελιγαλά. Στα Δ.Δ. η περισυλλογή των απορριμμάτων γίνεται από απορριμματοφόρο ή ιδιώτη με τακτικότητα μία φορά την εβδομάδα.

Ο τρόπος αποθήκευσης γίνεται με κάδους, αλλά και σακούλες και ο τρόπος διάθεσης είναι κυρίως σε χώρους ημιελεγχόμενης διάθεσης απορριμμάτων.

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

1. ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΥ

Ο Δήμος Μεσσήνης αποτελείται από τους κάτωθι Ο.Τ.Α. :

1. Δ. Μεσσήνης
2. Κ. Αβραμιού με τον οικισμό Δρακονερίου
3. Κ. Αναλήψεως
4. Κ. Βέλικας με τους οικισμούς Λούτσου και Φιλλιπάκη
5. Κ. Κατρερολίου με τον οικισμό Μοσχορίου
6. Κ. Λευκοχώρας
7. Κ. Λυκότραφου με τον οικισμό Μυρτοποταμιάς
8. Κ. Μαδένης
9. Κ. Μαυροματίου Παμίσου
10. Κ. Νεοπχωρίου Αριστομένου
11. Κ. Πιλαλίστρας
12. Κ. Πιπερίτσας
13. Κ. Σπιταλίου
14. Κ. Τριοδίου

- Έδρα του νέου Δήμου είναι η Μεσσήνη, είναι ο δεύτερος σε πληθυσμό Δήμος στο Νομό Μεσσηνίας, αποτελεί διοικητικό και οικονομικό κέντρο της ομώνυμης επαρχίας ενώ απέχει μόλις 10 χλμ. από την πόλη της Καλαμάτας.
- Ο **συνολικός πληθυσμός** του νέου Δήμου με βάση την απογραφή του 1991 ανέρχεται στους 10.493 κατοίκους και καλύπτει έκταση 84.602 στρέμματα.
- Υπολογίζεται κατ' εκτίμηση ότι οι **μόνιμοι κάτοικοι** σήμερα είναι 11.000 και ο **πληθυσμός σε περιόδους αιχμής** είναι 16.100.

Παρατηρείται αύξηση της κίνησης του πληθυσμού της τάξης του 45% τους καλοκαιρινούς μήνες.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

2.1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

- Ο **οικονομικά ενεργός πληθυσμός** του Δήμου απαριθμεί 6.000 άτομα, από αυτά 5.350 απασχολούνται στους τρεις βασικούς τομείς παραγωγής ενώ τα υπόλοιπα 650 θεωρούνται **άνεργοι** (μεγάλο ποσοστό ανεργίας 11%).

Πίνακας 1

ΤΟΜΕΙΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
Πρωτογενής	5.000	-
Δευτερογενής	250	23
Τριτογενής	100	30

Πηγή Τεχνικό Δελτίο

- Η οικονομία της περιοχής, όπως δείχνουν και τα δημογραφικά στοιχεία, βασίζεται κυρίως στην αγροτική παραγωγή με κυριότερες καλλιέργειες την ελιά, την σταφίδα, τα σύκα και τα εσπεριδοειδή.

Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού ασχολείται με την αγροτική παραγωγή.

2.2. ΕΣΟΔΑ - ΕΞΟΔΑ

Πίνακας 2

	1995 προϋπολ. (εκ.)	1996 προϋπολ. (εκ.)	1997 προϋπολ. (εκ.)
ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	543,053	643,124	706,647
ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	2,72	2,515	1,67
ΕΞΟΔΑ	47,504	58,586	273,906

Πηγή : Τεχνικό Δελτίο

3. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

3.1. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Ο Ο.Τ.Α. απασχολεί συνολικά σαράντα εννέα (49) άτομα από τα οποία τέσσερα (4) είναι Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης, ένα (1) είναι Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, τριάντα ένα (31) είναι Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και δέκα τρία (13) είναι Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης.

Από αυτά απασχολούνται στην έδρα του Δήμου τριάντα επτά (37) άτομα.

3.2. ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Ο Δήμος διαθέτει δύο (2) FAX, τέσσερις (4) Η/Υ, έναν (1) Εκτυπωτή και δύο (2) συσκευές Modem.

Όσον αφορά το λογισμικό αυτό περιορίζεται σε πρόγραμμα Δημοτολογίου.

3.3. ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Ο Τεχνικός Εξοπλισμός του Δήμου αποτελείται από : Δύο (2) απορριμματοφόρα οχήματα τύπου μήλου μικρά, ένα πλυντήριο κάδων, ένα σάρωθρο, ένα φορτηγό αυτοκίνητο μεγάλο, ένα ημιφορτηγό, ένα υδροφόρο όχημα, ένα λεωφορείο μεγάλο, ένα φορτωτή - εκσκαφέα και ένα γερανό καλαθοφόρο.

4. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

4.1. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ, ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ

Στην έδρα του Ο.Τ.Α. λειτουργούν οι παρακάτω υπηρεσίες :

- Κατάστημα Δ.Ε.Η. - Ο.Τ.Ε.
- Κατάστημα Ε.Λ.Τ.Α. - Δ.Ο.Υ.
- Ειρηνοδικείο
- Αστυνομία
- Δασαρχείο
- Αγρονομείο
- Πέντε (5) Τράπεζες
- Έξι (6) Συμβολαιογραφεία
- Πολεοδομικό Γραφείο (έχει εγκριθεί η σύστασή του αλλά δεν λειτουργεί λόγω έλλειψης προσωπικού).

Επίσης στο Δ.Δ. Βελίκας λειτουργεί ένα κατάστημα Ο.Τ.Ε.

4.2. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Στην ευρύτερη περιοχή του Ο.Τ.Α. λειτουργούν :

- Κέντρο Υγείας
- Πέντε (5) Αγροτικά Ιατρεία
- Κτηνιατρείο
- Τρεις (3) Παιδικοί Σταθμοί
- Δύο (2) Πνευματικά Κέντρα
- Μία (1) Βιβλιοθήκη
- Τέσσερα (4) Γήπεδα Ποδοσφαίρου
- Ένα (1) Γήπεδο Τέννις
- Ένα κλειστό Γυμναστήριο
- Ένα στίβο 400 μ.

4.3. ΚΙΝΗΤΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Οι κινητές υπηρεσίες του Δήμου είναι :

- Ταχυδρομείο
- Ιατρική Περίθαλψη
- Βιβλιοθήκη

Άλλες υπηρεσίες είναι :

- Δύο (2) Τοπικοί Ραδιοφωνικοί Σταθμοί
- Κατασκήνωση Παιδιών
- Παλαιό Αεροδρόμιο
- Δέκα (10) Αγροτικοί Συνεταιρισμοί

4.4. ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στο Δήμο λειτουργούν τα ακόλουθα εκπαιδευτικά ιδρύματα :

- Έξι (6) Νηπιαγωγεία
- Δέκα (10) Δημοτικά Σχολεία
- Δύο (2) Γυμνάσια
- Δύο (2) Λύκεια

Υπάρχουν συνολικά έξι (6) σχολικές υποδομές οι οποίες δεν λειτουργούν στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου.

5. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

5.1. ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

- Το **συνολικό μήκος** του κυρίου οδικού δικτύου είναι 70 χλμ. και διακρίνεται σε Εθνική οδό (10 χλμ.), Επαρχιακή οδό (23 χλμ.) και Κοινοτική οδό (37 χλμ.)
- Το συνολικό μήκος του ασφαλτοστρωμένου κυρίου οδικού δικτύου είναι 67 χλμ.

Η Κοινοτική οδός χρειάζεται επισκευή.

Βελτίωση επαρχιακής οδοποιίας με ταυτόχρονη διαπλάτυνσή της.

Διαπλάτυνση και σήμανση κοινοτικών δρόμων.

Κατασκευή περιφερειακού δρόμου σύνδεσης κοινοτήτων.

5.2. ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ

- Η συνολική έκταση του δικτύου ύδρευσης είναι 137,1 χλμ. Το 28% (38,9 χλμ.) είναι κατασκευασμένο από αμιαντοσιμέντο και θεωρείται επιβλαβές για την δημόσια υγεία (καρκινοπάθειες) ενώ το υπόλοιπο ποσοστό είναι κατασκευασμένο από πλαστικό (98,2 χλμ.)
- Η **μέση ηλικία** του δικτύου κυμαίνεται περίπου στα 20 χρόνια, παρουσιάζοντας μεγάλες ηλικιακές διακυμάνσεις.
- Η **κάλυψη** του δικτύου κυμαίνεται από 70% - 100% παρουσιάζοντας **απώλειες** σε ποσοστό 15% με 20%.
- Σε όλες τις παροχές υπάρχουν **υδρομετρητές**.
- **Τοπογραφικό διάγραμμα** διαθέτει μόνο το Δ.Δ. Μεσσήνης.
- Τα Δ.Δ. Μεσσήνης, Μαυροματίου Παρίσου, Νεοχωρίου Αριστομένους, Πιπερίτσας δεν υδροδοτούνται με κοινό δίκτυο.
- Η **υδροληψία** γίνεται κυρίως από πηγές και γεωτρήσεις με εξαίρεση τα Δ.Δ. Αβραμιού, Αναλύψεως, Μαδένης, Μαυροματίου Παρίσου, Σπιταλίου τα οποία υδροδοτούνται μόνο από πηγές ενώ το Δ.Δ. Μεσσήνης υδροδοτείται μόνο από γεωτρήσεις.

Πίνακας 3

Δ.Δ	Έκταση (χλμ.)			Ηλικία (έτη)	Απώλειες (%)	Κάλυψη (%)	Επάρκεια (N/O)
	Αμιαντ.	Πλαστικό	Χάλυβας				
ΜΕΣΣΗΝΗΣ	-	43	-	9	5	80	N

ΑΒΡΑΜΙΟΥ	5,50	1	-	33	10	100	Ο
ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ	-	14	-	10	20	70	Ν
ΒΕΛΙΚΑΣ	15	15	-	28	0	100	Ν
ΚΑΡΤΕΡΟΛΙΟΥ	3	3,5	-	8	20	100	Ο
ΛΕΥΚΟΧΩΡΑΣ	1,50	3	-	37	20	90	Ν
ΛΥΚΟΤΡΑΦΟΥ	-	-	-	37	20	90	Ο
ΜΑΔΕΝΗΣ	0,2	3,30	-	6	10	90	Ο
ΜΑΥΡΟΜΑΤΙΟΥ ΠΑΜΙΣΟΥ	-	4	-	30	10	90	Ν
ΝΟΕΧΩΡΙΟΥ ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	0,70	4,20	-	15	15	70	Ν
ΠΙΛΑΛΙΣΤΡΑΣ	4	-	-	35	15	90	Ο
ΠΙΠΕΡΙΤΣΑΣ	7	1,5	-	33	40	90	Ν
ΣΠΙΤΑΛΙΟΥ	1	3	-	6	5	100	Ο
ΤΡΙΟΔΙΟΥ	1	0,2	-	33	25	90	Ν

Πηγή : Τεχνικό Δελτίο

Σε όλα τα Δ.Δ. το δίκτυο χρειάζεται αντικατάσταση και επέκταση.

5.3. ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ

- Η κάλυψη των υποδομών αποχέτευσης σε όλα τα Δ.Δ. γίνεται με βόθρους σε ποσοστό 100% με εξαίρεση το Δ.Δ. Μεσσήνης όπου το ποσοστό κάλυψης ανέρχεται σε ποσοστό 80% .
- Στο Δ.Δ. Μεσσήνης υπάρχει ολοκληρωμένο δίκτυο αποχέτευσης το οποίο διακρίνεται σε παντοροϊκό με ποσοστό κάλυψης 50% και σε χωριστικό με το ίδιο ποσοστό κάλυψης και βρίσκεται στη φάση της ολοκλήρωσης. Ο Κεντρικός Αποχετευτικός Αγωγός καλύπτει ποσοστό 20% και έχει μήκος 17 χλμ. ενώ ο Αγωγός Ομβρίων καλύπτει ποσοστό 25% και έχει μήκος 20 χλμ.
- Αγωγό Ομβρίων διαθέτουν επίσης τα Δ.Δ. Αβραμίου, Βελίκας, Μαυροματίου Παμίσου και Νεοχωρίου Αριστομένους.
- Τοπογραφικό διάγραμμα δικτύου αποχέτευσης διαθέτει μόνο το Δ.Δ. Μεσσήνης.
- Κύριος αποδέκτης των λυμάτων για το Δ.Δ. Μεσσήνης είναι η ανοικτή θάλασσα και ο Βιολογικός Καθαρισμός της Καλαμάτας, για τα Δ.Δ. Βελίκας και Λυκότραφου κύριος αποδέκτης είναι ο ποταμός / χείμαρος ενώ στα υπόλοιπα Δ.Δ. γίνεται επιφανειακή διάθεση.

5.4. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

- Η διαχείριση των απορριμμάτων της ευρύτερης περιοχής του Ο.Τ.Α. γίνεται από τρεις διαφορετικούς φορείς :
 - α) Δήμος Μεσσήνης
 - β) Ιδιώτες
 - γ) Αναπτυξιακός Σύνδεσμος «Σαμαρίνα»
- Η προσωρινή αποθήκευση και αποκομιδή των απορριμμάτων στα Δ.Δ. Μεσσήνης, Καρτερολίου, Σπιταλίου και Τριοδίου γίνεται με σύστημα κάδων - απορριμματοφόρων. Στα Δ.Δ. Λυκότραφου, Μαδένης και Νεοχωρίου Αριστομένους η αποκομιδή γίνεται από Ιδιώτη ενώ στα υπόλοιπα Δ.Δ. δεν εκτελούνται εργασίες αποκομιδής.
- Η τακτικότητα αποκομιδής σε όλα τα Δ.Δ. γίνεται 1 φορά / εβδομάδα ενώ στο Δ.Δ. Μεσσήνης 5 φορές / εβδομάδα.

- Η **διάθεση** των απορριμμάτων για τα Δ.Δ. Μεσσήνης, Σπιταλίου και Τριοδίου γίνεται σε ένα χώρο ημιελεγχόμενο ενώ για τα υπόλοιπα Δ.Δ. η διάθεση γίνεται σε χώρους ανεξέλεγκτους.

6. ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

6.1 ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Στην έδρα του Δήμου έχουν συσταθεί οι παρακάτω επιχειρήσεις :

1. **Δ.Ε.Α.ΔΗ.Μ.** : Η Αναπτυξιακή Εταιρεία Ανάπτυξης Δήμου Μεσσήνης ιδρύθηκε το 1988 και απασχολεί δύο άτομα. Σκοπός της είναι η οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της πόλης και της ευρύτερης περιοχής και ειδικότερα η ανάπτυξη του Κεντρικού Πάρκου και της Δημοτικής Αγοράς.
2. **Δ.Ε.Υ.Α.Μ.** : Η Αναπτυξιακή Εταιρεία Ύδρευσης - Αποχέτευσης Μεσσήνης έχει συσταθεί αλλά δεν έχει ολοκληρωθεί.

6.2. ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Στα όρια του νέου Δήμου λειτουργούν πέντε (5) Νομικά Πρόσωπα και απασχολούνται σ' αυτά δύο (2) άτομα, ένα Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης και ένα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα είναι :

1. Πνευματικό Κέντρο Δήμου Μεσσήνης.
2. Δημοτική Φιλαρμονική - Δημοτικός Χορευτικός Όμιλος Μεσσήνης.
3. Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Μεσσήνης.
4. Δημοτική Βιβλιοθήκη Δήμου Μεσσήνης.
5. Σχολική Επιτροπή Δημοτικού Σχολείου Βέλικας.

6.3. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Στο Δ.Δ. Μεσσήνης εδρεύει το Σ.Π. 5^{ης} Εδαφικής Περιφέρειας, αποτελείται από τα Δ.Δ. του νέου Δήμου και επιπλέον από τα Δ.Δ. Εύας και Καλαμαρά. Απασχολεί δύο άτομα, ένα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και ένα Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης.

Ο Εξοπλισμός Πληροφορικής του φορέα περιλαμβάνει ένα FAX, έναν Η/Υ και έναν Εκτυπωτή ενώ ο Τεχνικός Εξοπλισμός περιορίζεται σε ένα Γκρέιντερ.

Ο φορέας εκτελεί τρία έργα με προϋπολογισμό πάνω από 50 εκ., τα δύο πρώτα χρηματοδοτούνται από το Ε.Α.Π.Τ.Α. II ενώ το δεύτερο από ίδιους Πόρους. Αυτά είναι :

1. Διακοινοτική οδοποιία
2. Αναπλάσεις παραλιών Ανάληψης - Βέλικας
3. Διαμόρφωση πλατιών και παιδικών χαρών

7. ΕΡΓΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΚΤΕΛΕΙ Ο Ο.Τ.Α.

Τα έργα τα οποία εκτελεί ο Δήμος με συνολικό προϋπολογισμό πάνω από 50 εκ. και δεν έχουν ολοκληρωθεί είναι :

1. «Διαμόρφωση χώρων παραλίας Μπούκας» με Προϋπολογισμό 80 εκ.
2. «Πράξη εφαρμογής Μεσσήνης - Μπούκας» με Προϋπολογισμό 50 εκ.
3. «Κατασκευή περιφερειακού δρόμου Μεσσήνης - Μελιγαλά» με Προϋπολογισμό 150 εκ.
4. «Επισκευή επαγγελματικού Λυκείου Μεσσήνης» με Προϋπολογισμό 100 εκ.

Τα παραπάνω έργα πραγματοποιούνται στην έδρα του Δήμου, τα τρία πρώτα χρηματοδοτούνται από το Ε.Α.Π.Τ.Α. II ενώ το τελευταίο από το Υπουργείο Παιδείας.

8. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ ΕΡΓΑ

Τα έργα που έχουν προταθεί από το Δήμο είναι τα παρακάτω :

Έργα Πρώτης Προτεραιότητας

Κατηγορία 1^η : Διοικητική υποδομή, εκσυγχρονισμός των νέων Ο.Τ.Α. και μηχανολογικός εξοπλισμός.

1. Κατασκευή Δημαρχείου Δ. Μεσσήνης (προϋπολ. 780 εκ.).
2. Κατασκευή - επίσκευή Δ. καταστημάτων των Δ.Δ. Δήμου Μεσσήνης (προϋπολ. 32 εκ.).

Κατηγορία 2^η : Διακοινοτικά έργα συγκοινωνιακής επικοινωνίας.

3. Βελτίωση πρωτεύοντος οδικού δικτύου Δ. Μεσσήνης (προϋπολ. 230 εκ.).
4. Βελτίωση εθνικής οδού Καλαμάτας - Πύλου από Μεσσήνη προς Βελίκα Δ. Μεσσήνης (προϋπολ. 145 εκ.).
5. Βελτίωση 8^{ης} επαρχιακής οδού από Μεσσήνη προς Αβραμιού, Αριστομένη, Χορέυτρα, Κεφαλόβρυσσ, όριο Δ. Αριστομένη (προϋπολ. 725 εκ.).
6. Νέες χαράξεις δρόμων Δ. Μεσσήνης (προϋπολ. 565 εκ.).
7. Βελτίωση δευτερεύοντος οδικού δικτύου Δ. Μεσσήνης (προϋπολ. 570 εκ.).

Έργα Δεύτερης Προτεραιότητας

Κατηγορία 3^η : Κατασκευή - Βελτίωση έργων ύδρευσης και προστασίας περιβάλλοντος.

8. Αντικατάσταση - Επέκταση δικτύων ύδρευσης Δ.Δ. Δήμου Μεσσήνης (προϋπολ. 650 εκ.).
9. Μελέτη - Επέκτασης δικτύων ύδρευσης Δ.Δ. Δήμου Μεσσήνης (προϋπολ. 50 εκ.).
10. Μελέτη εσωτερικού δικτύου στο νέο Δήμο Μεσσήνης (προϋπολ. 50 εκ.).
11. Κατασκευή Χ.Υ.Τ.Α. (προϋπολ. 700εκ.).
12. Αποκατάσταση χώρου απόρριψης σκουπιδιών (προϋπολ. 70 εκ.).

Κατηγορία 4^η : Υποδομές εκπαίδευσης.

13. Ίδρυση - Κατασκευή Ι.Ε.Κ. Δήμου Μεσσήνης (προϋπολ. 115 εκ.).
14. Αναβάθμιση δημοτικού σχολείου Αβραμιού (προϋπολ. 26,5 εκ.).
15. Ίδρυση νηπιαγωγείου στην Ανάληψη - Λυκότροφο (προϋπολ. 30 εκ.).

Κατηγορία 5^η : Βελτίωση και συμπλήρωση κοινωνικού εξοπλισμού.

16. Εξοπλισμός Κ.Α.Π.Η. (προϋπολ. 10 εκ.).
17. Δημιουργία παιδικού σταθμού Καρτερολίου (προϋπολ. 25 εκ.).

Κατηγορία 6^η : Βελτίωση και συμπλήρωση της πολιτιστικής υποδομής.

18. Πολιτιστικές υποδομές Δήμου Μεσσήνης (προϋπολ. 110 εκ.).

Κατηγορία 7^η : Βελτίωση και συμπλήρωση της αθλητικής υποδομής.

19. Ανάπτυξη αθλητικών υποδομών στο νέο Δήμο (προϋπολ. 95 εκ.).

20. Μελέτη αθλητικού κέντρου Μεσσήνης (προϋπολ. 15 εκ.).

Κατηγορία 8^η : Βελτίωση και συμπλήρωση των διακοινοτικών έργων που αφορούν πολεοδομικό σχεδιασμό, αναπλάσεις, αισθητικές παρεμβάσεις.

21. Μελέτη πολεοδόμησης του νέου Δήμου Μεσσήνης (προϋπολ. 20 εκ.).

Έργα Τρίτης Προτεραιότητας

Κατηγορία 8^η

22. Αναπλάσεις του Δήμου Μεσσήνης (προϋπολ. 47 εκ.).

23. Μελέτη ανάπλασης πόλης Μεσσήνης (προϋπολ. 20 εκ.).

24. Α) Μελέτη ανάπτυξης για την παραλία του νέου Δήμου.

Β) Μελέτη βιολογικού πάρκου (NATURA) με συνολικό προϋπολ. 40 εκ.

25. Μελέτη κατασκευής φράγματος στο ποταμό Βέλικα (προϋπολ. 50 εκ.).

26. Ολοκλήρωση δρόμου στο Νεοχώρι Αριστομένους από αποστηρωτήριο προς τον Άγιο Ιωάννη (προϋπολ. 25 εκ.).

1.2 Οι απόψεις των ΟΤΑ της περιοχής

ΔΗΜΟΣ ΘΟΥΡΙΑΣ

Ένας από τους όμορους Δήμους περί τον ποταμό Πάμισο είναι ο Δήμος Θουρίας. Ο Δήμος Θουρίας με πληθυσμό 3.575 προήλθε από την συνένωση των παρακάτω κοινοτήτων :

1. Κ. Θουρίας
2. Κ. Αιθαίας
3. Κ. Άμφειας
4. Κ. Άνθειας
5. Κ. Μικρομάνης
13. Κ. Πολιανής

Τα κύρια προβλήματα που αντιμετώπισε ο Δήμος μετά τη συνένωση είναι η μηχανογράφηση, η έλλειψη τεχνικού και εργατικού προσωπικού, η ύδρευση – αποχέτευση, η δημοτική και αγροτική οδοποιία και τα μπαζωμένα ράμματα.

Ο Δήμαρχος μαζί με τους συνεργάτες του και το υπάρχον προσωπικό προσπάθησε να βρει λύσεις στα προβλήματα αυτά, κάτι στο οποίο στα 3.5 χρόνια της δημαρχίας του έχει καταφέρει σε μεγάλο βαθμό.

Για το πρόβλημα της μηχανοργάνωσης ευθύνεται η εταιρεία που ανέλαβε να πραγματοποιήσει την προμήθεια και την εφαρμογή των προγραμμάτων,

Όσον αφορά το πρόβλημα του προσωπικού έγιναν προκηρύξεις μέσω ΑΣΕΠ και το υπάρχον προσωπικό εκπαιδεύτηκε για την χρήση Η/Υ μέσω της εταιρείας αλλά και από ειδικό πρόγραμμα του Δημάρχου.

Το πρόβλημα της ύδρευσης λύθηκε αντικαθιστώντας όλα τα παπαλαιωμένα δίκτυα των δημοτικών διαμερισμάτων με καινούρια. Δεν έχει δοθεί οριστική λύση για το πρόβλημα της αποχέτευσης όμβριων αν και γίνονται προσπάθειες. Όσο για το πρόβλημα της αποχέτευσης λυμάτων έγινε μια διαδημοτική συνεργασία με τους Δήμους Άριος και Αρφαρών για τη σύνταξη μελέτης και τη διάθεση των λυμάτων αποχέτευσης στο Βιολογικό Καθαρισμό Καλαμάτας.

Όσον αφορά το πρόβλημα της οδοποιία αυτό έχει εξαλειφθεί πλήρως. Ο Δήμος Θουρίας ασφαλτόστρωσε τους δημοτικούς δρόμους και τσιμεντόστρωσε τους αγροτικούς. Τα μπαζωμένα ρέματα καθαρίστηκαν και δημιουργήθηκαν τοίχοι αντιστήριξης.

Όλα τα παραπάνω έργα δημιουργήθηκαν με χρήματα από το ΕΠΤΑ, τη ΣΑΤΑ και από ίδιους πόρους.

Χαρακτηριστικό τοπίο της περιοχής είναι το χωριό Πολιανή, το οποίο είναι η γενέτειρα του Παπαφλέσσα και εκεί βρίσκεται και το σπίτι του. Το τοπικό προϊόν είναι τα μήλα. Επίσης κάτι που δεν γνωρίζει ο κόσμος είναι οι αρχαιολογικοί χώροι (τάφοι) που υπάρχουν. Οι αρχαιολογικοί αυτοί χώροι βρίσκονται στο δημοτικό διαμέρισμα Άνθειας. Εκεί ανακάλυψαν την αρχαία Θουρία στην περιοχή Βαθύλιμο Άνθειας. Οι αρχαιολόγοι έχουν εντοπίσει 15 λαξευτούς τάφους και έναν ηγεμονικό, των οποίων τα πολύτιμα αντικείμενα εκτίθενται στο Μπενάκειο Μουσείο Καλαμάτας και στην Αρχαία Ολυμπία.

Ακόμη υπάρχουν Ρωμαϊκά Λουτρά, πολλές βυζαντινές μονές όπως η Μονή Ελληνικών του 10^{ου} αιώνα, η οποία είναι κτισμένη με πέτρες από το τοίχος της αρχαίας Θουρίας, το Μοναστήρι της Μέγιστης Λαύρας του 14^{ου} αιώνα στη Μικρομάνη και ο ναός του Αϊ- Γιώργη στην Άμφεια.

Ο Δήμος Θουρίας ένταξε το σπίτι του Παπαφλέσσα στο πρόγραμμα αναστήλωσης μνημείων αλλά δεν έχει καταφέρει να το αξιοποιήσει λόγω μιας διαμάχης ανάμεσα σε δύο οικογένειες που ερίζουν για την καταγωγή του. Για τα άλλα μνημεία δεν έχει καταφέρει να τα αξιοποιήσει και να τα αναδείξει γιατί χρειάζονται πόροι οι οποίοι δεν υπάρχουν. Επίσης οι αρχαιολογικοί χώροι είναι αφημένοι στην τύχη τους και έρμαιο των λαθροανασκαφών, λόγω της μεγάλης έκτασης της περιοχής και το οποίο είναι παράπονο του Δημάρχου αλλά και των κατοίκων της περιοχής.

Ο Δήμος Θουρίας συμμετέχει ενεργά σε διαδημοτικές συνεργασίες. Έχει συνεργαστεί με τους Δήμους Άριος και Αρφαρών για την κοινή αποκομιδή και διάθεση των απορριμμάτων. Επίσης με τους ίδιους δήμους συνεργάζεται στο έργο για την αποχέτευση λυμάτων και οργανώνουν διαδημοτικές πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις. Μια άλλη συνεργασία που συμμετέχει ο Δήμος είναι για το έργο της κοινής υγιεινής ταφής ΧΥΤΑ που εντάσσεται στο ΠΕΠ. Σ' αυτό το έργο συμμετέχουν άλλοι εννέα Δήμοι οι οποίοι είναι :

- ο Δήμος Άριος
- ο Δήμος Μελιγαλάς
- ο Δήμος Μεσσήνης
- ο Δήμος Καλαμάτας
- ο Δήμος Λευκτρων
- ο Δήμος Αρφαρών
- ο Δήμος Ανδρούσας
- ο Δήμος Πεταλιδίου και
- ο Δήμος Αβίας

Στην περιφέρεια του Δήμου Θουρίας ανήκει και ο ποταμός Άρις, ο οποίος αρδεύει μεγάλο κομμάτι της περιοχής. Έχει δημιουργηθεί ένας σύνδεσμος ύδρευσης που διοχετεύει νερό στους Δήμους Αρφαρών, Άριος, Θουρίας, Καλαμάτας, Μεσσήνης και Αβίας.

Κατά την άποψη του Δημάρχου κ. Σκαλαίου ο ποταμός Πάμισος θα μπορούσε να αξιοποιηθεί μόνο στις πηγές του που βρίσκονται στον Άγιο Φλώρο καθώς και στο πλάτωμα που δημιουργείται στην περιοχή του Δήμου Άριος. Επίσης ο ποταμός Πάμισος στις πηγές του έχει νούφαρα κάτι που παρόλο την οικολογική καταστροφή εκπέμπει ακόμα μια εξαιρετική ομορφιά.

Τέλος τοπικό προϊόν του Δήμου Θουρίας είναι η αγκινάρα όπου κάθε χρόνο πραγματοποιείται και φεστιβάλ αγκινάρας.

ΔΗΜΟΣ ΑΡΦΑΡΩΝ

Άλλος ένας από τους όμορους δήμους περί τον ποταμό Πάμισο είναι και ο Δήμος Αρφαρών. Ο Δήμος Αρφαρών έχει πληθυσμό 3.081 και αποτελείται από τις πρώην κοινότητες:

- Κ. Αρφαρών
- Κ. Αγίου Φλώρου
- Κ. Άγριλου
- Κ. Βελανιδιάς
- Κ. Βρωμόβρυσης
- Κ. Πηδήματος
- Κ. Πλατέως
- Κ. Σταματινού

Τα κύρια προβλήματα που αντιμετώπισε ο Δήμος Αρφαρών μετά την συνένωση κατά τον δήμαρχο κ. Αργυράκη είναι τα έργα υποδομής και παροχής υπηρεσιών, η οδοποιία, η καθαριότητα και το πρόβλημα της αποχέτευσης.

Το πρόβλημα της αποχέτευσης έχει οριστικά λυθεί αφού αντικαταστάθηκαν όλοι οι αγωγοί και υπάρχει επάρκεια του πόσιμου νερού. Στην οδοποιία έχουν γίνει αρκετές παρεμβάσεις, υπάρχει μόνο ένα μικρό πρόβλημα στο αγροτικό δίκτυο που χρειάζεται συνέχεια βελτίωση και επέκταση.

Το θέμα της καθαριότητας αντιμετωπίζεται σε συνεργασία με τους δήμους Θουρίας και Άριος. Το πρόβλημα όμως που υφίσταται εδώ είναι ότι η ΧΥΤΑ δεν λειτουργεί, με αποτέλεσμα να γίνεται μία πρόσκαιρη και ευκαιριακή χρήση. Πάντως ο Δήμος Αρφαρών βρίσκεται σε φάση αναζήτησης κατάλληλου χώρου διάθεσης.

Όσον αφορά την αποχέτευση γίνεται μελέτη και έχει ζητηθεί από την περιφέρεια να το εντάξουν σε κάποιο χρηματοδοτικό πλαίσιο, γιατί είναι ένα τεράστιο έργο, υψηλής δαπάνης το οποίο θα ωφελήσει όλους τους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής. Ο Δήμαρχος Αρφαρών έχει κάνει πρόταση να συνδράμουν στο έργο αυτό και άλλοι δήμοι προκειμένου να επιτευχθεί.

Ο Δήμος Αρφαρών έχει κάνει σχέδια τα οποία τα υλοποιεί κιάλας για την ανάπτυξη και ανάδειξη περιοχών φυσικού κάλλους. Αυτό το έργο ξεκινάει με την ανάπτυξη της κεντρικής πλατείας των Αρφαρών και θα προχωρήσει και στα υπόλοιπα δημοτικά διαμερίσματα.

Ο Δήμαρχος Αρφαρών κατάφερε να αξιοποιήσει και να ανάπτυξη το χώρο των πηγών του ποταμού Παμίσου που βρίσκονται στο δημοτικό διαμέρισμα Άγιος Φλώρος, καθώς και του ποταμού Άριος στο δημοτικό διαμέρισμα στο Πήδημα. Για το έργο στον Άγιο Φλώρο έχει γίνει μελέτη που χρηματοδοτείται από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μεσσηνίας και αφορά την ανάπτυξη και ανάπτυξη των πηγών του ποταμού Πάμισου.

Το μεγάλο παράπονο του Δημάρχου κ. Αργυράκης είναι ότι η διαδικασία καθαρισμού του ποταμού ξεκινάει από την θάλασσα και φτάνει μέχρι το Φράγμα του Δήμου Άριος. Από το Φράγμα έως και τις πηγές παραμένει ακαθάριστο με αποτέλεσμα να γίνεται εστία μόλυνσης και να υπάρχει μεγάλος κίνδυνος να πλημμυρίσουν τα κτήματα κατά την διάρκεια του χειμώνα. "Απειλούμενος" μεταφορικά ο Δήμος Αρφαρών από τις δύο παραπάνω αρνητικές επιπτώσεις καθαρίζει το ποτάμι με δικά του έσοδα παρόλο που είναι αρκετά περιορισμένα. Όχι μόνο προτείνει αλλά και απαιτεί από τους αρμόδιους φορείς να δώσουν περισσότερα κονδύλια καθώς επίσης και να επιχειρηθεί διαδημοτική συνεργασία μεταξύ των όμορων Δήμων περί τον ποταμό Πάμισο.

Ο Δήμαρχος Αρφαρών και οι συνεργάτες του προτείνουν για τον ποταμό Πάμισο, ο καθαρισμός να είναι συνεχής και να προστατεύεται. Επίσης στις πηγές του Παμίσου υπάρχει και ένας αρχαιολογικός χώρος όπου εκεί βρίσκεται ο Ναός του Παμίσου, καθώς επίσης και μία ιαματική πηγή. Μέχρι τώρα οι χώροι δεν έχουν αξιοποιηθεί, γίνονται όμως προσπάθειες για το σκοπό αυτό.

Σημαντικό δημιούργημα του Δήμου είναι μία έκταση 15 στρεμμάτων στο δημοτικό διαμέρισμα Πήδημα όπου βρίσκεται δίπλα στις πηγές του ποταμού Άρι. Στην ίδια ακριβώς τοποθεσία βρίσκεται ένα παλιό νταμάρι και ένα παλιό κάστρο. Ο συνδυασμός και των τριών αυτών στοιχείων θα μπορούσε να έχει πολλά θετικά. Ήδη έχουν γίνει κάποιες προσπάθειες ανάδειξης της περιοχής με χρήματα του Δήμου όμως δεν υπάρχει η οικονομική δυνατότητα για κάτι περισσότερο. Για το λόγο αυτό χρήζει αναγκαία η παρέμβαση και η υποστήριξη από κρατικούς φορείς.

Τέλος, αυτό που δεν πρέπει να παραλείψουμε είναι η απεριόραπτη φυσική ομορφιά ενός μεγάλου ορεινού όγκου, όπου είναι οι "Παρυφές του Ταυγέτου. Είναι ένα κομμάτι που έχει μεγάλες προοπτικές ανάπτυξης όπως να κατασκευασθούν καταλύματα, να σχεδιασθούν ορειβατικά μονοπάτια και να γίνει έτσι πόρος έλξης τουριστών.

Με λίγα λόγια παρατηρούμε ότι ο Δήμος Αρφαρών είναι πλούσιος σε περιοχές αξιοθαύμαστου φυσικού κάλους αλλά και ιστορικής σημασίας, οι προοπτικές όμως ανάδειξής τους δεν εξαρτάται μόνο από το Δήμο αλλά και πολλούς άλλους αρμόδιους φορείς.

ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ

Ο Δήμος Ανδρούσας όπως αναφέραμε αποτελείται από οκτώ (8) κοινότητες και έχει πληθυσμό 3.158 κατοίκους.

Σύμφωνα με τον Δήμαρχο, τον κ. Γεώργιο Κρουστούρη σε πρώτη προτεραιότητα τίθεται ο τίθεται ο όρος "ΑΝΘΡΩΠΟΣ". Είναι υπέρ του θεσμού του "ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ", γιατί βλέπει πολλά θετικά αποτελέσματα μέσα στο χρονικό διάστημα που έχει τεθεί σε εφαρμογή, βλέπει όμως και ατέλειες οι οποίες όμως με καλή θέληση και υποστήριξη μπορούν να βελτιωθούν.

Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετώπισε ο Δήμος και το οποίο υφίσταται μεν αλλά έχει περιορισθεί, είναι η έλλειψη διοικητικού προσωπικού. Οι κοινοτικοί υπάλληλοι δεν μπορούσαν να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις του νεοσύστατου Δήμου. Μερική λύση έδωσαν οι Καποδιστριακοί υπάλληλοι. Οριστική λύση στο πρόβλημα έρχεται να δώσει η πρόβλεψη θέσεων στον ΟΕΥ, στο τριετές πρόγραμμα 2002-2004.

Στον Δήμο παρατηρείται πολύ μικρό ποσοστό ανεργίας και αυτό οφείλεται καθαρά στο γεγονός ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των κατοίκων ασχολείται με τον πρωτογενή τομέα.

Στο Δήμο Ανδρούσας υπάρχει ένα σχολικό συγκρότημα και αυτό εκτός της έδρας του Δήμου. Οι μαθητές μεταφέρονται με λεωφορείο που ανήκει στον Δήμο και το οποίο χρησιμοποιείται για πολλές άλλες δραστηριότητες, όπως:

- για τις σχολικές εκδρομές
- για εκδρομές τα σαββατοκύριακα
- το καλοκαίρι υπάρχει ένα πρόγραμμα "Γνωρίζουμε τον τόπο μας" όπου όλοι οι δημότες έχουν το δικαίωμα να λάβουν μέρος σε εκδρομές που οργανώνει ο Δήμος
- επίσης κάθε καλοκαίρι το λεωφορείο είναι στη διάθεση για 20 μέρες για κάθε δημοτικό διαμέρισμα για να κάνουν μπάνια

Και όλα αυτά παρέχονται στους δημότες εντελώς δωρεάν.

Σύμφωνα με τον κ. Δήμαρχο υπάρχει έλλειψη σε κέντρα ψυχαγωγίας όπου οι νέοι και όχι μόνο θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν εποικοδομητικά τον ελεύθερο τους χρόνο. Ήδη γίνεται προσπάθεια να βρεθεί κάποιος χώρος, ο οποίος θα εξοπλισθεί με computers, internet, video games και άλλα επιτραπέζια παιχνίδια που θα προσφέρουν διασκέδαση, ψυχική ηρεμία και πάνω απ' όλα γνώσεις.

Όσον αφορά την οδοποιία τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν στην αρχή της δημοτικής περιόδου αντιμετωπίστηκαν ουσιαστικά αφού το μεγαλύτερο μέρος της οδοποιίας επισκευάσθηκε.

Η διαχείριση των απορριμμάτων της ευρύτερης περιοχής του ΟΤΑ γίνεται από τον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο "Σαμαρίνα" και ο Δήμος με συνολικό προϋπολογισμό 50εκ. ολοκλήρωσε το έργο "Βελτίωση υδρευτικού δικτύου" στο δημοτικό διαμέρισμα Ανδρούσας, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από το ΕΑΠΤΑ II. Στην Υπηρεσία Ύδρευσης και Αποχέτευσης υπάρχει διαθέσιμο εξοπλισμένο όχημα με εξειδικευμένο προσωπικό το οποίο είναι σε θέση να αντιμετωπίσει κάθε έκτακτη ανάγκη.

Ο Δήμος Ανδρούσας έχει να προσφέρει πολλά σε τουρίστες και απλούς επισκέπτες.

✓ Στην Αρχαία Μεσσήνη βρίσκεται το Μαγκανιακό, χωριό το οποίο λόγω της γραφικότητας εκπέμπει μία μοναδική γοητεία.

✓ Το Άνδρομονάστηρο της Μονής Βολκάνου

✓ Η εκκλησία Σαμαρίνα

- ✓ Το κάστρο της Ανδρούσας
- ✓ Το φράγμα δυτικά της Ανδρούσας (το οποίο έχει λύση το πρόβλημα της άρδευσης στην ευρύτερη περιοχή.)

Τέλος, ο κ. Δήμαρχος πιστεύει πως θα μπορούσε να γίνει κάποια αξιοποίηση στον ποταμό Πάμισο ιδίως στο κομμάτι που ανήκει στο Δήμο Άριος όπου βρίσκεται το φράγμα και έχει μεγαλύτερο πλάτωμα. Ήδη το καλοκαίρι γίνεται 10ήμερο πολιτιστικών εκδηλώσεων. Υποστηρίζει πως θα μπορούσαν να φτιαχθούν κάποια αναψυκτήρια, ποδήλατα ειδικά στο νερό, κ.λ.π. Είναι μία ενέργεια η οποία θα ωφελήσει όχι μόνο τον Δήμο Άριος αλλά και τους γειτονικούς Δήμους.

ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ

Ο Δήμος Ιθώμης πρωτοεμφανίστηκε στη διοικητική ιστορία της Μεσσηνίας με το Β.Δ της 9^{ης} – 4 – 1835. Το 1999 επανασυστάθηκε με το Νόμο “Ιωάννης Καποδίστριας” και περιλαμβάνει τις πρώην κοινότητες:

- 1.Αριστοδήμειο
- 2.Λαμπαινα
- 3.Βαλύρα
- 4.Αρσινόη
- 5.Μαυρομμάτι
- 6.Ζερμπίσια
- 7.Κεφαλινού
- 8.Ρευματια

Και τους οικισμούς Πετράλωνα, Κογχύλι και Χρύσοβα.

Σύμφωνα με τον Δήμαρχο τον κ. Διαμαντόπουλο υπάρχει έντονο πρόβλημα αποδοχής του νέου θεσμού, παρόλο που έχουν περάσει τρία χρόνια από την ισχύ του Νόμου “Ιωάννης Καποδίστριας”.

Ο νεοσύστατος Δήμος αντιμετώπιζε πρόβλημα διοικητικής υποδομής, δεν υπήρχε κτίριο για να στεγασθεί το Δημαρχείο αλλά ούτε και ο αναγκαίος εξοπλισμός. Το πρόβλημα αντιμετωπίστηκε μερικώς με την ενοικίαση ενός κτιρίου και την προμήθεια του αναγκαίου εξοπλισμού. Το ήδη υπάρχον προσωπικό δεν μπορούσε να αντεπεξέλθει στις απαιτήσεις του Δήμου, μεγάλη βοήθεια έδωσε το Καποδιστριακό προσωπικό.

Η οδοποιία είναι σχετικά σε καλή κατάσταση και παράλληλα γίνονται έργα για να βελτιωθεί. Όσον αφορά την ύδρευση το πρόβλημα είναι πιο έντονο. Υπάρχει πρόβλημα ποιότητας αλλά και ποσότητας και μόνο οι γεωτρήσεις έρχονται να εξομαλύνουν λίγο την κατάσταση.

Ο Δήμος της Ιθώμης είναι προικισμένος με ένα λεωφορείο και ένα απορριμματοφόρο. Για το λεωφορείο υπάρχει μόνιμος οδηγός και χρησιμοποιείται για την μεταφορά των μαθητών, για εκδρομές και πολλές άλλες δραστηριότητες. Με το απορριμματοφόρο γίνεται αποκομιδή των σκουπιδιών από όλα τα δημοτικά διαμερίσματα.

Ο Δήμος Ιθώμης έχει να δείξει πολλά ιστορικά μνημεία, ανεκτίμητης ιστορίας:

Αρχαία Μεσσήνη

Το όνομα της οφείλει στην πρώτη μυθική, προδωρική βασίλισσα της χώρας, τη Μεσσήνη.

Χτίστηκε σύμφωνα με το Ιπποδάμειο πολεοδομικό σύστημα, που στηρίζεται στις αρχές της ισονομίας, ισοπολιτείας και ισομοιρίας, αρετές που προσδιορίζουν τα δημοκρατικά πολιτεύματα και παρέχουν σε όλους τους πολίτες ισομεγέθη και εξίσου κατάλληλα οικόπεδα με πρόσβαση στα δημόσια και ιερά οικοδομήματα.

Μερικά από τα σημαντικότερα μνημεία είναι:

- Οι οχυρώσεις, το ισχυρότερο φυσικό και τεχνητό οχυρό της Μεσσηνίας σε μήκος 9,5 χλμ.
- Τα ταφικά μνημεία της Αρκαδικής Πύλης
- Το θέατρο

- Η Αγορά
- Η Κρήνη Αρσινόη
- Το Ασκληπιείο
- Ο Μεγάλος Δωρικός Ναός
- Το ανατολικό πρόπυλο
- Το εκκλησιαστήριο
- Το βουλευτήριο
- Το Σεβάστειο
- Το Ιερό της Δήμητρας και των Διοσκούρων
- Η υστερορωμαϊκή στοά
- Ο Χριστιανικός οικισμός
- Ο Ταφικός περίβολος
- Το Ιεροθύσιο
- Το στάδιο και το Γυμνάσιο
- Το Ιερό της Λιμνάτιδος
- Το Ιερό του Διός Ιθώματα

Τα Βυζαντινά Μνημεία

- Η Μονή Βολκάνου
- Το Ανδρομονάστηρον

Αξίζει να επισκεφθεί κανείς και να θαυμάσει την αρχιτεκτονική στο σπίτι του Μακεδονομάχου Καπετάν Κρόμπα, τον ενοριακό Ναό του Αγίου Κωνσταντίνου, το βυζαντινό εκκλησάκι του Αγίου Νικολάου (10^{ος} αιώνας μ.χ).

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν η Βυζαντινή εκκλησία του Αγίου Σπυρίδωνα, η Αγία Παρασκευή, η Κρύα Βρύση, η Βρύση του Μαυρίκη, οι καταρράκτες της Κρέμασης και του Παλιόμυλου, του λύκου η Βρύση, η Μεγάλη Βρύση στο δημοτικό Διαμέρισμα Ζερμπισίων.

Επίσης στο Δημοτικό διαμέρισμα Ρευματιάς αξιοθαύμαστα είναι:

- Ο Ιερός Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου

Τρίκλιτος ναός βυζαντινού ρυθμού με οκταγωνικό τρούλο. Κτίστηκε από το 1901 έως το 1906 από Ηπειρώτες μάστορες.

- Κανάλια

- Πλατανάκια : Πέτρινο παραδοσιακό γεφύρι

- Ταμπούρι

Στα δισεκτα χρόνια της Τουρκοκρατίας ήταν το κρησφύγετο πολλών κοντοβουνήσιων αγωνιστών, μα και των Κολοκοτρωναίων, όπως και του περίφημου κλεφταρματωλού καπετάνιου Ζαχαρία Μπαρμπιτσιώτη. Διαθέτει σταλακτίτες και σταλαγμίτες και αξίζει να το επισκεφθεί κανείς.

Τέλος ο Δήμαρχος ο κ. Διαμαντόπουλος βλέπει με λίγο απαισιοδοξία όσον αναφορά το θέμα "Παρουσίαση κάποιας μορφής διαδημοτικής συνεργασίας". Υποστηρίζει πως πρέπει να δοθεί βάρος στα καθημερινά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Δήμος και πως λόγω του τοπικισμού υπάρχει και θα υπάρχει σοβαρό πρόβλημα.

Δήμος Άριος

Ο Δήμος Άριος αποτελείται από έξι (6) οικισμούς και βρίσκεται στην καρδιά της Μεσσηνιακής πεδιάδας.

Από την αρχή της δημοτικής περιόδου ο Δήμαρχος, κ. Γεώργιος Μπρούμας έδωσε έμφαση στην άμεση εξυπηρέτηση και αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημοτών του. Τα προβλήματα που αντιμετώπισε και αντιμετωπίζει ο Δήμος εντοπίζονται στους εξής τομείς:

- **Στην Διοικητική υποδομή και μηχανολογικό εξοπλισμό του Δήμου.**

Όπως οι περισσότεροι νεοσύστατοι Δήμοι έτσι και ο Δήμος Άριος αντιμετώπισε το πρόβλημα της διοικητικής υποδομής με την επέκταση του Δημοτικού καταστήματος του Δήμου Άριος και την ενημέρωση – υποστήριξη των Δημοτικών υπαλλήλων με σεμινάρια.

- **Στο οδικό δίκτυο**

Ο Δήμος κατάφερε να πραγματοποιήσει κάποια έργα για την βελτίωση του κύριου οδικού δικτύου του Δήμο, την διάνοιξη και χαλικόστρωση αγροτικών δρόμων.

- **Στην ύδρευση και αποχέτευση**

Ο Δήμος αντιμετωπίζει ακόμα μεγάλο πρόβλημα γιατί το συνολικό μήκος του δικτύου του ΟΤΑ είναι 14,5χλμ και από αυτά τα 12,5χλμ είναι κατασκευασμένα από αμίαντο το οποίο θεωρείται επικίνδυνο για την δημόσια υγεία.

Επίσης θεωρείται απαρχαιωμένο και παρουσιάζει σημαντικές απώλειες. Το καλοκαίρι με την αύξηση του πληθυσμού πολλές περιοχές του δήμου αντιμετωπίζουν πρόβλημα έλλειψης νερού.

Τέλος δεν υπάρχει κεντρικό δίκτυο αποχέτευσης και η κάλυψη των υποδομών αποχέτευσης σε όλα τα δημοτικά διαμερίσματα γίνεται με βόθρους σε ποσοστό 100%.

Ο Δήμαρχος, ο κ. Μπρούμας πιστεύει πως η αξιοποίηση του ποταμού Παμίσου θα επέφερε πολλά θετικά στοιχεία για τον Δήμο αλλά και θα βοηθούσε στην ανάδειξη της ευρύτερης περιοχής. Για το λόγο αυτό απέστειλε μελέτη προς την Περιφέρεια Πελοποννήσου με τίτλο “ **Διαχείριση, Ανάδειξη και Προστασία υδροτοπικού συστήματος ποταμού Παμίσου**”.

Βασικοί στόχοι της πρότασης

Κεντρικός στόχος είναι η δημιουργία ενός οικοτουριστικού δικτύου. Το δίκτυο αυτό, πέραν του στόχου προστασίας και ανάδειξης του περιβάλλοντος, θα μπορεί να προσφέρει ποικίλες μορφές υπηρεσιών στους επισκέπτες του, καλύπτοντας τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα για ενημέρωση, αναψυχή, άθληση, επιστημονική γνώση και ψυχαγωγία. Ακόμη μπορεί να είναι προσαρμοσμένο έτσι ώστε να καλύπτει τις ανάγκες περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Συγκριτικό πλεονέκτημα είναι η γειτνίαση της περιοχής με τις πόλεις: Καλαμάτα 15Km, Μεσσήνη 9 Km, Αρχαία Ιθώμη 14Km.

Επιμέρους στόχοι είναι :

A. Η άρση της απομόνωσης της υπαίθρου μέσω της ανάδειξης των φυσικών ενδιαφερόντων του τόπου μας.

B. Η έναρξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων που βασίζονται στην ποιότητα του περιβάλλοντος και την συνεργασία.

Γ. Το σταμάτημα της απομάκρυνσης των νέων που αναζητά αλλού διεξόδους επαγγελματικής αποκατάστασης με την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Δ. Η εξασφάλιση οικονομικών πόρων στο Δήμο και στους κατοίκους από την εκμετάλλευση του τουρισμού.

Ε. Η ενεργή συμμετοχή του Δημότη στο όλο εγχείρημα, η δημιουργία κλίματος συναίνεσης και συνεργασίας, στοιχεία που βελτιώνουν μια κοινωνία.

Στ. Τέλος από την διαπίστωση, που προκύπτει από την επιθυμία πολλών ετών, ότι η προσπάθεια αυτή τυγχάνει πλήρους κοινωνικής αποδοχής.

Απαιτούμενες δράσεις και μέσα για την επίτευξη του επικείμενου σκοπού είναι :

- Έρευνα : Σε συνεργασία με ερευνητικά ινστιτούτα για απόκτηση γνώσης τόσο επιστημονικής όσο και διαχειριστικής.
- Έργα Ανάπλασης Τοπίου : Έργα επαναφοράς αυτού στη φυσική του μορφή καθώς και ιδιαιτέρων στοιχείων του όπου αυτά έχουν θιγεί.
- Έργα υποδομών : Τα έργα αυτά αφορούν διακριτικές επεμβάσεις στο χώρο, με τήρηση αυστηρών προδιαγραφών προς αποφυγή κάθε είδους όχλησης.

Έργα Προώθησης – προβολής του οικοτουριστικού δικτύου

Αυτά αφορούν :

- Παραγωγή Ντοκιματέρ
- Παραγωγή οικοτουριστικού οδηγού και συμμετοχή στα μέσα προβολής
- Παραγωγή ενημερωτικού τριπτύχου και αφισέτας
- Εύρεση αγορών στο χώρο της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης
- Συνεργασίας με πόλους παροχής τουριστικών υπηρεσιών σε επίπεδο Νομού.

Προσδοκώμενα οφέλη

Οι προσδοκίες από αυτή την πολυδιάστατη δραστηριότητα συνοψίζονται σε τρία κυρίως επίπεδα : Το Περιβαλλοντικό, το Οικονομικό και το Κοινωνικό.

- Διαφύλαξη, βελτίωση και ενεργός προστασία του τοπίου, των φυσικών πόρων και των οικοσυστημάτων της περιοχής.

- Αντληση γνώσης των στοιχείων και λειτουργιών της φύσης και διάχυση της γνώσης αυτής στην κοινωνία με ότι αυτό συνεπάγεται.
- Άρση της απομόνωσης της τοπικής κοινωνίας σε σχέση με τα σύγχρονα δρώμενα.
- Με βάση την πλήρη αποδοχή της δράσης από τους πολίτες του Δήμου, δημιουργία κλίματος συναίνεσης, συνεργασίας και αλληλεγγύης.
- Δημιουργία χωρών και δράσεων για τουριστική προβολή και εκμετάλλευση.
- Δημιουργία θέσεων πλήρους απασχόλησης και συμπληρωματικής ημιαπασχόλησης.
- Εισροή εσόδων στο Δήμο και στην τοπική κοινωνία.
- Ενδυνάμωση του Καποδιστριακού Θεσμού, ενίσχυση του ΟΤΑ, απόκτηση εμπειρίας.
- Ανάδειξη κύρια των ποιοτικών κριτηρίων που λόγω της φύσης του έργου θα συνοδεύουν τις δράσεις εγκατάστασης και εφαρμογής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Επιλογή κατάλληλου σχήματος διαδημοτικής συνεργασίας

2.1 Η σκοπιμότητα σύστασης της Εταιρείας

Στο προηγούμενο κεφάλαιο παρουσιάστηκαν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Δήμοι που περικυκλώνουν τον ποταμό Πάμισο, είτε αυτά είναι παραγωγικά είτε προγραμματισμού και τεχνικής υποστήριξης.

Τα προβλήματα αυτά, στο μέτρο και στην έκταση που τους αναλογεί, προσδιορίζουν και την σκοπιμότητα σύστασης Αναπτυξιακής Εταιρείας. Η σκοπιμότητα αυτή υποστηρίζεται αφενός από την πολιτική βούληση των τοπικών φορέων να προχωρήσουν αποφασιστικά στη σύσταση της Εταιρείας και αφετέρου από τα σχεδιαζόμενα αυτήν την περίοδο προγράμματα, τα οποία μπορούν να χρηματοδοτήσουν τόσο τις δράσεις της Εταιρείας όσο και τις γενικότερες ενέργειες ανάπτυξης των Δήμων.

Επιπροσθέτως, η σκοπιμότητα σύστασης, τεκμηριώνεται από την ανάγκη επίλυσης των προβλημάτων και από την ανάγκη υλοποίησης των στόχων που έχουν τεθεί από τους φορείς των Δήμων, όπως περιγράφεται στη συνέχεια.

Εδώ θα ήταν σκόπιμο να αναφερθούν και οι λόγοι που οδήγησαν σ' αυτήν την επιλογή και στην απόρριψη των άλλων .

Πρώτα απ' όλα θα αναφερθούμε στην διαδημοτική συνεργασία. Σαν θεσμός είναι πολλά υποσχόμενος όμως στην πράξη έχει να αντιμετωπίσει πολλές δυσκολίες. Η σύσταση διαδημοτικής Εταιρείας στην συγκεκριμένη περιοχή θα επέφερε μεταξύ των Δήμων μεν, στενότερη σχέση η οποία λογικά θα είχε ως αποτέλεσμα την απόλυτη συνεργασία, όμως επειδή ένας δήμος είναι αυτός που εκπροσωπεί και καθοδηγεί τους υπόλοιπους θα δημιουργούταν ένα αρνητικό στοιχείο στην ατμόσφαιρα της ευρύτερης περιοχής. Το ερώτημα που θα δημιουργηθεί και θα απασχολήσει όλους τους υπόλοιπους δήμους είναι: *Γιατί ο συγκεκριμένος Δήμος και όχι εμείς; Με ποια κριτήρια επέλεξαν αυτόν και απέρριψαν εμάς;*

Η σύσταση συνδέσμου δεν αποτελεί ευέλικτο σχήμα για την επίλυση και αντιμετώπιση των προβλημάτων της περιοχής. Ο σύνδεσμος σαν Ν.Π.Δ.Δ θα έχει περιορισμένους πόρους, η εκτέλεση εργασιών θα απαιτούν μεγάλο χρονικό διάστημα και όλα αυτά θα λειτουργήσουν αντίθετα από το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Έτσι καταλήξαμε στην επιλογή σύστασης Αναπτυξιακής Εταιρείας.

Αναμένεται ότι η υπό σύσταση Αναπτυξιακής Εταιρείας θα είναι σε θέση:

- ⇒ Να υποστηρίζει τους τοπικούς φορείς κατά τρόπο που να εξασφαλίζεται ο συντονισμός δράσης τους και η συγκέντρωση των πρωτοβουλιών τους για την ανάπτυξη της περιοχής.
- ⇒ Να εκπονεί ή να μεριμνά για την εκπόνηση των αναγκαίων μελετών και ερευνών για την αξιολόγηση του τουριστικού δυναμικού της περιοχής και των υπολοίπων φυσικών πόρων.
- ⇒ Να υποστηρίζει τους αρμόδιους φορείς στον προγραμματισμό και στην υλοποίηση των αναγκαίων επενδύσεων καθώς και στην οργάνωση και λειτουργία των αντίστοιχων επιχειρηματικών μονάδων.

⇒ Να συνάπτει η ίδια ή να υποστηρίζει τους ενδιαφερόμενους φορείς στην σύναψη των αναγκαίων συμβάσεων για την εκτέλεση έργων και επενδύσεων, με φορείς του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.

⇒ Να διερευνά χρηματοδοτικά σχήματα και να εντοπίζει πηγές χρηματοδότησης για την προώθηση όλων των παραγωγικών επενδύσεων της περιοχής.

2.2 Γενικές πολιτικές δράσης

Η Αναπτυξιακή Εταιρεία θα αποτελεί επιτελικό όργανο υποστήριξης και προώθησης της ανάπτυξης των Δήμων.

Αυτό σημαίνει, ότι η Εταιρεία δε λαμβάνει αυτόνομα αποφάσεις ανάπτυξης, αλλά προσπαθεί να εξασφαλίζει ότι λαμβάνονται αποφάσεις από το σύνολο των αρμόδιων τοπικών φορέων, με διαδικασίες συνεννόησης, συντονισμού και συμμετοχής.

Υπογραμμίζεται δηλαδή η ανάγκη, η εταιρεία να λειτουργεί ως καταλύτης για την ανάπτυξη των Δήμων. Η δράση της είναι προσανατολισμένη στη δημιουργία των προϋποθέσεων ανάπτυξης και στη βελτίωση της δυνατότητας των τοπικών φορέων στο σχεδιασμό και την υλοποίηση αναπτυξιακών δράσεων.

Στο πλαίσιο αυτό, η Αναπτυξιακή Εταιρεία επιδιώκει την υλοποίηση των στόχων της μέσω ενός ευρύτερου δικτύου συνεργασιών με τοπικούς και υπερτοπικούς φορείς.

Προσπαθεί να λειτουργήσει ως καταλύτης και ως συνδετικός κρίκος, χωρίς να υποκαθιστά δημόσιους οργανισμούς και υπηρεσίες και άλλους ιδιωτικούς αναπτυξιακούς φορείς.

Λειτουργεί ως συντονιστής, συνδετικός κρίκος και κινητήριο μοχλός, συνεργαζόμενη με όλους τους άλλους φορείς προγραμματισμού και ανάπτυξης.

2.3 Ανάλυση στόχων

1. Δημιουργία προϋποθέσεων για τον προγραμματισμό ανάπτυξης των Δήμων.

- Διερεύνηση δυνατοτήτων αξιοποίησης των πόρων των Δήμων.
- Υποβοήθηση ορθολογικού σχεδιασμού.
- Βελτίωση γενικής πληροφόρησης φορέων

2. Μέριμνα για βελτίωση υποδομής των Δήμων.

Υποβοήθηση των αρμόδιων φορέων:

- Στην ιεράρχηση των αναγκών και στον προγραμματισμό έργων βελτίωσης / επέκτασης της τεχνικής υποδομής των Δήμων.
- Στην οργάνωση των φορέων εκτέλεσης των έργων βελτίωσης / επέκτασης της τεχνικής υποδομής των Δήμων.
- Στην ιεράρχηση των αναγκών και στον προγραμματισμό βελτίωσης / επέκτασης της κοινωνικοπολιτιστικής υποδομής των Δήμων.

3. Δημιουργία προϋποθέσεων για την ανάπτυξη των Δήμων μέσω της βελτίωσης του επιπέδου ενημέρωσης των πολιτικών και τοπικών φορέων και μέσω της βελτίωσης και προσέλκυσης στελεχιακού δυναμικού.

Υποβοήθηση των αρμόδιων φορέων:

- Στη βελτίωση του επιπέδου πληροφόρησης / ενημέρωσης των πολιτών για το τοπικό περιβάλλον και για τις δυνατότητες ανάληψης παραγωγικών πρωτοβουλιών.
- Στην βελτίωση του γενικότερου πολιτιστικού επιπέδου.
- Στην ανάπτυξη / προσέλκυση / επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού.

4. Δημιουργία προϋποθέσεων για την ανάληψη και υλοποίηση νέων παραγωγικών πρωτοβουλιών στους Δήμους. Υποβοήθηση για:

- Τη σωστή επιλογή επενδύσεων
- Το σωστό τεχνικό σχεδιασμό των επενδύσεων
- Την αποτελεσματική υλοποίηση των επενδύσεων
- Την οργάνωση επιχειρηματικών μονάδων
- Το σωστό επιχειρηματικό προγραμματισμό των μονάδων
- Τη σωστή στελέχωση

5. Μέριμνα για τη βελτίωση των δυνατοτήτων και της αποτελεσματικότητας των παραγωγικών μονάδων και των φορέων των Δήμων.

Υποβοήθηση στη βελτίωση:

- Της αποτελεσματικότητας της συλλογικής δράσης των φορέων
- Της χρηματοδότησης των μονάδων
- Της πληροφόρησης / ενημέρωσης των φορέων

6. Προώθηση της ανάπτυξης με παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος.

Υποβοήθηση των αρμόδιων φορέων:

- Για τον προγραμματισμό και τη λήψη μέτρων για την περιβαλλοντική προστασία του ποταμού Παμίσου
- Για την τήρηση των προδιαγραφών προστασίας του περιβάλλοντος, κατά την υλοποίηση κάθε νέας παραγωγικής πρωτοβουλίας.
- Για την τήρηση αρχείου και παρακολούθηση των στοιχείων της περιβαλλοντικής κατάστασης των Δήμων.

2.4 Οι λειτουργίες της Αναπτυξιακής Εταιρείας

Η υπό σύσταση Αναπτυξιακή Εταιρεία, μπορεί να συμμετέχει ως φορέας υλοποίησης σε σημαντικό αριθμό προγραμμάτων του Γ Κ.Π.Σ.

Οι προτάσεις των ανωτέρω προγραμμάτων μπορούν να υποβληθούν σε συνεργασία με άλλους τοπικούς φορείς και υπερτοπικούς φορείς, κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Γ Κ.Π.Σ.

Οι αναπτυξιακές εταιρείες σύμφωνα με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας μπορεί να είναι τελικοί δικαιούχοι έργων του Γ Κ.Π.Σ.

Επίσης, η αναπτυξιακή εταιρεία έχει την δυνατότητα να μαθαίνει τι κινείται στην αγορά προγραμμάτων, να τα διερευνάει με σκοπό την αποτελεσματικότερη εκμετάλλευση

και αφομοίωσή τους. Έτσι μπορούν να εξοικονομήσουν αρκετούς πόρους για την καλύτερη εκτέλεση των έργων.

Κύριες λειτουργίες

Ως κύριες λειτουργίες της Αναπτυξιακής Εταιρείας των Δήμων περιγράφονται οι ακόλουθες:

A. Έρευνα και τεκμηρίωση στοιχείων

- Συλλογή και τεκμηρίωση στοιχείων για την υπάρχουσα κατάσταση και τις τάσεις ανάπτυξης στην περιοχή (φυσικά διαθέσιμα, χρήσεις και καθεστώς γής, δημογραφικά και οικονομικά στοιχεία, κοινωνικός εξοπλισμός, τεχνικής υποδομής, κοινωνική οργάνωση, οικιστικό δίκτυο, περιβάλλον και ποιότητα ζωής).
- Συλλογή στοιχείων και πληροφοριών που επηρεάζουν την ανάπτυξη της περιοχής (κυβερνητικές πολιτικές, κοινοτικές πολιτικές, προγράμματα δημοσίων φορέων ιδιωτική επενδυτική δραστηριότητα, στοιχεία αγοράς για κλάδους που ενδιαφέρουν την περιοχή).
- Διεξαγωγή ερευνών και μελετών για τον εντοπισμό των προβλημάτων και των αναγκών της περιοχής και για τον εντοπισμό των προβλημάτων και των αναγκών της περιοχής και για τον προσδιορισμό των δυνατοτήτων και των κατευθύνσεων ανάπτυξης.
- Τεκμηρίωση όλων των απαιτούμενων στοιχείων για την υλοποίηση των στόχων της εταιρείας και διερεύνηση των κατευθύνσεων δράσης.

B. Επιτελική – τεχνική υποστήριξη του αναπτυξιακού προγραμματισμού της περιοχής

- Υποβάθμιση της έγκαιρης και τεκμηριωμένης λήψης αποφάσεων από τους αρμόδιους φορείς.
- Τεκμηρίωση προτάσεων για τις κατευθύνσεις ανάπτυξης της περιοχής.
- Υποστήριξη των τοπικών φορέων για τη συμμετοχή τους στις διαδικασίες του Δημοκρατικού Προγραμματισμού και στη σύνταξη Αναπτυξιακών Προγραμμάτων.
- Υποστήριξη των τοπικών φορέων για το σχεδιασμό και την υλοποίηση αναπτυξιακών προγραμμάτων.

Γ. Εκπόνηση και επίβλεψη εκπόνησης / εφαρμογής μελετών

Ειδικότερα η Εταιρεία μπορεί να συμβάλλει στην εκπόνηση και στην επίβλεψη εκπόνηση / εφαρμογής μελετών των ακόλουθων κατηγοριών :

- Χωροταξικές – πολεοδομικές – κοινωνικές- οικονομικές
- Κλαδικές
- Προστασίας του περιβάλλοντος
- Σχεδιασμού της ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων (έρευνες αγοράς, μελέτες σκοπιμότητας, κ.λ.π.)
- Οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων
- Οργάνωσης και μηχανοργάνωσης
- Οργάνωσης και υλοποίησης τεχνικών έργων

- Χρονικού και οικονομικού προσανατολισμού

Δ. Παροχή συμβουλών

Η Αναπτυξιακή Εταιρεία, μπορεί να παρέχει συμβουλές, σε θέματα όπως:

- Εκπόνηση, παρακολούθηση και υλοποίηση μελετών
- Χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων και προγραμμάτων
- Ανάπτυξη και επιμόρφωση στελεχών
- Νομική υποστήριξη
- Πληροφόρηση, δημοσιότητα, δημόσιες σχέσεις

Ε. Κατάρτιση – Επιμόρφωση

- Καταγραφή και τεκμηρίωση των τοπικών αναγκών σε επιμόρφωση και επαγγελματική κατάρτιση (π.χ. ανέργους, νέους, γυναίκες, νέες ειδικότητες, κ.λ.π)
- Σχεδιασμός προγραμμάτων και δράσεων κατάρτισης και επιμόρφωσης
- Υποστήριξη της υλοποίησης των προγραμμάτων
- Αξιολόγηση των προγραμμάτων

Στ. Πληροφόρηση – Δημοσιότητα – Δημόσιες σχέσεις

- Καταγραφή των αναγκών για πληροφόρηση και ενημέρωση
- Συγκέντρωση τεκμηριωμένων πληροφοριών από όλες τις σχετικές πηγές πληροφοριών
- Σύνταξη και υλοποίηση προγραμμάτων δημοσιότητας
- Οργάνωση συνεδρίων, ημερίδων και ενημερωτικών συναντήσεων
- Προβολή του τοπικού αναπτυξιακού έργου και των στόχων προγραμμάτων της εταιρείας

Ζ. Συμμετοχή στο σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμματικών συμφωνιών με φορείς, τόσο του δημόσιου, όσο και του ιδιωτικού τομέα για την προώθηση αναπτυξιακών έργων.

Η. Υποστήριξη όλων των τοπικών φορέων για το σχεδιασμό, τη χρηματοδότηση και την υποστήριξη τοπικών προγραμμάτων ανάπτυξης των τεχνικών υποδομών και των εγκαταστάσεων κοινωνικού εξοπλισμού.

Θ. Υποστήριξη τοπικών επιχειρηματιών για την ανάληψη επενδυτικών πρωτοβουλιών και για την οργάνωση και ανάπτυξη τοπικών επιχειρήσεων.

Ι. Σχεδιασμός και υποστήριξη εφαρμογής προγραμμάτων προστασίας του περιβάλλοντος

Ια. Υποστήριξη των δραστηριοτήτων των συλλογικών φορέων της περιοχής (Συνεταιρισμοί, πολιτιστικοί φορείς, κ.λ.π.).

Ιβ. Ανάληψη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Ιγ. Εκμετάλλευση της παρουσίας των Δήμων με σκοπό την επίτευξη εσόδων.

Υποστηρικτικές Λειτουργίες

A. Λογιστική υποστήριξη, διαχείριση οικονομικών πόρων

- Εξασφάλιση και διαχείριση των αναγκαίων οικονομικών μέσων
- Προμήθεια υλικών και διασφάλιση συνεργασιών με τρίτους
- Εξασφάλιση των παγίων εγκαταστάσεων της Εταιρείας
- Τήρηση του μητρώου προσωπικού και των ρυθμίσεων σχετικά με τις εργασιακές σχέσεις.

B. Γραμματειακή υποστήριξη του συνόλου των λειτουργιών της Εταιρείας

Γ. Μηχανοργάνωση

- Σχεδιασμός πληροφοριακών συστημάτων για την παρακολούθηση της δράσης της Εταιρείας
- Λειτουργία και συντήρηση του πληροφοριακού εξοπλισμού

Δ. Βοηθητικές – υποστηρικτικές λειτουργίες

- Χειρισμός / συντήρηση, εξωτερικές σχέσεις, κ.λ.π.

2.5 Οι ειδικοί επιχειρησιακοί στόχοι της Εταιρείας

Στα προηγούμενα δύο τμήματα αυτού του κεφαλαίου παρουσιάστηκαν αναλυτικά οι γενικές πολιτικές δράσεις και οι λειτουργίες, τις οποίες μπορεί, από τη φύση και το ρόλο της, να εκτελεί η Αναπτυξιακή Εταιρεία. Η ανάλυση αυτή προσφέρει το γενικό και μέσο-μακροχρόνιο πλαίσιο λειτουργίας και ανάπτυξης της Εταιρείας, το οποίο όμως πρέπει να εξειδικεύεται σε μέσο-βραχυχρόνια προγράμματα δράσης, με σκοπό την εξειδίκευση των στόχων και τη συνακόλουθη επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα της Εταιρείας.

Αυτός ακριβώς, είναι και ο στόχος του τμήματος αυτού. Να εξειδικεύσει δηλαδή τους στόχους και τα μέσο-βραχυχρόνια προγράμματα δράσης της Εταιρείας, έτσι ώστε να γίνει δυνατή και η οικονομική βιωσιμότητα της.

Ο προσδιορισμός των ειδικών επιχειρησιακών στόχων της Εταιρείας γίνεται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- Τα προβλήματα της περιοχής, όπως αυτά περιγράφονται στο προηγούμενο κεφάλαιο.
- Τις δυνατότητες ανάπτυξης που παρουσιάζει η περιοχή.
- Τις τοπικές προτεραιότητες, όπως αυτές προσδιορίζονται από το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα της περιοχής.
- Τις χρηματοδοτικές πηγές από τις οποίες μπορούν να αντληθούν οικονομικοί πόροι για την υλοποίηση έργων και προγραμμάτων.

Σο πλαίσιο αυτό, οι επιχειρησιακοί στόχοι της Εταιρείας για την ανάπτυξη της περιοχής είναι οι ακόλουθοι:

Στόχος 1: η συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού και η αντιμετώπιση της πληθυσμιακής συρρίκνωσης.

Στόχος 2: η αύξηση του τοπικού εισοδήματος και της απασχόλησης.

Στόχος 3: η αναβάθμιση του αναπτυξιακού δυναμισμού της περιοχής και ειδικότερα των κλάδων της γεωγραφικής παραγωγής (γεωργία, κτηνοτροφία, δασοπονία, μελισσοκομία), της μεταποίησης και των ειδικών μορφών τουρισμού.

Στόχος 4: η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής και ειδικότερα η εκπαίδευση των νέων και η αναβάθμιση των επαγγελματικών δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού.

Στόχος 5: η υποβοήθηση των τοπικών φορέων (συλλογικών και ατομικών) στον προγραμματισμό και την υλοποίηση των δράσεων τους.

Στόχος 6: η προστασία του περιβάλλοντος.

Με σκοπό την επίτευξη των παραπάνω στόχων, προσδιορίζονται τα ακόλουθα επιχειρησιακά προγράμματα δράσης της Εταιρείας.

2.5.1 Πρόγραμμα τεχνικής υποστήριξης των τοπικών φορέων

Στο πρόγραμμα αυτό συμπεριλαμβάνονται οι ακόλουθες δράσεις:

A) Τεχνική υποστήριξη όλων των Δήμων για :

- ▶ Τον προγραμματισμό και την ανάπτυξη των εργασιών τους
- ▶ Την εκπόνηση αναπτυξιακού προγράμματος των Δήμων
- ▶ Το σχεδιασμό τομεακών προγραμμάτων δράσης (π.χ. για το περιβάλλον, τον τουρισμό κ.λ.π.)
- ▶ Την υλοποίηση των προγραμμάτων της
- ▶ Την αξιοποίηση εθνικών και κοινοτικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων
- ▶ Την ανάπτυξη εθνικών και διεθνικών δικτύων συνεργασίας

β) Τεχνική υποστήριξη συλλογικών φορέων των Δήμων (Συνεταιρισμοί, Σύλλογοι, κ.λ.π.) για την ανάπτυξη και υλοποίηση προγραμμάτων.

Γ) Παροχή τεχνικής υποστήριξης για την ανάπτυξη ιδιωτικών επενδύσεων των Δήμων και της ευρύτερης περιοχής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΡΓΟΥ

Στην σήμερα..... ημέρα.
....., οι παρακάτω φορείς καλούμενοι στο εξής "συμβαλλόμενοι" : α)
..... νόμιμα εκπροσωπούμενος (η) από τον
(την) κάτοικο

β)..... νόμιμα εκπροσωπούμενος (η) από τον
(την) κάτοικο

γ)..... νόμιμα εκπροσωπούμενος (η) από τον
(την) κάτοικο

Συμφωνούν, συνομολογούν και συναποδέχονται τα παρακάτω :

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

- 1.(Αναφέρονται συνοπτικά οι λόγοι που συνηγορούν στην υπογραφή της Π.Σ)
- 2.(Αναφέρονται συνοπτικά τα οφέλη που θα προκύψουν)

ΑΡΘΡΟ 1 : ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

- 1.1 Η παρούσα προγραμματική σύμβαση αφορά την κατασκευή του έργου
.....(συνοπτική αναφορά του αντικειμένου της σύμβασης).
- 1.2 Διευκρινίζεται ότι η κατασκευή του έργου θα πραγματοποιηθεί σύμφωνα με μελέτη εφαρμογής η οποία προσαρτάται στην παρούσα Π.Σ., (ή καθορίζεται ο φορέας που αναλαμβάνει τις διαδικασίες εκπόνησής της).

ΑΡΘΡΟ 2 : ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Η παρούσα Π.Σ. περιέχει :

- Τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων
- Τους πόρους που θα διατεθούν καθώς και τις διατάξεις που θα ισχύσουν για την εκτέλεση των έργων
- Τα ποσά χρηματοδότησης και το χρονοδιάγραμμα χρηματοδότησης
- Το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης του έργου

- Τον φορέα στον οποίο θα ανατεθεί η διαχείριση, εκμετάλλευση και συντήρηση του έργου μετά την ολοκλήρωση του (όπου υπάρχει τέτοιο θέμα)
- Το ιδιοκτησιακό καθεστώς που διέπει την έκταση στην οποία θα κατασκευασθεί το έργο και οι εγκαταστάσεις του καθώς και τις τυχόν επερχόμενες αλλαγές μετά την οριστική παραλαβή του
- Το χρόνο ισχύος της παρούσας σύμβασης

ΑΡΘΡΟ 3 : ΧΩΡΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

3.1 (Αναφέρεται ο χώρος στον οποίο θα κατασκευασθεί το έργο, ο οποίος και προσδιορίζεται ειδικότερα σε τοπογραφικό διάγραμμα που προσαρτάται ως παράρτημα στην Π.Σ.)

3.2 (Αναφέρεται στο ιδιοκτησιακό καθεστώς του ανωτέρω χώρου, τα δικαιώματα χρήσης του κατά την εκτέλεση του έργου, καθώς και οι τυχόν επερχόμενες αλλαγές).

ΑΡΘΡΟ 4 : ΠΟΡΟΙ - ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

4.1 (Αναφέρεται το κόστος κατασκευής του έργου, σύμφωνα με την παρ. 1.2.)

4.2 (Αναφέρονται τα ποσά κάθε μιας πηγής χρηματοδότησης του έργου και το σχετικό χρονοδιάγραμμα).

ΑΡΘΡΟ 5 : ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ – ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ – ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

5.1 (Αναφέρεται ο φορέας που αναλαμβάνει την διαχείριση – εκμετάλλευση και συντήρηση του έργου π.χ. συνιστώμενο για αυτό το σκοπό νέο νομικό πρόσωπο ή ένας από τους συμβαλλόμενους φορείς)

5.2 (Εφόσον συνιστάται νέο νομικό πρόσωπο π.χ. Ανώνυμη Εταιρεία προσδιορίζονται σαφώς η διάρκεια, η σύνθεση μετοχικού κεφαλαίου, κ.λ.π.).

ΑΡΘΡΟ 6 : ΦΟΡΕΑΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

6.1 (Προσδιορίζεται μεταξύ των συμβαλλομένων ο φορέας για την οικονομική διαχείριση των πόρων που απαιτούνται για την κατασκευή του έργου)

6.2 (Προσδιορίζεται ο κύριος φορέας του έργου).

ΑΡΘΡΟ 7 : ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ

(Αναφέρονται λεπτομερειακά, συγκεκριμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις που αναλαμβάνει κάθε συμβαλλόμενος).

ΑΡΘΡΟ 8 : ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

8.1 (Καθορίζεται η χρονική διάρκεια της κατασκευαστικής περιόδου και το χρονοδιάγραμμα των ενδιάμεσων σταδίων)

8.2 (Ρυθμίζεται κάθε άλλη λεπτομέρεια που είναι δυνατόν να προβλεφθεί κατά την πιθανή διάρκεια εκτέλεσης του έργου και μέχρι την ολοκλήρωση του).

ΑΡΘΡΟ 9 : ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΩΝΙΩΝ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

(Μεταξύ των συμβαλλομένων συμφωνείται να συσταθεί Επιτροπή Παρακολούθησης που παρακολουθεί την τήρηση των όρων της σύμβασης και λύνει τις διαφορές που τυχόν προκύπτουν μεταξύ των συμβαλλομένων αποτελούμενη από τους).

ΑΡΘΡΟ 10 : ΙΣΧΥΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

(Η διάρκεια της σύμβασης είναι).

ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

Για το Δήμο ή Κοινότητα.....

Για τον (άλλος φορέας).....

Για τον (άλλος φορέας).....

ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

-, οι παρακάτω φορείς καλούμενοι στο εξής "συμβαλλόμενοι" :
- α) (Ο Δήμος ή Κοινότητα) νόμιμα εκπροσωπούμενος (η) από τον (την)κάτοικο
.....
- β) (Ο Δήμος ή Κοινότητα) νόμιμα εκπροσωπούμενος (η) από τον (την)κάτοικο
.....
- γ) (Ο Δήμος ή Κοινότητα) νόμιμα εκπροσωπούμενος (η) από τον (την)κάτοικο
.....
- δ) (Ο Δήμος ή Κοινότητα) νόμιμα εκπροσωπούμενος (η) από τον (την)κάτοικο
.....

συνομολογούν και συναποδέχονται τα παρακάτω :

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

- 1.(Αναφέρονται συνοπτικά οι λόγοι που συνηγορούν στην υπογραφή της Π.Σ)
- 2.(Αναφέρονται συνοπτικά τα οφέλη που θα προκύψουν)

ΑΡΘΡΟ 1 : ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

- 1.1 Η παρούσα προγραμματική σύμβαση αφορά στην παροχή των αναφερομένων στη συνέχεια υπηρεσιών με τη σύσταση Γραφείου στην Κοινότητα (ή Δήμο).....(π.χ.).
- Α) Υπηρεσίες "ανταποκριτή"
- β) Υπηρεσίες "ανταποκριτή"
- γ) Παροχή πληροφοριών και προώθησης των προγραμμάτων του Κοινωνικού – Εκπαιδευτικού – Αγροτικού – Γενικού Τουρισμού).
- 1.2 Ειδικότερα :
- Όσον αφορά τις υπηρεσίες "ανταποκριτή".....
(Προδιαγραφές).....
 - Όσον αφορά τις υπηρεσίες "ανταποκριτή".....

(Προδιαγραφές).....

- Όσον αφορά τις υπηρεσίες "ανταποκριτή"
(Προδιαγραφές).....

ΑΡΘΡΟ 2 : ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Η παρούσα Π.Σ περιέχει :

- Τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων
- Τους πόρους που θα διατεθούν
- Τα ποσά χρηματοδότησης και το χρονοδιάγραμμα χρηματοδότησης για την παροχή των παραπάνω υπηρεσιών
- Το χρονοδιάγραμμα παροχής των υπηρεσιών
- Τον χρόνο και τόπο ισχύος της παρούσας προγραμματικής σύμβασης

ΑΡΘΡΟ 3 : ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ

(Αναφέρονται λεπτομερειακά, συγκεκριμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις που αναλαμβάνει κάθε συμβαλλόμενος. Οποσδήποτε προσδιορίζονται οι υποχρεώσεις του / των ΟΤΑ π.χ. για εξεύρεση κατάλληλου χώρου, προσωπικού, εξόδων λειτουργίας, κ.λ.π., καθώς επίσης και οι αποδέκτες της παροχής των υπηρεσιών κ.ο.κ.).

ΑΡΘΡΟ 4 : ΠΟΡΟΙ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

4.1 Αναφέρονται οι δαπάνες ξεχωριστά για την παροχή κάθε μίας από τις αναφερόμενες στο άρθρο 2 υπηρεσίες κ.λ.π.

4.2 Αναφέρονται τα ποσά κάθε μίας πηγής χρηματοδότησης ξεχωριστά κατά παρεχόμενη υπηρεσία και το σχετικό χρονοδιάγραμμα.

ΑΡΘΡΟ 5 : ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

(Καθορίζεται με λεπτομέρεια η χρονική διάρκεια παροχής των υπηρεσιών σε καθημερινή βάση αλλά και η συνολική χρονική διάρκεια της λειτουργίας της υπηρεσίας).

ΑΡΘΡΟ 6 : ΧΩΡΟΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΣ ΙΣΧΥΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Καθορίζεται η διάρκεια και ο χώρος (π.χ. περιοχή ΟΤΑ

ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

Για την Κοινότητα.....

Για τον Δήμο.....

Για τον.....

Για τον.....

ΣΧΕΔΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Στην Αθήνα σήμερα, ημέρα, οι παρακάτω
Συμβαλλόμενοι :

.....
έχοντας υπόψη
Συμφωνούν, συνομολογούν και συναποδέχονται τα εξής :

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Στο πλαίσιο του προγράμματος.....

ΑΡΘΡΟ 1 : ΑΝΤΙΚΕΪΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

.....

ΑΡΘΡΟ 2 : ΙΣΧΥΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Η Προγραμματική αυτή Σύμβαση ισχύει από την υπογραφή της από τα συμβαλλόμενα
μέρη και λήγει με την ολοκλήρωση των ενεργειών....., δηλαδή μέχρι την
.....

ΑΡΘΡΟ 3 : ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ – ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ

.....

ΑΡΘΡΟ 4 : ΠΗΓΗ – ΤΡΟΠΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Το συνολικό κόστος του προγράμματος που αναφέρεται στο προοίμιο της σύμβασης
αυτής ανέρχεται στο ποσό των (.....) δραχμών.
Οι πόροι για την πραγματοποίηση των εργασιών που προβλέπονται στην Προγραμματική
Σύμβαση θα προέρχονται από :

A

B

Το ανωτέρω ποσό θα καταβληθεί από ως ακολούθως :
.....

ΑΡΘΡΟ 5 : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΪΡΙΣΗ

.....
.....

ΑΡΘΡΟ 6 : ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

.....
.....
.....

ΑΡΘΡΟ 7 : ΦΟΡΕΑΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

.....
.....
.....

ΑΡΘΡΟ 8 : ΚΟΙΝΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

.....
.....
.....

ΑΡΘΡΟ 9 : ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Για την τροποποίηση ή παράταση της παρούσας σύμβασης απαιτείται έγγραφη συμφωνία, η οποία θα υπογράφεται από τους εκπροσώπους όλων των συμβαλλομένων μερών.

ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

.....

ΣΥΜΒΑΣΗ ΔΙΑΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
(Άρθρο 23 Ν.2539/1997)

Στην(τόπος – ημερομηνία), οι ακόλουθοι συμβαλλόμενοι :

1. Ο Δήμος....., ο οποίος εδρεύει στη..... και εκπροσωπείται Κατά το νόμο από, σύμφωνα με την απόφαση με αριθμό του Δημοτικού Συμβουλίου,
2. Ο Δήμος....., ο οποίος εδρεύει στη..... και εκπροσωπείται Κατά το νόμο από, σύμφωνα με την απόφαση με αριθμό του Δημοτικού Συμβουλίου,
3. Το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, με την επωνυμία "....." το οποίο εδρεύεικαι εκπροσωπείται Κατά το νόμο από, σύμφωνα με την απόφαση με αριθμότου Διοικητικού Συμβουλίου,

λαμβάνοντας υπόψη ιδίως :

α) Τις διατάξεις του άρθρου 23 του Ν.2539/1997, β)....., γ).....

συμφωνούν, συνομολογούν και συναποδέχονται τα ακόλουθα :

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

.....
.....
.....

ΑΡΘΡΟ 1: ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Με το σύμφωνο αυτό ο / τοαναλαμβάνει.....
Με τους ακόλουθους όρους και προϋποθέσεις.

ΑΡΘΡΟ 2 : ΤΡΟΠΟΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

.....
.....

ΑΡΘΡΟ 3 : ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Συμφωνείται ότι το προσωπικό το οποίο πρόκειται να απασχοληθεί για την εκπλήρωση του αντικειμένου της σύμβασης αυτής θα διαθέτει από

ΑΡΘΡΟ 4 : ΔΙΑΘΕΣΗ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

.....
.....

ΑΡΘΡΟ 5 : ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Η ισχύς της σύμβασης αυτής, αρχίζει με την υπογραφή των συμβαλλομένων μερών και διαρκεί μέχρι.....

Παράταση της διάρκειας πραγματοποιείται με τροποποίηση της σύμβασης αυτής, μετά από απόφαση των αρμοδίων οργάνων των συμβαλλομένων μερών.

ΑΡΘΡΟ 6 : ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Στο χρονικό διάστημα, το οποίο αναφέρεται στο άρθρο 2 του παρόντος συμφώνου, πρόκειται να πραγματοποιηθούν οι ακόλουθες εργασίες, εντός των αντίστοιχων χρονικών διαστημάτων :

.....
.....
.....

ΑΡΘΡΟ 7 : ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Το συνολικό κόστος για την εκπλήρωση του αντικείμενου του συμφώνου αυτού, ανέρχεται στο ποσό των (.....) δραχμών.

1. Λειτουργικές δαπάνες του συμβαλλόμενου νομικού προσώπου το οποίο ανέρχεται στο ποσό των (.....) δραχμών.

2. Δαπάνες για την πραγματοποίηση των απαραίτητων επενδύσεων του αντικείμενου της σύμβασης και το οποίο ανέρχεται στο ποσό των(.....) δραχμών.

Το ποσό της χρηματοδότησης όπως ανωτέρω αναφέρεται, προέρχεται από :

.....

Το ανωτέρω ποσό θα καταβληθεί ως ακολούθως :

.....
.....

.....
Η καταβολή του χρηματικού ποσού θα πραγματοποιηθεί με χρηματικό ένταλμα το οποίο θα εκδοθεί υπέρ του Δήμου Στο χρηματικό ένταλμα θα επισυνάπτεται βεβαίωση καλής εκτέλεσης, υπογραφόμενη από ένα δημοτικό σύμβουλο του κάθε συμβαλλόμενου Δήμου, οι οποίοι ορίζονται με απόφαση των δημοτικών συμβουλίων.

ΑΡΘΡΟ 8 : ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Για την παρακολούθηση του αντικείμενου της σύμβασης και την εφαρμογή των όρων και προϋποθέσεων της σύμβασης αυτής, τα συμβαλλόμενα μέρη ορίζουν επιτροπή, η οποία αποτελείται από :

.....
.....

Η Επιτροπή συγκαλείται μετά από πρόσκληση του
Συνεδριάζει όταν είναι παρόντα μέλη και αποφασίζει με

ΑΡΘΡΟ 9

Ρητά, συμφωνείται ότι Υποχρεούται να χρησιμοποιεί στα τεχνικά μέσα και στις εγκαταστάσεις, οι οποίες είναι απαραίτητο για την πραγματοποίηση του αντικείμενου της σύμβασης, τον τίτλο "Διαδημοτική Συνεργασία.....".

ΑΡΘΡΟ 10 : ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

Ρητά συμφωνείται ότι στην περίπτωση κατά την οποία ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη δεν εκπληρεί ή εκπληρεί πλημμελώς τις υποχρεώσεις του, οποιοσδήποτε των λοιπών μπορεί να καταγγείλει τη σύμβαση.

Αυτά συμφώνησαν, συνομολόγησαν και συναποδέχθηκαν οι συμβαλλόμενοι και προς απόδειξη τους συντάχθηκε το παρόν και αφού διαβάσθηκε και βεβαιώθηκε από αυτούς, υπογράφηκε σε πρωτότυπα, έλαβε δε κάθε συμβαλλόμενο μέρος από ένα.

ΤΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1. **ΥΠΕΣΔΑ, Συγκρότηση της Πρωτοβαθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Τόμος Α΄, Αθήνα, 1998**
2. **ΣΑΠΟΥΝΑΚΗΣ ΤΑΣΟΣ, Εφηρμοσμένη II, Καλαμάτα, 1998**
3. **ΕΕΤΑΑ, Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας, Αθήνα, 2000**
4. **ΑΡΚΑΔΙΑ ΑΕ, Καταστατικό εταιρείας, Τρίπολη, 2000**
5. **ΑΝΚΑ ΑΕ, Καταστατικό εταιρείας, Καρδίτσα, 1999**
6. **ΤΕΔΚ – ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ, Τα προφίλ όλων των Δήμων, Καλαμάτα, 1999**